

Pintér István

Betűk, mindhalálig

emlékek és vallomások

BUDAPEST, 2015

ELŐSZÓ

A kötet alcíme nagyon megtévesztő. Szubjektív füstölgések helyett ugyanis örök témákba botlunk. A szerzőről alig tudunk meg valamit, a két interjú sem róla szól. Az írások önéletrajzi elemei fel nem fedett titkokról susognak.

Egy író beszéde mindig ünnepi, s ha történetet mond el, abból novella kerekedik. Az *Isten földcskéje* szinte észrevétlenül repít vissza bennünket a magyar történelem vérzivataros időszakába.

Sajnos, nem mindig a megfelelő ember szóno-
kol. Pintér István gyászbeszédet is tarthatna, mert komoly teológiai tudása van. Rekviemnél is megrendítőbb *Árulkodom...* című rendhagyó „lélektani riportja”. Ennek súlyát a bárki számára átélhető hétköznapi drámaiság adja.

A rég letűnt nyomdaipar túlságosan is kedvenc területe, bár ennek a szakma utolsó mohikánjai nyilván örülnek. Szerzőnk idegenek előtt mindig nyomdászként mutatkozik be, de én már akkor is ismertem őt, amikor ez a nyomdász azt állította magáról, hogy író...

Heiser Attila

A Kis-Gete Tokodaltáró határában

T A R T A L O M

<i>Előszó</i>	2
<i>Könyvborító</i>	3
Egy pályakezdő írónak	5
Kőrösis emlékeim	8
Szép volt, tanár úr !	10
Oklevél alá	12
Isten földceskéje	15
Az Athenaeum Nyomda jubileumára	19
Árulkodni fogok	21
Emlékszem	24
Második emelet	27
A Névsor	29
Nagy emberek nagy mondásai	35
A túlnépesedésről	38
Emberektől volt ?	42
Ravatal előtt állva	47
Érintő a szabadság felé	49
A férfi-nő barátságról, I., II., III.	61
Öt perc verselemzés	66
Betűk, mindhalálíg	68

Egy pályakezdő írónak

Azt kérde: hogyan csináld... Válaszomat szavak köré fogom csoportosítani. Ezek a szavak: *kezdet, sikertelenség, hazugság, dráma, olvasás, politika, fejlődés.*

Az biztos, hogy korán kell kezdeni... Nekem szerencsém volt, mert akkoriban még voltak rádiójátékok. Értelmesek, izgalmasak, mondanivalóval bírók. Nekünk eleinte nem volt készülékünk, a szomszéd Klárikáékhoz jártunk át rádiózni. A felnőttek a gombokat tekergették, mi pedig hasonlóképpen cselekedtünk. Na, már az első bekezdésben itt a szex, de hát ahogy Descartes mondta: gombolkodom, tehát vagyok. Erotikus könyveket kezdetben nem kölcsönözhettem ki a könyvtárból, mert Fogarassy Miska bácsi (aki előbb a cserkészeket, később az úttörőcsapatot vezette) vigyázott az erkölcsökre. De hát nem kellett haza vinni a köteteket: a gondolák takarásában is el lehetett őket olvasni. Az így megszerzett szókinsz birtokában a napközis diavetítések kedvelt narrátora lettem. Mások csetlő-botló nyelvvel hadarták el a képkockák alatti szöveget, én megálltam az írásjelek-nél, és ha a helyzet úgy kívánta, kérdeztem, felkiáltottam és hörögtem.

A siker sose köszönt be azonnal. Irodalmi igényű szerelmesleveleimet széttépték, bár előtte felolvasták őket a lányvécében. Ha belegondolok, ez volt a debütálásom, akarom mondani: a debüztálásom. A Szilágyi Erzsébet gimi kulturális vetélkedőjére a következő díjakat javasolták... Harmadik díj: Pintér Zoltán elszavalja egy költeményét. Második díj: Pintér Zoltán részletet szaval a költeményéből. Első díj: Pintér Zoltán nem áll színpadra. A Magvetőnek is benyújtott regényemre házi lektorom csak két szót mondott. Az egyikkel a rossz nőket jelölik, a másik az emberi anyagszere végterméke. Tény, hogy eleinte jellemábrázolásom erőteljesen sikerült. Honoré de Balzac ezt kiküszöbölendő beszélgetett képzelte hőseivel. Ekkora Bal-zacc azért nem voltam.

A Végh Antal-féle Új Idők novellapályázatával szintén megjártam. Szépirodalmi írásaim mellé tudniillik pár sci-fit is csatoltam. Amikor értesítettek a helyezésről, nagy mellénnyel vágtattam be, de lehűtöttek: a díjat ugyanis a fantiért ítélték oda... Más, komolyabb emberek is jártak így: a hetvenes években a rothadó kapitalizmus megvásárolt egy magyar bébiélt. A feltaláló egy idő után kiment nyugatra, ott pedig meglepődve látta, hogy géppuskát zsiroznak vele.

Az elismerés azért előbb-utóbb megjön. Édesapámról például egy budapesti közterületet neveztek el: a 32-esek terét. Ugyanis harminckettőben született. Én pedig hamarosan megkapom a „Pilisvörösvárért” emlékérmét, mert már negyven éve veszek részt a község tisztántartásában. Mint porszívó.

Hazudni nem szabad, mert az ember pórul jár. Egyszer például megpofoztak, mert besandítottam egy lány dekoltázsába. Ezt nem is bánta, de mikor észrevette, hogy én észrevettem, hogy ő már régen észrevette, mentegetőzni kezdtem: „Nem láttam semmit!” Na, akkor kaptam a pofonokat... Fatornyos falumban jelenleg szépitési folyamat zajlik. Azt állítják, hogy a dunai tutajokon bejött svábokat bárkák hozták. Mert a tutaj, az olyan snassz. Ha engem kérdeznek, az akkori lányok biztos tutajosok voltak.

Egy időben sokat beszélgettem Konrád Györggyel, aki akkoriban a PEN-club elnöke volt, vagyis a világ tollforgatóinak élén állt. Kiderült, hogy egykori magyartanárom egy padban ült Éva nővérevel, akit ő gyakorlatilag nem ismert. Családja ugyanis Auschwitzba került. Ő úgy úszta meg a deportálást, hogy amikor befordult a teherautó az utcájukba, gyorsan átküldték a szomszédba, tojásért. Én jól emlékeztem arra, hogy mit hallottam Borsosnétől nyefiórán, ezért fel tudtam vázolni a nagy író testvérenek testi-lelki sziluettjét. Úgy, ahogy a padtárs látta. Már amennyiben láthatjuk a másikat. Így, közvetítőkön keresztül. Mert a vakságunk, az bizony drámai.

Biztos tudod, hogy ki a legnagyobb magyar. Én Széchenyi mellé mondok még kétőt. Mert lelkiütemileg Pista az, de szív szempontjából Radnóti, észbelileg pedig Tótfalusi István. Ennek felismeréséhez persze olvasni kell. Aki nem olvas, az elveszett ember, és mint ilyen, pokolra kerül. Nem tudom, hogy frissen érettségizett unokaöcsém mennyi idő alatt tudná elolvasni a *Kalauz a Bibliához* c. könyvet, mert szótagolva olvas... Ennyit a magyar iskolarendszerről. Ám aki olvas, az a francia kommunistával, Roger Garaudy-val együtt rájön arra, hogy át vagyunk verve. Mert munkáshatalom helyett a párt jött, Isten országa helyett pedig az egyház.

Én ezért nem politizálok. Jézus sem tette. A Gonosz mindig gonosz marad, csupán más arcot ölt. Nemrég hallottam egy politikus viccet, amit kortársunkra aggattak. Mivel Antal Imre után én ismerem Magyarországon a legtöbb viccet, rájöttem, hogy ugyanezt elmondták már Hitlerrel és Kádárral kapcsolatban is.

Fájlalod a technikai fejlődést, s bizonyos értelemben én is. Ne szomorodj el, a fák még nem az e-mail-jeiket hullatják. Az elektronika sose fogja pótolni a nyomtatott sajtót, mert a tízórát csak papírba lehet csomagolni. Urasági csillás nagyapám mindig aznapi újságba göngyölte a paprikás szalonnát, hogy a borókási bánya politikai foglyai hozzájuthassanak a friss hírekhez. Meg aztán a digitalizációnak is van előnye, ahol fontos a „mentés”. A minap emilezett egy régi csaj, hogy találkoznunk kéne. Mondtam, minek: ha rám kattintasz, én elmentem.

Végezetül jelzem, hogy az íróvá váláshoz még sok gombócot kell nyelni. S ha nem megy az alkotás, akkor se keseredj el, mert nem a szó a minden. A legteljesebb kifejezőeszköz a zene. Az lélektől lélekig ér. Ritmusra rogygyan a térd, és tárul a szív. A pótcselekvések hazug világából egyszer át fogunk táncolni a Valóságba.

A Templom téri általános iskola, Pilisvörösvár

Kőrösis emlékeim

A gimit Ruppel Adrien ajánlotta nekem, aki ott végzett. Ha egy szép lány szépeket mond, nehéz ellenállni. Általános iskolai tanító nénim, dr. Mocsári Józsefné fia már ott tanult, ő azt állította, hogy jók a csajok... Apám megemlítette, hogy ismeri az igazgató-helyettest, Öry Ferencet. Na, az nem nagyon tetszett, hamar lemehet a drót, ha baj van. Az ódon épületet már ismertem, mert a hetedik és a nyolcadik utáni nyári szünetben rendszeresen elmentem előtte a 42-es busszal. Baráttal az Óbuda Tsz aranyhegyi őszibarackosában dolgoztunk, vietnámi diákok társaságában. Jobban mondva, ők tényleg dolgoztak, mi leginkább csak zabáltunk. A műszak végére összejött néhány ládát általában felajánlottuk a „viet-kong” számára. Ezzel is csapást mértünk az amerikai agresszorokra. Húsz év múlva, a rendszerváltás után, Bécsben összefutottam két honfitársukkal. Egy szálloda liftjére várakozva magyar beszéd ütötte meg a fületem! Megfordultam, de két vietnámit láttam. Azt mondták, hogy mindketten nálunk tanultak, s azért használják anyanyelvemet, mert azon jobban megértik egymást, mint a Mekong-deltai dialektusban. Kérdeztem; mi újság a „Ho Si Min” ösvényen, használt-e az a pár rekesz őszibarack. Azt válaszolták, hogy Saigonban most a kommunisták rakosgatják le a kapitalizmus alapjait. Megnyugtattam őket, hogy Magyarországon ugyanez a helyzet.

A Kőrösiben német tagozatra jelentkeztem, mivelhogy félig sváb vagyok. Ha lehetett volna, akkor német-oroszra kérem magamat, mert szerettem az általános iskolai nyelvtanáromat, Oláh Imrét. Pilisvörösvár vezetői nem szerették őt, mert botrányosnak találta, hogy egy nemzetiségi településen magyarul ülésezik a Heimatverein. Ha német vendégek jöttek, akkor is ő – az orosz tanár –, tolmácsolt. Felsőfokú nyelvvizsgával tanított a csak fakultatívan látogatható németórákon. Ezt a túldimenzionált svábságot később jómagam is szóvá tettem az *Opus* folyóiratban, amiért feketelistára kerültem fatornyos falumban. A mindenkori önkormányzat tudniillik érdekelt az „etnobizniszben”. Szilenciumom tartós, immár túllépte a tíz évet.

A gimiben Dobó Béla volt az orosz tanárom, aki később, a Martosban, művészettörténetre is oktatott. A Szilágyi Erzsébetben a volt úszóbajnok, Novák Éva lett az ucsítelynyica, őt pedig született orosz hölgy követte, aki egy japán kakassal élt együtt. Kuzma Ivanovicsnak hívta szegény állatot. Szóval, elsőben az osztályfőnökkel németeztünk, Liska Endrével. Egyszer nagyon mérges lett, mert valaki a „szekrény” szót úgy írta le, hogy: der Schkaff. Ez ugye, orosz kifejezés, német helyesírással... Egy dolgozatnál ő is melléfogott, mert a németül leírandó magyar szó így hangzott: vekker. A legnagyobb zavarba akkor került, amikor a naplóbejegyzéseket pontosította. Az egyik tanuló nevénél ugyanis az állt, hogy: Mátyus Szilvia, a lakhelyénél pedig feszengő padtársam, Rotter Zoltán neve díszelgett.

Igazgatóm Komlós Gyula volt, a nagy Thomas Mann-rajongó. Az egyik szünetben elmesélte nekem, hogy járt az író múzeum-má alakított házában. Aprólékosan végigment a berendezésen, jelezve azt, hogy az egyes bútordarabokat melyik regényből ismeri. Mivel műértő közönségnek bizonyultam, észre sem vettük, hogy órára kellett volna mennem. Kicsöngetéskor tértünk magunkhoz. A mulasztásból persze nem lett baj. Nevetve ült be bogárhátú Volkswagenjébe. Az ő jóvoltából hallgathattam meg egy magnófelvételt, melyen Váci Mihály beszélt egy Kőrösis író-olvasó találkozón. Ezután viharebesen beszereztem a költő összes műveit. A kötetet főleg kémiaórákon olvastam, az emeleti előadó ablakain ki-kínézegetve. Ma is előttem vannak az iskola melletti földszintes ház tetőcserepei. Verselemzéseimnek az lett a következménye, hogy a jazzdobossá avanszált Kovács Attilát váltó Markos Dezső teljes joggal kettést adott kémiaiából. Szász Ica néni fizikaóráit viszont élveztem. Sci-fi szerzőként később sokat profitáltam az alapismeretekből. A kozmológiával Jankovits János földrajz szakkörain ismerkedtem meg. Akkor ajándékoztam az iskolának egy húszmillió éves tengeri csillagot, amit egy munkagép kotort ki a vörösvári ásvány-

bányában. Három is volt belőle, az egyiket bevitettem a Nemzeti Múzeumba, hátha megvásárolják. Mondták, hogy jó pénzt adnak érte, csak várjak még pár millió évet, amíg annyira kiszárad, hogy az állat szájszerve csörögni kezd benne, ha megrázzák. Mert ilyenből nekik is szekrényre való van. Szóval, Clypeaster Crassus, középső miocén, torturái emelet. Ezt Jankó is megmondta!

Pusztai Árpád énektanárt belevitettem egy szépirodalmi novellámba, ahogy a tradicionális 800 méteres futást is, az iskola körül. Ami engem illet, én felszálltam a HÉV-re, és mentem vele egy megállót a Filatori-gátig. Az időm így már megközelítette a világcsúcspot. Román Gyula tesitanár első órán végig a foci ellen szónokolt. Imígyen fejezte be: „Van még tíz perc... Menjetek focizni!” Én sportolás helyett mozgalmi munkát végeztem, Szászvári Kriszta volt a KISZ-elöljáróm. Ifivezetőként hetedikes úttörőket próbáltam irányítani Vörösváron, de abba kellett hagyni, mert a lányok mind belém szerettek.

Hammurabi törvényeit sose fogom elfelejteni, mert Korniss Klára az eszembe véste. Módszere egyszerű volt: az egyes törvények tanári magyarázata szó szerint megegyezett a felolvasott törvénnyel. Tíz évvel később ismertünk egymásra irodalomtörténész fia lakásán, aki házi lektorként évekig egyengette a pályámat. Eredeti figuráját megörökítettem *Jeruzsálem leányai* c. kisregényemben, melyet fő műveim között tartok számon. Hősnőjét elhoztam a Körösihez is: a kerítésen át mutattam meg, milyen ívben repült Marton Vili a levegőben, mikor támadás közben felvágta egy focimeccsen. A gimi útba esett, mert a Hajógyári-szigetre jártunk ki piknikezni.

Magyarórákon saját művészi céljaimon járt az eszem, így Emmi néni év végén csak négyes osztályzatot adott. Ez a sérelem adta meg számomra a kezdősebeséget a távozáshoz. A Szilágyi Erzsébetben sokkal jobb volt, mert ott irodalomból és nyelvtanból is megbuktattak. Persze, bosszúból. Magyaros osztályfőnököm tudta, hogy rangos folyóiratokat bombázok kézirateimmal, színházakban is összefutottunk. Szóval, tőle sokat nem tanultam, már csak azért sem, mert a magyarórákon általában franciául beszélt. Osztályunk fele ugyanis francia tagozatos volt, s mindig akadt pótolnivaló. Kiebrudalásom oka benne van a *Jeruzsálem leányaiban*, most különben is a Körösiről beszélek.

Érettségi találkozón is részt vettem, s természetesen a Benedek Elek utcából indultunk. Belefolytam a szervezésbe is, Csanády Kingáékhoz például én mentem el. Amikor meglátott, hátrakiabált a szintén osztálytárs férjének: „Gyere, drágám, megjött a gázdíj-beszédő!” Ők Eszterházy Péter hátsó szomszédai, ezzel az íróval szemben pedig némi irigységet érzek, mert nagyon szép neve van.

Vidéki kiruccanásba torkolló találkozónkra olyan fehér pólóban mentem el, amire rányomtattam, hogy: „SIMONVÁROS”. Ez egyik osztálytársnőm vezetékeve. Igen, Kati tetszett nekem annak idején... Sajnos, ő nem jött el, de én hónapokig hordtam azt a pólót, soha be nem gombolt köpenyem alatt... A kollégák és a diákok azt hitték, hogy annak a focicsapatnak szurkolok.

Oktatói pályám ott, a Tótfalusi Kis Miklós Nyomdaipari Műszaki Szakközépiskolában ért véget, az intézmény megszűnésekor. Azóta szellemi szabadfoglalkozású vagyok. Jelenleg utolsó könyvemen dolgozom, melynek *Világnézetünk alapjai* a címe. Reményeim szerint még ebben az évben felkerül a világhálóra.

Szép volt, tanár úr!

Politechnikát tanított nekünk, fiúknak. A lányok ugyanis szabás-varrásra jártak, a foci-pálya melletti kis épületbe. Talán háztartási ismeretekre is okította őket az a régi vágású hölgy, akivel sokszor beszélgetett. Általában az aktuális divatot szidták, pontosabban a modern nők botrányos öltözködését. Érdekes módon Szép tanár úr töviről hegyire le tudta írni a felháborító toaletteket, amiket rendszeresen látni kényszerült. Biciklivel járt be a gimibe, így utol tudta érni a tömegközlekedési eszközökhöz siető némbereket.

Szülőknak bemutatkozva mindig azt mondta: „*Szép vagyok... Már csak a nevem.*” Szürke köpenyben járt, mint egy karbantartó. A gyakorlati foglalkozások az alagsorban zajlottak. Ezek az órák rém unalmasak lettek volna, ha nem folynak ádáz viták. A tolómérő részeivel tudniillik hetekig foglalkoztunk. Ezt követően – majd egész évben – egy ún. „üvegező” kalapácsot készítettünk. Ez abban különbözik a rendestől, hogy a feje trapéz alakú. Szerencsére nyelet nem kellett hozzá kifaragni.

Szóval, kaptunk egy kb. tíz centi hosszú hengeres vasrudat, abból készült a vizsgadarab. Már az ovális lyuk kialakítása is hosszadalmas folyamat volt, hát még a hasáb formára reszelés. A monoton munka politikai csatározásokat szült. A mai retorika ismeretében mosolyogni valóan visszafogott „felszólalások” voltak, de abban az időben ez is nagy merészségre vallott.

Jómagam már akkor apolitikus személynek minősültem. Természetesen nem azért, mert nem érdekelt a közélet. A Körösi ifjúsági parlamentjén is részt vettem, küldöttként. Osztályunk két főt delegált. A tetre kész Simonváros Kati önként jelentkezett, én pedig önkéntelenül emeltem fel a kezemet. Három-négy fős kis csoportokban ültük körül az asztalokat. A miénknél is volt még valaki, de hogy kicsoda, azt nem tudom megmondani. Teljesen elkábított a közelsége, ezért a témákról se tudok számot adni.

Szóval, a gyalupadok mellett egyesek átértékeltek a történelmet. Németh Zsolt képviselte a szélsőjobbot, Rotter Zoltán pedig az ultrabalt. Politikai viccek is elhangzottak, és időnként elég nagy volt a hangzavar. Szép tanár úr csak ez utóbbit moderálta, érdemben nem folyt bele a dolgokba. Ami engem illet, az átlagnál tájékozottabb voltam, mert édesapám a Magyar Hírlap munkatársaként dolgozott. Mindent „hazahozott”, ami a bel- és külpolitikai hírekből kimaradt.

Ezért aztán nem álltam oda az igazamat bizonygatni. Szép tanár úrnak is feltűnt, hogy csendben vagyok az óráin, mint egy néma levante. Mi ketten csak fél füllel hallgattuk a kirohanásokat. A második félévben a kalapácskészítést sikerült összekötnöm a rímfaragással. Időmértékes verseimet magamban skandáltam, vagyis ritmusra reszeltem. Ez értelemszerűen kizárta a szövegelést.

Politikai önmegtartóztatásom év végén hozta meg gyümölcsét. A jegyek lezárásakor mindenkinek ki kellett vinnie a katedrához az elkészült munkadarabot. Nevemet hallva odaballagtam, és letettem a kisuvickolt fémét, amit némi jóindulattal kalapácsfejnek is lehetett nevezni. Valószínűleg sok mindenre lehetett használni, szögek beverésére talán a legkevésbé. Szép tanár úr gyorsan rátette a tenyerét, végigcsúsztatta az asztalon, és besöpörte egy ládába, amiben vagy félszáz remekmű hevert. Abból a halomból időbe telt volna kikeresni az enyémet, ha valaki kíváncsi lett volna rá.

– Ötös! – jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon.

Abban a pillanatban megértettem, hogy ez egy magatartásjegy. A politizálástól való tartózkodás érdemjegye. Az osztálynak háttal állva cinkos mosolyra húzódott a szám. Szép tanár úrnak csak a szeme nevetett.

– Felületesen dicséretes!

A Körösi Csoma Sándor Gimnázium

Oklevél alá

A tanuló időszakot is beleszámítva közel 15 évet töltöttem a nyomdaipari iskolában. Gyakorlatom első fél évét az Athenaeumban dolgoztam le, a Rákóczi úti teremben, Béres István és Gera Imre keze alatt. Kissé „túlkoros” voltam, mert már mögöttem volt egy segédmunkásként eltelt nyár, melyen a teljes második emelettel megismerkedtem. Inas-ként folytonosan korrigálnom kellett, ugyanis a termelés ezt kívánta meg. Ehhez nem-igen fűlt a fogam, ezért minden hónapban félretettem társadalmi ösztöndíjamat, szerző-désbontáson gondolkodva. Végül is 1750 forintot kellett visszafizetnem, ami akkoriban egy felszabadult segéd havi fizetése volt. Döntésem után öltönybe bújtam és átmentem a Nyomdaipari Tanintézetbe. Tóth Györgyné Mucika titkárnő révén kihallgatásra jelentkeztem Tarjányi Györgynél. Átkértem magamat a tanműhelybe, azzal az indokkal, hogy ott színvonalasabb az oktatás. Érveim után simán ment az átigazolás, csak Béres Pista bácsit haragítottam magamra... Ez nem igazán érdekelt, tudniillik a következő szabad szombatra is berendelt dolgozni, ami ily módon tárgytalanná vált. A háttérben meghű-zódó fegyelmi ügyre persze hamarosan fény derült, de én akkor már Záhorszky Mihály csoportjában voltam, a „Ballada az ólomkatonáról” című kisregényem hősnője mellett. Az időközben tájékozódott igazgatóval a lépcsőházban futottam össze. Megállt velem szem-ben, feljebb tolta közismert sötét lencsés szemüvegét és így szólt: „Te még sokra fogod vinni a nagy dumáddal.”

Igazából csak második voltam ezen a téren, mert Vámos Miklós akkor már megje-lentette *Borgisz* című kisregényét, melyben későbbi osztályfőnököm Búza Sándor néven szerepelt. A nyolcvanas évek közepén író-olvasó találkozót is tartott nálunk, az idő tájt Konkoly régen nyugdíjas volt. Engem valamiért szeretett a mérnök-tanár, sok vörös bort megittunk együtt. Szerinte a fehér bor csupán lábmosásra való.

Végzősként már a Kavicsos közbe jártunk. A párhuzamos osztályból valakik loptak a közeli közértben, nem lett belőle nagy ügy. A mi osztályunkban azonban volt, aki része-gen jelent meg tanítási időben. Amikor az fő felelősségre vonta, azzal védekezett, hogy ő legalább kifizette az italt. A legtöbben kávéztunk, mert Bárdos üzemgazdaság óráin el lehetett aludni. Veres Pista letette előtte a nagy esküt, hogy ő sohase kerül vezető pozi-cióba, tehát felesleges ilyen jellegű tananyaggal kínoznia... Jelenleg a Kossuth Nyomda történetét írja, fő korifeusként. Arról a komolytalan gyerekről senki se tételezte föl, hogy karriert csinál. Sokat fusztunk együtt a tanműhelyben, az ő nyomóformáit sose találták meg. Ennek az volt az oka, hogy a szedőterem előtti folyosó radiátora mögé rejtette őket. Vívónaplót készített, mert párbajtörőzni járt. Szorgalmasan vezette a csörtéket és tuso-kat. Sajnos, őt nem kaszabolták le.

Pedig közel állt a véghez, egy halálos szerelem formájában... Ebben hasonlítottunk egymásra. Mindketten egy-egy osztálytársnőnkbe zúgtunk bele. Az ő kedvesét Mogyorósi Évának hívták, és Biatorbágyon lakott, a Vasút utca 6 szám alatt. Az enyémről megírtam a lényegét.* Verest egyszer elkísértem háztűznézőbe. Erre az alkalomra élénksárga pólót vett fel, amit elleptek a muslicák. Út közben próbálta sepregetni magát, de hiába. Végül haragosan megtorpant, és körmei közé csipett egyet. Levágta a földre, aztán toporzékolni kezdett rajta: „Legyen ez elrettentő példa a többi számára !”.

Vicces fiúk voltunk, nem egyszer kétségbe ejtettük Bartát, a korrektort. A szóró-lapok általában tartalmazták a meghirdetett rendezvények megközelítési lehetőségeit is. Az autóbuszok, villamosok számai után mindig odakerült egy plusz sor: „...és lóháton”. Az esküvői meghívók mutációja pedig így szólt: „...és az azt követő névadóra”. Szál Laci bácsi, a depozítór, egyszer majdnem infarktust kapott, mert az asztalára csempésztünk egy akkor divatos gumikigyót, amely teljesen élethű volt, és még a feje is mozgott.

Andics Béla bácsi, hithű kommunistaként azt akarta bemesélni nekünk, hogy egy szovjet nyomdász olyan minikönyvet készített, amely egy mákszemben is elfér. Záhorszky Miska bácsihoz futottunk, de ő azt mondta: ne röhögiünk, mert Micsurin alma nagyságú mákszem is csinálhatott. A fusi névjegyekhez persze papír is kellett. A kártyák könnyen beszerezhetők voltak, mert Vendég Árpi bácsi, a hetven éves vágó minden csajnak adott, egy pusziért.

Felnőtt dolgozóként is sokat tanultam, főleg Hollósy Feritől, a géptermi revízióstól. Ő ugyanis rendszeresen beszerezte az aktuális szamizdat irodalmat. Akkoriban már a szedőtermi főoktató asztala mögötti helyiségben volt a rezidenciám, az ellenőrző szakoktatók között. Ők jártak ki a nyomdába, hogy a gyerekek rendszeresen megkapják-e az Ultradermet meg a kék pöttyös Baba szappant. Bodó Jóska rendszeresen elkésett, ezt úgy palástolta, hogy a monóban vette le a kabátját, onnan jött be zsebre dugott kézzel, mint aki már régen megérkezett. Bodnár Árpi, a gyakorlati oktatás vezetője, be is dőlt neki.

Az idő tájt már fényszedő képzés is folyt, az egykori tornateremben. Nekem kellett kijavítani a tanulószedéseket. Egyszer, a korrektúrával a kezemben, Csákvári Ferenc főoktatóhoz indultam. A legutolsó padban Uhel Éva első diák ült, aki ezt súgta felém: „Mondd meg neki, hogy hülye...”. Bólintottam, és a katedrához mentem. Feléje mutogatva összegeztem a hibákat. Feri arca elborult, Éváé pedig különféle színeket öltött. Az iskola elvégzése után tovább képezte magát, végül Csákvári kollégája lett.

Ő és Wetzl Ágota sokat segített nekem abban, hogy megírhasam „Jeruzsálem leányai” című kisregényemet.** Néha ugyanis megkértem őket arra, hogy korábban engedjék haza a délutános oktatásról a hösnőjét. Az ilyen légyottokhoz persze több benzinpénz kellett volna. De nem panaszkodom, hiszen az intézményben csupán ketten voltak megelégedve a fizetéssel. Az igazgató, meg én. Én az övével, ő meg az enyémmel. Jómagam – mint megtúrt bohém lélek –, semmiféle hatáskörrel nem bírtam. Egyetlenegyszer állítottam ki távozási engedélyt, Répási számára. Muszáj volt lefotóznia egy hőembert, mielőtt elolvad. Jó munkát végzett, a kép ott van a könyvem borítóján.**

Nevezett tanuló Gintl Györgyné Kati néni kedvence volt, aki a tűzvédelmi bejáraskor kínos helyzetbe került. Gyanútlanul tért vissza szabadságáról, és a szokás szerinti időben rágyújtott. Aznap mindenki más eltette a keze ügyéből a bagózás kellékeit. A folyosókról és beugrókból is eltűntek a lábakon álló hamvvedrek. A civil ruhás tűzoltótiszt a jelzett időben meg is érkezett, s már a lift előtt várakozva árgus szemekkel tekintgetett körbe. Ekkor rontott ki a felbőszült Kati néni a szedőterem ajtaján: „Hová lett innen a hamutartó?!”

Én, mint általában, magamnak kerestem a bajt... Amikor egy rosszullette panaszkodó érettségizett lány hazafelé készülődött, felajánlottam a kíséretemet. Rákosborzasztóra kellett mennie, tehát jól jött az autóm. Helyismeretem is volt, mert mint kiderült, néhány utcányira lakott gyerekkorom egyik színhelyétől. Igen ám, de munkaidőben nem lehet csak úgy távozni... Sebtében kellett megteremteni a logisztikai feltételeket. A gép-mester tanulók Garaminé Tunner Marikához vitték a revíziós íveket, Varga Mónika lett a revíziós szedő, Trimba Misi pedig telefonközelben maradt. Nekem ugyanis az ablakon kellett kimászni, hogy magától értetődő gesztussal várhasam a járdán a lányt. Visszafele már macerásabb volt. A sarokról feltárcsáztam linószedő barátomat, aki segédkezet nyújtva felhúzott a párkányig. Így se volt egyszerű bejutni, mert Bergendi Jutka szokás szerint úgy locsolta meg az emeleti virágtartókban levő növényeket, hogy egyúttal az épület homlokzatát is lemosta.

Gyártás-előkészítői korszakomban hasonló csínyek már szóba se jöhettek. Röhögni csak a megrendelőkön lehetett. Abban az időben Tóth Attila volt a kereskedelmi osztály vezetője. A megbízások rendszeresen A „Tóthfalusi” tannyomdába jöttek, a legszebb az volt, amit Tóthfalusi Attilának címeztek. Mindkettőnk fehér kocka Ladán járt, szórakozott főnököm egyszer csak a sarkon vette észre, hogy az enyémmel indult haza. Ennyit az orosz gyűjtáskapcsolókról.

* mek.oszk.hu/13500/13523

** mek.oszk.hu/12800/12824

Önhibámon kívül is kerültem faramuci helyzetbe. Gyakori eset volt, hogy az egykori tanulók visszalátogattak hozzánk. Mivel rendszerint a bejárat előtti büfé előtt tartózkodtam, reám hárult a fogadásuk. Egyszer Nagy Angéla könyvkötő állított be, babakocsijában néhány hónapos gyermekét tolva. Az ilyesmi mindig örömteli dolog, akkor is, ha a keresztelő megelőzi az esküvőt, mint az ő esetében. Benyújtottam mutatóujjamat a pólyásnak, amit nem is akart elengedni. Egyáltalán nem. Ekkor tört ki a kajaszünet, ezért pillanatok alatt embertömeg vett körül bennünket. Valaki megkérdezte Angélát; hogy hívják a kicsit. „Pintér Richárd” – felelte mosolyogva. Én meg ott álltam, satuba szorított mutatóujjal. Se távozni, se magyarázkodni nem tudtam. Pedig nem tőlem volt a gyerek. Sajnálom. Tényleg nagyon sajnálom.

A nyomdaiparban töltött szép időszakot viszont nem. Legszívesebben újra kezdeném. Ilyenkor azt szokták mondani: persze, ezzel az ésszel. Én nem mondom. Mert most sincs több eszem.

Isten földecskeje

in memoriam Siklósi Antal

Tóni bácsival az Állami Nyomdában ismerkedtem össze, ő képezett ki revizorrá. Hogy ez mit jelent? Arról majd később... A Vár másnak idegenforgalmi látványosság, nekünk, nyomdászoknak, munkahely. Az épület műemlék, a Hadtörténeti Múzeum és az Országos Levéltár között. Tudom, be van szorítva egy modern Energiaelosztó is. Úgy illik oda, mint a Louvre elé az az üvegpiramis... Az Old Firenze közeli mulató, de drága, mi a Vörös Sünbe jártunk. Egyedül nem mentem be, mert az én pénzemem egy igazi, tüskés sünit se tudtam volna venni. Éppen ezért fogadtam el az éjszakás beosztást, ami hivatali előrelépést is jelentett. A revizorság nagy felelősség, afféle szakmai cenzorság. Még egyszer utoljára mindent ellenőrizni kell, a színektől a helyesírásig. A gépek csak az engedélyem után kezdték nyomni a példányszámot.

Rögös út vezetett addig, míg az aláírásom mögé tekintély is került. Nem lehet ám egyszerre megtanulni a magas-, a mély és a síknyomtatás minden csínját-bínját. Mert három gépteremből hozták a hatalmas íveket, amiket eleinte még össze se tudtam hajtogatni. Ahhoz ugyanis, hogy egy könyvet lapozni lehessen, az oldalait látszólag rendetlenül kell elhelyezni. A papírnak tudniillik két oldala van. Ez a bonyodalmak legfőbb forrása.

Kecskeméti, a főnök, utasításba adta ugyan, hogy a régi kollégák okítsanak, de ez nem sokat ért. Az öregek féltették a kenyerüket, ezért foghegyről beszéltek velem. Karpetától csak sakkozni tanultam meg, Móczártól meg varrni, a nagyot halló Szénási pedig szóba se állt velem.

– Nézze, fiam – sóhajtott Kecsó –, Cs. Kovács már meghalt, a Löblinnéről meg ne is beszéljünk... Ezért bekérettem a már nyugdíjban levő Siklósit. Neki a kisujjában van a szakma. Szívesen foglalkozik magával, még pénzt se kért érte. Szerencséje van, hogy életben maradt a háborúban. Hazafelé is meghalhatott volna, mint a többiek.

– Sok mindenen keresztül mehetett...

– Rajta mentek keresztül, a bajtársai. A földre tiporva lökték félre, az első evési lehetőségnél. Huszonnégy órán belül mind felfordult. Tóni nem, mert neki csak a morzsák jutottak.

Később többször láttam Siklósi Antalt étkezni. Lopva húzta ki a revizori asztal fiókját, és csak azután vette szájába az ételt, miután körülnézett. Én nem jártam az ebédlőbe, de néha megkértem, hogy hozzon nekem egy szelet kenyeret. Hadizsákmányként cipelte, és csillogó szemmel nézte, hogyan fogyasztom el.

Amikor bejött a nyomdába, első útja Izsó szakszervezetishez vezetett. Nem kellett messzire mennie, az iroda mindjárt a kapu mellett volt, egy gyönyörű, boltívekkel tagolt helyiségben. Jobbra Pali bácsi portásfülkéje állt, ami rendőri melegedőként is szolgált. Az öreg lottót árult, a tárgynyeremény-jegyzéket mindig kiplakátolta. Sokszor dohogott magában, a nyertes sorszámkat silabizálva: „Nahát, ezt a szelvényt el se adtam...”

Tóni bácsi gyalog járt fel a Várba, ahogy mindenki, aki adott magára. Simek Pál igazgatóhelyettes az Ostrom utcán jött, Török művezető a Körmöci-lépcsőn, Bajtay főgépmeister a Várfook utcán, jómagam pedig a Kagyló-lépcsőn. Weltner Gyuri mindig a 16-os busszal érkezett, de ő háromszoros világbajnok volt. Pingpongban, siketségben és szakmai analfabétizmusban.

Siklósi Antal a magasnyomóban várt rám. A katonás rendben sorakozó Saturnia gépek végén, a műemlék ablak bemélyedésében. Mikor meglátott, elindult felém, karjait lóbálva, jobb és bal kezének ujjaival megérintve a dübörögve járó masinák védőrácsait és az anyagtároló szekrényeket.

A délutános műszakokban tanítgatott, olyankor volt idő a magyarázatokra. Mikics, Horváth és Bóka gépmesterek így is bosszankodtak, mert nekik a gyorsaság volt a fő szempont. Amikor harmadszorra se tudtam kilőni hatvannégy oldalt, Tóni bácsit inkább a háborús élményeiről kérdeztem. Csak egy dolgot mesélt el, az alábbiakban ezt adom közre.

Munkács alatt jártak, a Kárpátokon átvezető hadtápvonalat biztosították. Lövészek voltak, egy század, tartalékos alhadnagy vezérletével. Parancsnoka egyszer magához rendelte.

– Siklósi ! Maga nyomdász, tehát ért a térképhez. Nézze, itt nem messze, valami tanyaféleség van. Próbáljon vizet szerezni !

Felcsatolta a hátára a szőlőszüretelő puttonyhoz hasonló üres tartályt, és útnak eredt. Egyedül ment, hiszen nem ellenséges területen járt. A golyók füttyölésétől különben sem félt. Mert amelyik füttyöl, az nem bánt, az már elment. Azt nem fogod hallani, ami eltalál.

Egy kerek erdő közepén bukkant rá az eldugott tanyára. Fiatal lány intette le az acsarkodó kutyát, erre farkával kezdte verni a földet. Bizalmatlan képű öreg szüle jött elő a viskóból, fia és menyje kapálni ment. Azt hitte, ez a baka is rekvirálni jött, oda kiáltott, hogy gebéjüket már besorozták.

Siklósi honvéd megsimogatta a házőrző fejét, és egy másik kutyára gondolt. Nemrég hadifogoly oszlop haladt el mellettük, Voronyezsből meneteltek, napok óta. Vadászó eb ugrott ki a bozótból, nyulat kergetve. A rémült tapsifüles belerohant az alakzatba, nyomában az üldözőjével. Ki már egyikük sem jutott, az éhező katonák ízekre szedték őket.

Szólt a lánynak, de az néma volt. Mutatta is, hogy nem tud beszélni. Szája helyett egész lénye kommunikált... A katona bemutatkozáskor elakadó lélegzettel fogta meg a kezét. Nem hitte volna, hogy egy nő ennyire más. Hiszen az is csak hús és vér. De az a simaság más volt. Hogy mitől különbözött? Azt nem tudta, mert Tóni még nem érintett senkit. Senki olyat, akit szeretett volna. Más világ járta akkor... A lány kedvtelve nézegette őt. Nemigen járt arra férfiember. Főleg olyan szálás. Akinek a feltűzött szurony is alig magasodik a feje fölé.

Visszaérve a századhoz, azt jelentette, hogy nincs tanya. A víz egy forrásból származik. Nem akarta elárulni az idilli helyet. Szükség esetén ezek felforgatnának mindent, tán a tisztességen is csorba esne. Ez a világtól elzárt terület az ő titka lesz. Ott ne legyen háború. Úgyis hamarosan vége lesz. Akkor visszajön. Bizony, vissza !

Másnap magától készülődött vízért. Az alhadnagy ki is nevezte vízfordó őszvérnek. Nem bánta a durva tréfát, boldogan poroszkált a tanya felé. A lány kendőjére gondolt, egyre azt látta, amint a csücskét húzogatja, hamiskás szemmel. Az olyan kendőt jegyajándékkul szokták a legény nyakába kötni, a házasságra felvett „előleg” után... Höjj, ha odáig fajlana a dolog !

A lány még nem árulta el a nevét, de már virágot tűzött a hajába. Futottak egy kört a fák között, karjukat lóbálva, jobb és bal kezük ujjaival megérintve az útjukba kerülő törzseket. Kifulladásig az ölébe is beleült, ő pedig a durva abaposztón keresztül is érezte testének puhaságát. Azt mondta neki, mutogatva: hamarosan vége lesz... Tudta, kedvese a háborúról beszél, s hogy ez igazából mást is jelent. Ez bizony kódolt üzenet: *akkor eljöhetsz értem.*

Igen, az okosok azt állítják, mire lehullanak a levelek, otthon lesznek. Jó lenne itt várni ki a végét... Ezen a békés tanyán. Csinálják azok, akik akarják... Ez a föld a nyugalom szigete. Igazi mennyország. A természet harmóniája. Isten földecskéje.

Siklósi Antal tusakodott magával. Nem tudta, mi tévő legyen. Elvigye innen ezt a lányt, ha kitör a béke? No de, kiszakítani az erdőből a virágot... A fővárosban talán el is hervadna. Vagy ő legyen az, aki ide települ? Az nem menne, hiányoznának neki a nyomdazajok. A Saturniak. Egyelőre jó helyen van... Itt le lehet dobni a bornyút a vállról, szöggre lehet akasztani a puskát.

Néhány nap múlva hátraküldték egy társzekéren, nyíltparancssal. Alkatrészt kellett vételeznie az adó-vevő készülékhez. A rádióba egy kerékpárlánccal hajtott áttétel lehelt életet, ugyanis pedálozva gerjesztették az áramot. A hosszú úton sűrűn ki kellett térni, helyet adva az ágyúvontató Nóniusz fajtájú lovaknak. Visszafelé még rosszabb volt, mert repülők támadták meg az utánpótlási vonalat. A vadászgépek egy bombázórajt kísértek, a távolból hallani is lehetett a becsapódásokat.

Az anyagbeszerző honvéd futólépésből kapaszkodott fel újabb és újabb szállítóeszközökre. Igazoló papírokat senki sem kért tőle, a front felé igyekvőket nem abajgatták. Bakhátas utakon zötykölődve ábrándozott: kettőjüket látta, amint hanyatt fekve, összefonódott ujjakkal a gomolyfelhők fura alakzataira mutogatnak. A döccenőknél szétrázódott az édeni kép, de ő ismételten megrajzolta.

Százada időközben szakasszá olvadt, a túlélők sekély sírokat ástak a latrina mellett. Felkötött kezű alhadnagya az állával intett neki: menjen vízért... Soha parancsot olyan lelkesen nem teljesített ! A hevenyében rögzített tartály csapkodta a hátát, de ő csak szaladt, a hevederekbe kapaszkodva.

A kis tanya helyén hatalmas bombatölcsért talált. Nem volt ereje lebotorkálni, fentről meredt az alján fodrozódó koszos tócsára. Nem tudja, hogy a vízhordó tartály mikor csúszott le a hátáról. Szédelegve rontott be az erdőbe, karjait lóbálva, jobb és bal kezének ujjáival megérintve az útjába kerülő fatörzseket. Felfogta, hogy mi történt, de nem értette. Hová lett az öreg szüle, és a kutya farka által felvert por? Mivé lett az ajtófélfa nyekergése és az ételszag? Hol van az a papiros, amire ráírta: nonpareille, petit, garmond, ciceró? Hová lett mindaz, ami kézzel foghatóan *volt*... Ki hiszi el neki, hogy itt emberek éltek? Hogy az a víz, amit hozott, nem forrásból származott... Kinek lehet bevallani, és kit érdekel?

Negyven évvel később mondta el. Sokat gondolkodtam a hallottakon, amikor már egyedül irányítottam az éjszakai műszakot. Egyik reggel szokás szerint a fényben fürdettem frissen borotvált arcomat a magasnyomó végében. A naptól hunyorogva jöttem rá arra, hogy miért éppen abban a bemélyedésben mesélte el nekem a történetét. Az az ablak kelet felé néz. Arra van Isten földcskéje.

Tisztelettel meghívom Önt
a budapesti Marx Károly Társaság rendezvényére,
melyen neves vitapartnerekkel
előadást tartok

vallási előítéletek és politikai cselekvés

címmel.

Megnyitó: Dr. Rozsnyai Ervin

A rendezvény helye: Bp. II. ker., Zsigmond tér 8., I. emelet

A vitaforum időpontja: 1997. szeptember 19., péntek 15 óra

PINTÉR ZOLTÁN

Az Athenaeum Nyomda jubileumára

Mint tudjátok, több nyomdában is dolgoztam, de az Athenaeum volt az igazi. Nem véletlen, hogy Gutenberg is athenaeumos volt. Ezt az apámtól tudom, aki gyerekkoromban azt mondta, hogy éppen azért nevezték el az öregről a prést, mert sokat húzott le rajta. A fater vicces tanácsokat is adott, például azt, hogy ha tetszik egy kislány, akkor ne a haját rángassam, hanem a szoknyáját.

Szóval, az Athenaeum volt az első szerelem, kétszeresen is. Kati vezetéknevét persze nem árulom el, legyen elég annyi, hogy három „p” betű van benne, és Isten szolgáit is így hívják... Ugyanettől az évtől kezdve ápolok egy barátságot is. Az ilyen jellegű kapcsolatok néha konfliktusok terhelik... Sok nehéz percet okoztam Árvai Sanyinak, aki többször is kimentett a lányos anyák kezéből. Később bosszút állt oly módon, hogy odaadta elolvasásra az egyik versét.

No, ez csak tréfa, bizonyítékul pedig elárulom, hogy belevettem őt szépirodalmi művembe. A „Jeruzsálem leányai” c. kisregényben Lévai Pali álnéven szerepel. A történet ugyanis olyannyira igaz, hogy meg kellett előznöm az esetleges támadásokat. Ő nyilván nem perelt volna, de ha beírom, hogy Árvai Sándor, akkor az összes többi névváltoztatás feleslegessé válik.

Ha már a neveknél tartunk, az Athenaeumba kerülésemkor Klein Rudi bácsi, a Fehér Kálmán-csoport mögötti rámoló, megkérdezte; hogyan szólítson. Tizenhat éves öntudattal kihúztam magamat, és azt feleltem: hát Pintér úrnak. Ezzel szereztem neki egy jó napot, egész műszak alatt ezen nevetett. Nem sokkal később – tavaly novemberben – meghívót kaptam a budavári palotába, az Országos Széchényi Könyvtár jubileumi ünnepségére. Tekintve, hogy tucatnyi kötetet gyarapítottam a digitális részleget, ez nem olyan nagy csoda. A köztársasági elnök is ott volt, ezért a résztvevők csak kitűzőkkel közelíthettek meg a dísztermet. Az enyémen az állt, hogy: Pintér István – író. Gyorsan felraktam és elvegyültem a tömegben. Hátha találkozom a Klein Rudi bácsival.

Igen komoly emberek voltak ott, ilyen doktor, meg olyan doktor, átlag hat nyelvet beszéltek, akadt, aki magyarul is tudott fogalmazni. Érdeklődtek a kitüntetéseim iránt, mondtam, hogy 1975-ben Soproni Béla a megszólításával tüntetett ki. A Tótfalusi Kis Miklósban kapott oklevelemmel nem dicsekedtem. Az iskoláért végzett munkát ugyanis azoknak köszönték meg ily módon, akiket kihagytak a fizetésemelésből.

Volt ott egy kedves kolléganőm – Gintl Kati néni –, aki galambősz hajjal mászkált. Ezt nem pusztán az életkora indokolta; tetszett neki a fehér szín, s ezért festette is. Egyik nap megállt egy gépmester tanuló a revizori asztalom előtt, toporogva és a kezét tördelve. Felnéztem.

- Pista bácsi, lenne itt egy kis probléma...
- Mikor magáztalak én téged?

Erre a gyereken hatalmas változás zajlott le. Teleszívta a tüdejét levegővel, és azt mondta:

- Akkor segíts rajtam, baszd meg...

Ferenc Jósikaról kellett dolgozatot írnia, és azt szerette volna, ha átmegyek vele a szedőterembe, Kati nénihez.

- Miért kell ehhez a Kati néni?
- Ő még biztosan ismerte.

Az egész tannomda ezen röhögött, mert valaki kipofázta... Persze, mindig az íróknak jár el a szájuk. Ehhez a mesterséghez csupán két dolog kell: jó memória, és egy kudarcorozat... Ez halálos párosítás, mert ha már nem sikerül semmi, akkor legalább felejtetni kéne. Facebookos csoportunkban megrendülve olvastam egyik tagtársunk vallo-

mását, ami állandó perifériára szorulásáról szól. Higgyétek el, nagy elesettség kell ahhoz, hogy valaki így a nyilvánosság elé tárja kivetettségét. Én őszintén reménykedem abban, hogy barátunk nem akar író lenni. Mert ez a szakma éppen erről szól.

Nekem szerencsém volt, mert az Athenaeum befogadott... Senki sem kezelt segéd-munkásként, és a korban közel állók maguk közé vettek. Az egyik szakközepes osztálynak szinte póttagja lettem. Ezzel pedig elérkezett a második szerelem is, amit a szüleim jobban megszenvedtek, mint én. Napokig kétségbeesések közepette éltek, mert elolvastak egy elől hagyott fecnit. A következő állt rajta: „*Lajos nélkül nincs értelme az életemnek.*” Tolerancia ide vagy oda, megrémültek. Aztán kiderült, hogy egy lányról van szó.

Remélem, ő nem lesz ott a nagy találkozón. Különben lóttek az ünnepi beszédnek. Akkor csak makogni tudnék, vagy dagadó kebellemmel, összefüggéstelen szavakkal énekelni, mint Mezgár Pista: „...*mások által rossz utakra nékem...*”

Végezetül kérek tőletek egy súlyos, 4/24 ciceró hosszú csöndet. Mert már sokan nincsenek közöttünk... Akit lehetett, azt belevettem *Ballada az ólomkatonáról* című kisregényembe.* Azokat, akik a kompozíció miatt nem fértek bele a műbe, a kötet végi impresszumban soroltam fel.

* mek.oszk.hu/13500/13523

Árulkodni fogok,

tegnap két ember nem ment el az athenaeumos rendezvényre. Vagyis otthon azt mondták, hogy odamennek, de valójában egymással akartak találkozni. Harminc éve nem látták egymást. Illetve ez csak a lányra igaz, mert a fiú minden elalvás előtt a karjaiba szorította – a párnát. Ilyenkor látta őt, mindig ugyanúgy. A regál előtt állt, és éppen kivett egy ólomdarabkát a szekrényből. „S” betű volt, amihez a fis miatt egy „Z” is hozzátapadt. Mintha el akarta volna kezdeni a bűvös szót: szeretlek.

Már napok óta lázban égtek, a fiú akusztikus gitárt pengetett, a lány hangtalanul énekelt. Mindkettőnek le kellett volna adnia néhány kilót, de csak a szíjat lehetett szorosabbra húzni. Tetőtől talpig megfürödtek, hogy lemossák a hosszú út porát. Jó lett volna szűznek megmaradni, de a szemek körüli ráncok kéretlenül is beszéltek. A frizura sem akart úgy állni, mint régen. Kellott volna egy királyságot hirdető hermelines palást is a vállra, csak hogy szegények voltak.

A mozgásuk azonban a régi lett: a lány sürgött-forgott, a fiú futkosott. Gyors mozdulatok szakadtak félbe egy másik kedvéért, ám az is céltalanná vált... Megjött a hangjuk, értetlen környezetük bámulta és kritizálta őket.

A fiú négylovas hintóból szeretett volna kiszállni, a lány pedig egy hatholdas rózsakertből kinőni. Üdvözlő szavakat raktak egymás mellé, de nem passzoltak. Már a köszönéssel is baj volt. Hogy is mondtuk régen?... Szia, elengedett a mama... ne menjek későn haza, mindössze ennyit kért. Vagy mondtam neki, mint Isten: *én vagyok...*

A fiúnak volt nehezebb, mert tudta, neki kell kezdeni. Kinyújtott karral tartja majd el magától, imígyen szólva: közelebb is jöhetsz, de figyelmeztetlek valamire. Hiányoztam az iskolából, amikor a „szeretlek” szó múlt idejét tanították... Ez jó lesz, mert igaz. És ha elindul felém, nem engedem elkapkodni az üdvözlő pusztit. Megmondom neki: túl sokáig vártam erre a csókra. Ne siessük el, mert nem lesz másik.

Vagy igen? Bárcsak lenne több, száz, ezer, millió. Csak hogy először beszélni kell. Miről? Ó, hát az első napról, az akkori érzésekről. De az első szerelem, olyan, mint egy álmodás. Furcsa, kábult közelség, el nem múló gyengeség. És újra itt van ! Tolul, tolul, árad és ömlik...

A fiú már ott áll a portán, az üveghez ér az orra. Jaj, csak megismerjem... Persze, hogy megismered, te hülye... Fel fog dobogni a szíved. Jó, de a torkomnál följebb nem jöhet. Már így is mindenki engem néz. Nem tudják, honnan jön ez a furcsa zaj. A járdát bontják, vagy helikopter közeleg?

Aztán a sas leszáll, belemarva a keblekbe. Kíméletlen szárnycsapásokkal karmol egyre mélyebbre, nem engedi el a prédát. Csak vergődni lehet, nyikkanni nem. Terhét a fűvön teszi le, és bontani kezdi.

Hideg van, össze lehet bújni, szóltanul. Az ölelések útjába azonban télikabát áll. Szám szerint kettő. Lesz-e tavasz, s vajon mikor? Jön-e érintés, olyan igazi? Comb a combhoz, mell a mellhez.

Te más csókját kérted, s azt az estét nem tudom feledni. Most itt vagy velem, de mi van még?... Mi van még, ha nem szeretsz engem, ha történetünk elkezdetlen véget ér?... Ha te nem vagy velem?

Most kéne madárként szállni, hisz föntről érkeztünk. Te is tudod, én is tudom. Vágyunk égbe húz, szállj hát velem a szélben. Hidd el, fentről minden szép. Idelent kemény a föld. Gyere, hadd adjak neked szárnyakat...

Persze nem tudtak repülni, mert nem voltak madarak. Csak emberek. Szegény, szegény emberek. Így össze-vissza beszéltek. Asztrológiai pszichológiáról. Úristen! Meg tízéves unokákról. És ők vajon hány évesek voltak? Ott és akkor. Azt nem kérdezte senki. Az élet mogorva veteránjai lettek.

Már a nevüket is elvesztették. A fiú áradozott a lányéről, az meg bevallotta, hogy utálta, ahogyan szólították. Így rugdosták egymást gyomorszájon, aztán csodálkoztak, hogy nem jön ki hang a szájukon.

A leereszkedő ködben búcsúztak el... Azt sem tudják, hogyan... Az egyik jobbra ment, a másik balra... Egyszer csak nem voltak ott ! Haza tartottak, pedig a „haza” ott vibrált közöttük. Hová indultak ezek? Édentől keletre.

Ólombetűket tartalmazó betűszekrény

Emlékszem...

...hogy a munkaügyin Tímárné kötötte meg a szerződést. Nagylelkűen mutogatta selyemharisnyás combjait, ezért a hét-ötvenes órabért is elfogadtam. Felmentem a fölépcsőn, mely vállalati bűvészmutatványok színtere volt. Mert az valami varázslatos dolog, hogy a szurtos kezű, melós szerkós szedő tizennégy óra ötvenkilenc perckor elvileg még a regált támasztja, de a három órasi csengetéskor üdén és frissen fordul ki utcai ruhában a nyolcas porta lengőajtáján.

Tűzvédelmi oktatást egy főhadnagyi sarzsis lánglovagtól kaptam, akit az emlékezetes Cerutti-tűz után századossá léptettek elő, lefokozás helyett. Először az adataimat vette fel, különböző úrlapokat kitöltve. Amikor a szakképzettségemet firtatta, szét kellett tárnom a karjaimat. Azt mégsem mondhattam, hogy drámaíró vagyok.

Mindenek előtt a főművezetői irodát kellett kitakarítanom, egy ipari porszívó igénybe vételével. Akkora gépet még sose láttam, alig tudtam üzembe helyezni. Rosszul csatlakoztattam a csöveket, úgyhogy egyik sarokból a másikba fújta a port. Várnagy Jóska bácsi és adminisztrátora se vette észre a hibát, versenyt szörnyülködtek, hogy mekkora kosz van.

Eleinte linó segédmunkás lettem, mert elődöm eltörte a lábát. Ez úgy történt, hogy az ablakpárkányon ülve szunyókált, lábát a legközelebbi monstrum hátsó részébe dugva. Megtehetette, hisz üzemben kívül volt, csakhogy valakinek egy kurzív sort kellett szednie. Magazincsere helyett átült egy másik géphez, ami a sor elküldése után fordult egyet.

Később a Fehér Kálmán mögötti rámoló lett a rezidenciám, mert Klein Rudi bácsi keze alá kerültem. Rochlitz Zoltán nevű próbaidőre bocsátott kollégámat váltottam, aki magatartása miatt visszakerült a rácsok mögé. Nem kell őt sajnálni, az volt a szokása, hogy végigmenve a szedőtermen, kicsípkedett két-három betűt a legfelső deszkákon lévő oldalakból és elhajította. Ezek a rejtett hibák vélhetőleg benne is maradtak a műben, mert a revizor már csak a sorszéleket nézi.

Egy jó üzletet azért kötöttem vele: kivittem neki a portán egy hatalmas Büntető Törvénykönyvet, ami nálunk készült. Azt nem árultam el, hogy a hónom alatt tartottam. Az impresszumban ugyanis az állt, hogy: Soproni Béla igazgató. Aki akkor már vezérigazgató volt, tehát régi kiadványként odakint is hozzájuthattam.

Rudi bácsi adta meg nekem azt a tartást, ami csak a munkásarisztokráciára jellemző. Türelemmel és méltósággal viseltem a sorsomat, egy derekamra kötött filckötényt viselve. Ezt az ősi nyomdász kelléket még a kilencvenes években is felkötöttem, a Tótfalusi Tannyomda diákjainak nem kis megrökönyödésére.

Akkoriban kenték át újra a szedéstároló deszkákat zöld színűre, s abból a kezeimre is jutott bőven. Egyszer az ujjamat is odacsíptem, az elsősegély után pedig valaki azt javasolta, hogy kérjek egy gumiujjat Zeller elvtárstól. Felmentem hát a cinkográfiaira, ahol a barátságos osztályvezető azt mondta, hogy gumiujjat nem tud adni, csupán egy olyan gumisapkát, amit az ujjamra sodorhatok.

Balesetet sajnos én is okoztam. Egy csinos korrektorkor lány haladt el mellettem, akit megbámultam. Eközben a magam után húzott kocsi lelassult, ő pedig nem számított erre. Túl korán kanyarodott be utánam, emiatt belerúgott a béka kiálló végébe. Nem éreztem magam vétkesnek, így bocsánatot se kértem, amit őszintén sajnálok. Remélem, olvassa ezeket a sorokat.

Én attól szenvedtem, hogy a faliórák rosszul jártak. Reggel rendszerint siettek, délután viszont késtek.

Alig vártam az ebédidőt, s az első napokban mindig rossz helyre ültem. Selmeczi, a volt személyzetis, aki már nyugdíjasként járt be a menetrendet csinálni, felállított az asztaluktól, ahol segédmunkásnak nem volt helye. Később, mikor Csillag Jani bácsinál

vele szemben hadakoztam a winkellel, keresztül néztem rajta. Boross Dani bácsi arra jártában odavetette, hogy a szakmát anyagismerettel kéne kezdeni. Ezzel elvileg egyet is értettem, csak hogy az Export brigádtól nem láttam Papp Katit. Természetesen ott voltam Jani bácsi temetésén, Dunakeszin, ahová később négyszer udvaroltam. Bizony. (Azt nem állítom, hogy sikeresen.) A búcsúztatóra Szomor is eljött, meg sok-sok régi kolléga. Nemtsik... Trimba... Nem sorolom, mert már azok is elmentek...

A Gazdag-csoportnál délelőtt több lapszedő is túlórázott, a délutáni kezdés előtt. Egyikük óva intett attól, hogy munkatársnővel kezdjek. Ha hallgattam volna reá, könnyebbek lettek volna az elmúlt évtizedek. A magyar irodalom meg kibírta volna nélkülöm. Persze én a vidám Csala és Choma kópéságait utánoztam. De hagyjuk a Nemzetet, mert a Népszava isten szava.

A Magyar Hírlapnál is történtek dolgok. Akkoriban kapott lakást Domokos Karcsi, a XI. kerületben. A költözködésnél az egész brigád ott volt, velem kiegészítve. Szocialista módon dolgoztunk és ittunk, akarom mondani: éltünk. A délutáni munkakezdés persze csúszott, addig a brigadéros, Henke László dolgozott. Ráfért.

Suttyomban én is végeztem komoly munkát. Egyszer tudniillik összedobódott egy, már leimprimált, szedés. Tudjuk, előfordul az ilyesmi. Főleg, ha a segéd munkás rendőrkanyarral fordul be a záróteremből a korrektörök felé. A monofotó géppel szemben, térdelve hoztam helyre a dolgot, kölcsön árral és csipesszel. Közben Mezgár Pista figyelte, hogy jön-e valaki.

Később legálisan is szedhettem, próbaképpen. Balla olvasta meg, sajnálkozó képpel. Kurrens betűkkel szedtem ki, hogy KERAVILL, pedig az mozaikszó, azt jelenti: kerékpár, rádió, villamosság. Szerintem ezt Ciceró se tudta, akit jól megtréfáltak kollégái. Akkoriban kilenc óra ötvenkor volt a lottóhúzás, ő pedig azon a pénteken kikészítette a szelvényét a regálra, hogy nézhesse a számai, mikor bemondja a Kossuth. Sajnos, ki kellett mennie a teremből, és későn ért vissza. Addig megnézték, hogy mit ikszelt be, s azokat referálták nyerőszámok gyanánt.

Szedéseimet természetesen le is kellett húzni, ezt pedig a tömöntödei gépen tettem meg. Ásatag szerkezet volt, függőleges karral, de fusizásra megfelelt. Én is megmondhatója lennék: mennyi névjegy és meghívó készült ott, de erről persze hallgatók... Oda-bent egy amatőr zenész gitározott, a neve sajnos nem jut eszembe. Kilencezer forintért vette a hangszerét (az én fizetésem ezeröttszáz volt), és Máté Péter-számokat játszott. Olyankor én kimentem és inkább betologattam a cejgoscokikat.

Egyébként jól szórakoztam, főleg mikor Fehér Kálmán telefonált. Keresetlen szavakkal intézte el a szerkesztőket, holmi szedéstükrökre hivatkozva. Megmagyarázta, hogy nem arról a tükörről van szó, amiben borotválkoznak, már ha van bőr a képükön. Mezgár Pista is gyakran megnevette. Egyszer üres dobogókat kellett behordanunk a monóöntő mögötti helyiségbe. Az elsőt cipelve megállt s hátraszólt nekem: „Ezt tesszük alulra !” Azon is vigyorogtam, hogy a nyomdában Lót és Noé nevű dolgozó is volt.

Stark Miklós nem takargatta zsidó mivoltát. Elejtett szavaiból később sokat profitáltam. Egyszer bejött hozzánk a betűtárba Kóváriné Ancsa néni, és felvilágosítást kért tőle. Odahaza, a mendei népitánc csoportban azt állította valaki, hogy a zsinagógákban van egy „utálatoskép” is. A depozitőr megmagyarázta neki, hogy a júdaizmus nem tűri meg a szellemiség semmiféle ábrázolását. Ehhez képest a protestáns templomok lecsupaszítása csak félmunka. Ancsa néni már nyugdíjas volt, mikor évtizedekkel később felkerestem Mendén. Igazából nem is hozzá mentem, hanem soros szerelmemhez, de ha már ott jártam, benéztem hozzá. Kaja-piával traktált, és kérte, hogy sokáig búcsúzkodjam tőle a kiskapuban, mert a szomszéd asszonyok már találgatják, hogy mit csinálhat nála az a snájdig fiatalember.

Jól főzött, sokkal jobban, mint az üzemi konyhán Török Zoltán konyhafőnök. A felszolgálásra azonban nem lehetett panasz. Saját szememmel láttam, hogy egy kukta egész addig toporgott a második fogással a kezében, amíg egy elvtárs le nem tette a leveses kanalat. Akkor odasietett hozzá, és udvariasan elébe tette az ételt. Hogy ki volt az az elvtárs? Soproni Béla.

Az ebédlőből szoktunk indulni a május elsejei felvonulásokra is, Árvai Sanyi vezetésével. Akkor még nem sejthettem, hogy életem folyamán többször is kiment a lányos anyák kezéből. A Marek József utcában gyülekeztünk, a díszletet az a Véli Jóska ter-

vezte, aki kis híján illusztrációkat rajzolt „Ballada az ólomkatonáról” c. kisregényemhez. A házi ünnepek és nyugdíjas búcsúztatók a bronzgépénél zajlottak. Ilyenkor barátainak a Rákóczi úti terem felé akadt dolga. Buzássy Laci csoportjának utolsó utcájában rendszerint volt búvóhely. Egyszer Erdélyi Laci akarta betolni a seggét a regál alá, de nem fért be az enyémtől.

Ez már tanuló koromban történt... Nekem óriási főrom volt a többiekkel szemben, mert ismertem az embereket. Néhány tanonctársam azonban jól megjárta, mert az egyik korrektornak részletesen ecsetelték Béres István tulajdonságait. Persze hogy Erzsikének, aki ugye, a neje volt... Én azonban elhúztam a nótáját, mégpedig az egyik géptermi segédmunkással, a cigány Laci bácsival. Hónapokig gyűjtöttem számára az érettségizett diákoknak nem kellő Baba szappant és Ovenall fogkrémet, amit pénzzé tudott tenni. Hálából feljött karácsony előtt a magasnyomóból tokkal-vonóval, és addig hegedült, amíg le nem zavarták.

Szóval, szép idők voltak. Akkortájt tettem szert monógépekhez való lyukszalagokra is, melyeknek perforálás futott végig az oldalain. Szükségem volt a jó hosszú papírra, mert ötleteimet fel kellett jegyezni. Később is használtam őket, jól jöttek a biblikus teológia írásakor. Az adatokat tudniillik csak logikai sorrendben lehet kezelni, egymás alá írva. Ez a „kutyanyelv” később majdnem a vesztemet okozta. A „Jeruzsálem leányai” c. kisregényem hősnője megengedte, hogy magam válasszam meg azt a születésnap ajándékot, amit majd tőle kapok. Nosza, elővettem egy perforált tekercset, és elkezdtem ráírni a kívánságaimat. Az első sorban az állt, hogy: „*Légy a feleségem !*” Ez alatt egyre szerényebb óhajok sorakoztak, a hozzájuk illő sürgető és egyszerű megfogalmazásban. A bajt az okozta, hogy a teleírt szalag az édesanyja kezébe került... Nagyon mérges lett, mert montírozó lévén lenézte a lyukszalagot.

A tanuló időszak ökörködéseivel senkit sem akarok fárasztani. Elég annyi, hogy a Rákóczi út járdáján standoló újságárus bőven el volt látva spárga gombolyaggal és ólomehezékekkel. Az ilyen embernek kell a zsineg, sőt a csipesz is, hogy össze tudja kötni az el nem kelt lapokat. Arról senki sem tehet, hogy a puha szigeteléssel burkolt fűtés-cső az ablak mellett futott. Abba olyan jól beleállt az ár... A célzás meg nem sikerülhet mindig...

Emlékező egy kinyomott szöveges oldalt vittem haza. Kukucs-kánéval jóban voltam, tőle akár egy A-nullás Victoria Front gyorsajtót is utcára tolhattam volna. Ez a nyomóforma még ma is megvan, s ígérem, visszaviszem, ha újra felépítik a Nyomdát.

Persze, hogy voltam a Kozma utcában ! Még akkor, amikor átadták. Athenaeumos osztálytársaim mondták, hogy külön busz megy, a Béres idegenvezetésével. Felhívtam a 108-as melléken, hogy én is felszállhatok-e a céges buszra, amivel Dömsödre utaztunk szüretelni. Kicsit fűjtatott a kagylóban, de azt mondta: igen. Biztos emlékezett még a birkapaprikást követő iddógálásra. Évtizedekkel később, nem sokkal halála előtt láttam utoljára. A 6-os villamosról szűrtam ki, a felesége vezette az Osvát utca felé, a Híradó mozival szembeni járdán, mert már alig látott.

Milyen a Kozma utcai épület ? Szép. Új. Nagy. De hol a nyomda ?

Nálam van belőle valami. Egy nagy műanyag fakk a betűszekrényből. Tudjátok, a legelső sorban a jobb szélső. Amibe nem volt szabad belehamuzni. Azt minden munkahelyemre magammal vittem. A Tótfalusiban is abba veregették az égéstermékét a csajok, mert én nem dohányzom. Ha felkeresnétek, az lesz a hamutartó.

Második emelet

Hétfő reggel a Blahán hömpölyög a tömeg. Az Osvát utcában athenaeumosok sietnek a nyolcas porta irányába. A fülke előtt Kukucskáné áll, akit gyengéd szálak fűznek Reiterer Karcsi bácsihoz. Igen, egy volt börtönőrnek is van szíve. Így aztán a monóöntő egy kávéfőző számlájával viheti ki a fűtőbetéteket. Az asszonyosság fedezve van; ilyen kevés pénzért nem kell ellátnia a műszaki ellenőr munkáját is. A lift előtt a negyedik emeleti öltözőbe igyekvők a metrőlejárathoz hasonlóan tolonganak, ezért szórakozottan előkapom a bérletemet. Odafele átmenetileg kikerülnek a szekrényekből az elcsórt, még borító nélküli, körbevagatlan kötetek.

Elrohanok a munkaruha raktáros Árpi bácsi mellett, lefelé, a harmadikon, a nyíló ajtón keresztül megcsap a kötészeti gépek csattogó zaja. Egy munkásőr igyekszik felfelé, no ez Szomorú. Nem tudok hátulról, Klein Rudi bácsi rámolója felől besurranni a szedőbe, mert szembe jön a korán kelő Várnagy, aki nemrég Mezgár Pista elől a szekrénybe menekült. Nyomás vissza a művezetői irodák felé... Kati néni, az adminisztrátor, rosszállóan bólogat utánam. A depó nyitott ajtaján át látom, hogy Kernmüller stanecliből früstüköl, Fidi bácsi társaságában.

A bronzgépnél a spórolós Légler Lajos halászgatja ki a száraz kenyeret a szemétkosárból, viszi haza a disznóknak. Mellette a pazarló Ottó mester, aki hónapról hónapra feléli a fizetését. Revíziós szedőjük a lehúzóknak segít, aki már rángatja a Gutenberg-sajtó karját. Balról, a korrektorfülkében, Nefi bácsi, Balla, Béresné, Luib Mari és Böhm Éva kókadozik a hasábok felett. Szemből Navratil Rózsika érkezik, felszegett orral. Egyikünk se tudja, hogy később éveket húzunk le együtt, Nagy Kati társaságában, az Államiban. Revizorként! Mert én még segédmunkás vagyok.

A monofotó gépnél megállok, mert az a jövő. Ha valaki akkor azt mondja, hogy PC, Word vagy PDF, hát kopogott volna a szemem... Egyelőre csak a monógépek kopognak, Hlavácsnál. Iszkolok kifelé a hulladékkal, nehogy meglásson az a jó kis csaj. Fogel Tibor az állával köszön nekem. Zdráasztvujtje továris! Bár, ez a titulus inkább Koczeth Laci bácsinak jár ki, aki a kézi vágógépen nyírja körül a legfrissebb napilapokat.

Weltner Sándor, mint mindig, fehér köpenyben, frissen borotválva. Előtte Strak Gyuri mutogat valamit egy öntőformán. A nyitott ablakban Széll Gabi, aki Kuka névre hallgat. Hát, én is megkukulnék, ha olyan velőtrázóan csinos nőnek mutogathatnék jelbeszéddel, mint ő. Hátul, a szerelőműhelyben, Kovács iszogot, no már ilyen korán, nem lesz ennek jó vége, szaktárs... Sommer közeledik hozzám, de félrehúzódom, vállalva a homofóbia bélyegét.

A tömöntődében Tóth Misi éppen felhúzza a kazán tetejére egy cejgoscokit. A múltkor az egyik nagyot durrant, mert Neszmélyi Lóri beleöntötte maradék szódavizét. Cserti Ottó már egy kloccot gyalul, az öreg Hegyi árgus szemmel figyeli. A sarokban levő falikút hideg víz sugara alá Langerman Antal tartja zúgó kobakját. Hát, a főnöknek is fájhat időnként a feje... Nekem a szívem fáj, mert felette, a falon, Marina Vlady fehérneműs képe függ, a *Film-Színház-Muzsikából* kivágva.

A lengőajtó előtti záróteremben a görög Pappas irányítja kerekeken gördülő platniját. A lapolcsoportnál megállok és kizárom a fater fiókját. Egy üzenet van benne: „Ha elkésel, ezután azt diktáld be a portán, hogy ifj. Pintér István, mert mindig tőlem vonják le a munkabért.” Milyen jót röhöghetett ezen Domokos Karcsi, Szabó Jóska, meg a Cservenka... A guruló lehúzó melletti telefonon él a városi vonal, mert a délutáni műszakban szükség volt erre a forró drótra. Nosza, felhívom a szvíthartomat: mit álmodtál, drágám? Szemi bácsi és Földvári cinkosan integetnek, ők is voltak fiatalok... A fapapucsos Rigler Zoli jön arra, a lottónyertes Ciceró társaságában. A Ludlow címszedő gépekhez tartanak, az aranyhalas akvárium irányába.

A linóban a főnök lehajol az asztal alá. Ki ez? Ughy vagy Demek? Nézd, az öreg Guzmics ! Imecsné már csilingel, Radics Tibor pláne, Gyimesi és Kátai szintén gályázik. Solymosi Piroskának odanyújtok egy padlóról felvett kézi matricát. Mosolyogva porolgatja le duzzadó almáit; na, kopj le már, öcsi... A beléggéskészítő kis gép előtt mondmárhogymilyen Pista hallgatja Doci bácsit, aki tábornok becenévre hallgat, mert a régi hadsereg géhás tisztje volt.

A terem végi ablakocskán belátok a szerelőkhöz: Bohurád Jenő, Jakubovits Géza, Nagy Sanyi meg a Pánisz, de é-betűvel is jó. No nézd csak, mi újság Wágner úr, hiszen te már nyugdíjba mentél...

A szódavíz automatás átjáróból két ajtó is nyílik: balra Nemtsik Tamás, jobbra meg Stark Miklós depozitőr dolgozik. Nemcsikkel tizenvalahány évvel később gyártás-előkészítők lettünk a Tótfalusiban, de a száraz számok nem nekem valók. Jobban szerettem az írásjeleket, és már rebe Stark belém verte ráfoláskor, hogy van diviz, félkvirt mínusz és nagykötőjel.

Néhány méterrel beljebb Csillag Jani és Gábor Elek bácsi ugratja egymást, szokás szerint. Radich Emil már fel se emeli a fejét. Én ma Jani bácsinál címnegyedívet szedhetek, Kass János is bejön, megnézni ! Szemben a Gazdag csoportot megörökölt Séra már készítetteti a menetrendet Kiss Palival, Takács Rózsával és Kővári Ancsa nénivel, aki Mendén lakik. Oda később háromszor is udvaroltam.

A Delta brigád felségeles pólóban feszít: Kleiber a főnök, Árvai Sanyi, Szegedi Kálmán, Kuchár Gyuszi, Filló Pali. A Gyuszi húga tetszene, de nagyon fiatal, az Árvai meg úgyis lebuktatna, hogy mást szeretek. Hátul Karcsi, a lehúzó jön ki a vécéből, na ott a legbátrabbak is beszarnak.

A Rákóczi úti teremből Buzássy Laci ront ki, egy dobogót húzva maga után. Hiába csopvez, ha hiánycikk a segédmunkás. Már ott is vagyok Csatlós Jancsi, Szücsi, Balogh Zsuzsi és Zebu között, Vörös Elemér magyaráz nekik valamit. Balra a Muharos-brigád, Borka Pista, a két Zsigmond, hol a többi? Hátul az Ürmös házaspár rámol, most kaptak lakást, a használatbavételi díjat szakszervezeti segélyből fizetik ki.

Velük szemben a vérfagyasztó Béres István, aki szabad szombaton is berendeli dolgozni a renitens tanulókat. Ezt első kézből tudom. Gera Imre bácsi szaladgál az utcákban, mert csak két kalimpáló lábat lát mozogni a levegőben. Szegő Laci járkál kézen, mert unja magát.

A szemetet gyorsan le kell vinni, nehogy meglássanak a széchenyisek a fonott kosarakat húzva. Mennyi szép csaj van ott ! Papp Kati, Kovács Laura, Pusztai Anna, Garaba Éva, Kinyik Erika, Kenedi Anna... Álmomban is sorolni tudnám, pedig már nincsenek álmaim. A Nyomda lebontása előtt Trimba Misivel bejártuk a csupasz második emeletet. Mit mondjak, sírtunk.

A lifttől eljőve végigmegyek a termen Nagy Pistától Fehér Kálmánig. Halassy Nándinak még megvannak a lábai, Schneider még nem szenvedett közlekedési balesetet, Vályi Árpi még eléggé gyakorlatlan brigadérosnak, Kalán Zoli váltotta, Gulyás Gyuri még nem fényszedő, Baranyai már gitározik, Szőnyi valami elvált Katikát fűz az irodákról, Bakos Jóska bácsi rendületlenül szivarozik, Boross Dániel ma anyagismeret órát tart nekem, Kellermann Öcsi még nem a Kozmosz Könyveket szerkeszti, Borvető Béla még nem veti meg a bort, a történésznek készülő Bimbi fűjja a *Jamaikai trombitást*, Bursics Vera sajnos délutános.

Hippi ront fel a gépteremből, mérges, mert még nincs készen az esküvői meghívója. Katonaként megjárta a futkosót, de akkor még nem tudom, hogy én is odakerülök majd nyolc hónapra. Egyelőre itt vagyok az A-betűs falak és szőnyegek védelmében, Mezgár Pista kollégájaként, de kettőnk közül én vagyok a bolond.

Francia kiabál, hogy lefőtt a kávé, gyerünk érte, aztán nézzük, hogy is van az a hexameter... Délig kész kell lennem a verssel, mert finomlénia lesz ebédre, ólomkukaccal.

Az Athenaeum nyomóforma-készítőinek névsora

Vezérigazgató

Soproni Béla, *Tótfalusi Kis Miklós-díjas*

Termelésirányítók

Boross Dániel, Héger István, Horvát István, Kelényi Ákosné, Kiss Károly, Szomor László, Pichler Károly, Sütő László, Szőnyi Sándor, Várnagy József

Tipográfus-grafikus

Vémi József

Akcidens szedők

Csillag János, Feczkó László, Ferenczi Görgyné, Radich Emil, Sasvári Tivadar

Szakoktatók

Árvai Sándor, Béres István, Gábor Elek, Gera Imre, Radich Emil, Selmei József, Simon István

Korrektorok

Balla László, Bárány Borbála, Bendsák Erzsébet, Béres Istvánné Erzsike, Beta Imre, Bogó Ferenc, Böhm Éva, Erdélyi Györgyné, Fábíán Csilla, Fitos Istvánné, dr. Homoródy Frigyes, Kiss János, ifj. Koczeth László (Tövis), Luib Zoltánné, Mlinárcsik Antal (Mefi bácsi), Nagy Katalin, Novákné Navratil Rozália, Verbó Lajos

Magyar Hírlap

Bérczi Ferenc, Cservenka Lajos, Demek Gyula, Domokos Károly, Henke László, Mátyás János, Ódor Károly, Papp István, id. Pintér István, Szabó József, Upor Zoltán

Népszava

Bakos József Béla, Emmer Lajos, id. Koczeth László, Pável László, Soós Sándor, Szombati Zsolt, Tóth Károly

Magyar Nemzet

Árky Jenő, Bényi Béla, Choma László, Csala István, Görög János, Kiss Imre, Körmendi Jenő, Magyar Zoltán, Nagy Imre, Schwartz István, id. Szőnyi Sándor, Tandori György

Rákóczi úti terem, érettségizett ipari tanulók. Oktató: Béres István, Gera Imre

Menetrendesek

Cséby Tibor, Farkas Erzsébet, id. Gazdag István, Gál Judit, Gotthárdi Katalin, Horváth Attila, Juhász László, ifj. Kiss Pál, Kővári Ferencné (Ancsa), Lakó Nagy Anna, Mátrai Mária, Molnár Gabriella, Neszmélyi Lóránt, Ruskó István, Selmeczi József, Séra Zoltán, Szőke László, Szőnyi Sándor, Takács Rózsa, Vanyó Judit, Vozár Gyula

Monószedők

Benkó Sándorné, Dózsa Györgyné, Fogel Tibor, Halmai Ferencné, Hlavátsch László, Hlavátsch Lászlóné, Ivicze Imre, Nagy Zoltán, Nagy Géza, Nagy Gézáné

Monóöntők

Béky Ferenc, Deák László, Fánczi Károly, Goda Sándor, Hajek Gábor, Hegyi László, Megyes László, Reiterer Károly, Sommer Ferenc, Strak György, Széll Gábor (a Kuka), Weltner Sándor, ifj. Weltner Sándor, Kovács László (szerelő)

Tömöntők

Cserti Ottó, Hegyi István, Langerman Antal, Tóth Mihály, Mezgár István (segédm.)

Revíziós szedők

Nagy Zoltán, Tóth Győző, Ungur Imre, Varga Lajos

Delta brigád

Árvai Sándor, Filló Pál, Kleiber Géza, Kuchár Gyula, Papp Mária, Pusztai Anna, ifj. Szegedi Kálmán, ifj. Várnagy László, Zeljenka Erzsébet, Szabó Károly (lehúzó)

Buzássy László, Balogh Zsuzsa, Csatlós János, Feczko László, Fekecs Erzsébet, Fekete Pál, Hostyánszky Zsuzsa, Szűcs József, Zebu

Muharos József, Bérczi József, Békési György, Borka István, Földvári Miklós, Halas János, Nagy Sándor, Szajdák János (Pepi), Vörös Elemér, Zsigmond Imre

Nagy István, Banovits Tibor, Bezúr Miklós, Faragó János, Incze Gábor, Kasaróczy István, ifj. Pawlovsky István, ifj. Soproni Béla, Szalai László, Telek Anikó, Weltner Béla

Kalán Zoltán, Baranyai István, Fövényesi Csilla, Grabowszky István, Gulyás György, Komádi István, Kőhalmi Fülöp, Kőhalmi Gábor, Papp György, Schneider Gyula (Sneci), Szeicz Erzsébet, ifj. Szőnyi Sándor, Zentál László, Zsigmond László

Vályi Árpád, Ács úr, Csányi Attila, Faragó Béla, Gerencsér Gábor, Rapszky József, Renner György, Ungur György

Boross Dániel, Burmeister Antal, Czövek Gizella, Erős Sándor, Francia József, Halassy Nándor, Horváth Judit, Horváth (kis) Judit, Juhos József, ifj. Kellermann Gyula (Öcsi), Lovas József, Nagy Imre, id. Szegedi Kálmán

Fehér Kálmán, Albzikowszky István (Bimbi), Borvető Béla, Bursits Vera, Kiss Pál, id. Koczeth László, Körmendy Jenő, László Gyula, Ottó Gábor, Pindits Csaba, Riegler Zoltán (Rigli), Salamon István, Szemerjay András (Szemi bácsi)

Osvát utcai terem, menetrendes brigád

Mátrai Mária, Gál Judit, Kővári Ferencné Ancsa, Séra Zoltán csop. vez., Vozár Gyula, Takács Rózsa, Gotthárdi Katalin, Farkas Erzsébet. (A háttérben Szabó Károly lehúzó.)

Gábor Elek főoktató szakközépiskolásai

Első sor: Horváth Ildikó, Varga László (háttal), Angyal István, Bába Ildikó, Csatári Sándor
 Második sor: Balogh Ernő, Kenedi Anna, Egervári Tibor, Petrik István

Linószedők

Báling Gábor, Békésy Pál, Erdélyi László, Erlei Károly, Fehér Erzsébet, Fehér Nelly, ifj. Gazdag István, Guzmits Sándor, Gyimesi László, Imecsne Kelemen Éva, Jakab László, Kátay Lajos, Kinyik Erika, Kováts Kristóf, Luib Zoltán, Pánisz Zsuzsa, Papp Katalin, Radics Tibor, Trimba Mihály, Schaffer Gábor, Solymosi Ferencné, Solymosi Piroska, Szele György, Tóth Zoltán, Tóth Hajnal, Ughy János, Zsigmond László

Linógép-szerelők

Bohurád Jenő, Cseke László II., Jakubovits Géza, Nagy Sándor (a Pék), Pánisz Tibor, Wágner Antal

Fotósok

ifj. Angyal István (Étienne), Antal Lászlóné, Aratóné Panni, Árvai István, Becsey Katalin, Blaumann Vera, Bogya Pál, Bohurád Erika, Buzássy Gábor, Bozsán Judit, Burger László oszt. vez., Deák Anikó, Faragó Kovács György, Ferenczy Róbert, Fodor Györgyi Szeréna, Gál Gézané (Culika), Gombos Györgyi, Habi Endre, Herédi Sándor, Horváth Katalin I., Horváth Katalin II., Hupján Attila, Jellinek János, Jeney László, Jeszensák János, Király Kati, Kollár Melinda, Koltay Katalin, Kovács Ágnes, Kovács Laura (Lajos), Kováts Lóránt, Leveleki Tünde, Németh Mihály, Nyuka József, Ondrejovics Gabriella, Orosz Pálné, Pados Attila, Pardi István, Peitl József, Péter Eszter, Piskó László, Rácz Mihály, Rotter Nándor, Sándor János, Seiben Ferenc, Schwindl Endre, Somoskői János, Somi bácsi, Szám Rudolf, Szántó Mónika, Szepessy Ilona (Szepi), Telek Ágnes, Tóth Mónika, Trencz Katalin, Trencz Zsuzsanna, Varga Éva, Varga László (Firnnyák), Vásárhelyi Edit, Vukovics Terézia, Vuksitz Sándor, Zita néni

Retusőrök, montírozók

Czövek László, Dila Kati, Fintha Miklós, Fodor Sándorné, Hamenda Magdolna, Hegyiné Csermely Ági, Imreh Tibor, Keltai Ági, Kis Ilona, Korpás László, Mlinárcsik Gyöngyi, Pál Ildikó, Pintér Péter, Szekerczés Elvira, Szemanek Ágnes, Ternyikné, Vajda Ildikó, Vass Ágota, Virág Erzsébet, Vitályos Zsuzsa

Cinkográfia

Zeller József oszt. vez.

Depozitőrök

Faragó (Fidi) Ferenc, Kernmüller László, id. Pawlovsky István, Stark Miklós, Wirth László

Rámolók

Bálint Endre, Klein Rudolf, Marika néni, Ürmös Balázs, Ürmös Balázné

Lehúzó

Barczy Gyula, Gábor József, Szabó Károly

Szedőtermi segéd munkások

Mezgár István, vitéz Kálnoky Domonkos (a Tábornok), ifj. Pintér István

Továbbá:

Barczi Győzőné, Bardóczy Irén, Bársony András, Baumgartner György, Bódi Klára, Bösze Lajos, Cservenkai Otília, Csomos Tünde, Csörghő Zoltán, Czakó István, Dóra Ferenc, Edényi Kati, Gáborik Zoltán, Geller László, Gróf Róbert, Hajek László, Haraszti Győző, Herczeg Imre, Járdi Emília, Kántor Sándor, Katulich László, Kenedi Anna, Kis Kálmán, Kocsis Gyula, Kocsmár Zoltán, Kondor Anna, Kozicsek Péter, Kripner György, Lángyi Ágnes, Losonczy György, Magyar Gábor, Megyerdi Antal (bringás), Melis Gábor, Melis László, Melocó Péter, Nacsády Ferenc, Németh Miklós, Nemtsik Tamás, Novák László, Persovits József, Polonyi Zsófia, Somfai Rudolf, Szabó Géza, Székely Artúr, Szekeres Géza, Szinovszky Sándor, Szlávik András, Tankovics László, Török Károly, Ujhelyi Csaba, Ujhelyi István, Ványi László, Várnai Róbert, Vass Károly, Vértesi Klára, Vigh Ferenc, Vigh Ferencné, Wágner László ...és még sokan mások, akiknek a neve feledésbe merült...

Belső (udvarra néző) terem

Balról jobbra: Papp György, Szeicz Erzsébet, Kalán Zoltán csop. vez, Fövényesi Csilla, Komádi István, Schneider Gyula, Baranyai István

A névsor Árvai István, ifj. Szőnyi Sándor és ifj. Pintér István gyűjtése

Nagy emberek nagy mondásai

Gutenberg János

Az volt a buli a dologban, hogy a nyomtatványokat a kézzel másolt kódexek borsos árán adtam el.

Szántó Tibor

Akinek nem csorog a nyála egy Garamond „g” betű láttán, váljon meg a szakmától.

Tarjányi György

Hogyhogy melyik nyomdában van? Mindenki a mi kutyánk kölyke.

Konkoly Sándor

A vörös bor az igazi. A fehér csak lábmosásra jó.

Záhorszky Mihály

Ez a lány elgyötörten jött be? A fiú szegény, az hogy nézhet ki...

Somogyi László

Két dursusz eltérés nem számít?! Jó, akkor csak annyit vágok le a f...-ból.

Kondorné Péter Lilla

Különben mindegy, hogyan írjátok... Úgysem olvassa senki.

Matkovits Lajos

Rémes ez a fogyasztói társadalom... Még elektromos kutyakefélő gépet is el lehet adni. Persze, jobb géppel csinálni.

Megyeri Sándor

Ez nektek futás? A Vörös Hadsereg is jobban futott tornaórán.

Fekete Géza

Rajzórán bekapcsolhatjátok a magnót. De a Pink Fjord, az nem zene.

Joánovits László

A kötészeti nehezék kocka alakú. Hat oldala van. Mutatom: egy, kettő, három, négy, öt. És így tovább, egészen hatig.

Doglioni Károly

A tmk-s csoportvezető egyik legfontosabb munkaeszköze a vasfűrészlap. Valamelyik diák mindig otthon felejtí az öltözöszekrény lakatjának kulcsát.

Krajczár Mária

Nem megyek ki veled a depóba ráfolni. Én nem olyan lány vagyok.

Antal Tibor

Hol lehet a szemüvegem? Szemüveg nélkül meg se találom.

Platz Juliska

Védekezek én, de a férjem erősebb. Ez a gyerek is úgy lett.

Árvai Sándor

Rendes gyerek ez az Isti-Zoli... Ha a KISZ kerül szóba, sose teszi hozzá, hogy melyik KISZ-ről van szó.

id. Pintér István

A homo sapiens azért jött le a fáról, mert meglátta a fűben a winkelt.

Fehér Kálmán

A jó szakember olyan tisztán dolgozik, hogy borotválkozni tud a szedéstükrében.

Gera Imre

Ha a Béres Pista bácsi azt mondta, hogy izé, akkor izé !

Kernmüller László

Ha kilépőt kapsz, a portáig rohanj. Onnan már nem tudnak visszahívni.

Ughy János

Aki aprót szed, aprópénzt kap.

Trimba Mihály

A hosszú élet titka a dohányzás. Amíg szívod a cigit a linóban, életben vagy.

Mezgár István

Persze, hogy ideges vagyok... Mások által rossz utakra nékem.

Schulz János

Az ofszet nyomtatás olyan, mintha zsebkendőn keresztül adnál csókot. De gumi nélkül az igazi.

Légler Lajos

Miért dobod ki a száraz kenyeret? Disznó vagy? Azok megeszik.

Kovács László

Először jól esik a pia. Aztán, mikor már nem esik jól, én esek neki jól.

ifj. Pintér István

Than Károly... Százados út... Széchenyi... Ságvári... Tótfalusi... Miről beszéltek? Az én íróasztalom eközben ugyanott maradt.

A túlnépesedésről

Jómagam már 1982-ben felhívtam a figyelmet arra, hogy baj van a nagycsaládos eszménnyel. Csokorba gyűjtöttem kisközösségünk tagjainak vallomásait, amelyeket egy magán közvélemény-kutatás során jegyeztem fel. Ezekből az derült ki, hogy sokszor már két-három kisgyerek is nyűgnek bizonyul. Korlátozzák a szülők mozgásterét, s főleg az anyára telepednek rá. Női szerepeinek így alig tud megfelelni, pedig abból jónéhány van. Saját igényeinek kielégítésére se ideje, se ereje nincsen... Családcentrikus beállítottsággal sem zajlik szisztematikus nevelés, a rendszerességet csak a mindennapok taposómalma jelenti. A szűkös lakáskörülmények súlyosbítják a helyzetet, a zavartalanság nemritkán megoldhatatlan. Csend szinte soha sincs, az újabb kistestvérek érkezése pedig prolongálja az áldatlan állapotokat. A közös programok kinkeservesen jönnek össze, és egyáltalán nem idillikus légkörben zajlanak le. A házastársi problémákat a lelkivezető próbálja tompítani, kevés sikerrel. Az asszonyok rettegnek egy esetleges válástól, a köteléket ismételt teherbe eséssel erősítgetik. Férjeik vagy papucsok, vagy karrieristák, akik az otthont bázisként használják.

Messze vagyunk tehát a harmonikus kapcsolattól, pedig az élettársi közösségnek *kifelé* és távlatilag is hatnia kéne. A kiegyensúlyozott viszony csupán „önzés kettesben”, ezt még meg kéne fejteni emberhalászós országépítéssel is. „Szerencse”, hogy ilyesmit nem is terveztek be, legalábbis komolyan... Csoportunkban négy sokgyerekes házaspár volt, akik úgy kezdték meg közös életüket, hogy „a mi csemetéinknek már máshonnan kell indulniuk”. Huszonöt év távlatából kijelenthető, hogy ez nem sikerült, sőt, kevesebbre vitték, mint a szüleik. Papíron keresztények, de nincsenek a Bokorban. Az a tucatnyi gyerek bizony elkallódott, hiába számolták be őket automatikusan a gyülekezetbe.

A nagy család tehát nem igazolható vallási alapokon. Ilyen szempontból a kevesebb több lenne. Az egy főre jutó idő és energia növelhetné a sikeres nevelés esélyét. Ez persze csak elmélet, mert az Atya királysága nem építhető biológiailag. Sajnos, a szent kísérletek levezénylői így gondolják, s a szülők is hisznek benne, mert életmű gyanánt csupán a szaporulatot tudják felmutatni.

A *szerelem örömhíre* című szamizdat módon terjesztett könyvem azért íródott, hogy enyhítse azt a szexuális nyomort, ami a legtöbb keresztény házasságot jellemzi. Vitaindítónak szántam, ám a visszacsatolás elmaradt. Az előszóban céloztam arra, hogy számítok a fiatal házások hozzászólásaira. Ezt inkognitójuk megőrzése mellett is megtehették volna, csak hogy a már révbe jutott egyének „elfelejtették” azokat a problémákat, melyek korábban meggyötörték őket.

A túlnépesedés kérdésébe azért nem mennek bele, mert a vallásos fiatalok többsége párválasztási gondokkal küzd. Ez azt jelenti, hogy a családalapítás az egyetlen mód arra, hogy megéljék a nemiségüket. Az *út* tehát egyúttal *cél* is: a révbe érést ugyanis a házasság mivolt jelenti. Sajnos, ez az állapot a hitet is helyettesíti. Sokak fejében a kereszténység egyenlő a sokgyerekes életformával.

Fiatal koromban én is meg akartam nősülni, de nem gondolkodtam nagy családban. Úgy hittem; olyan szabadon választott dologról van szó, amely csak a házaspárra tartozik. Ez óriási tévedés, tudniillik a kis és nagy egyházak burkolt módon erőltetik a szaporulatot. Aki az általuk megengedett módokon akar családot tervezni, annak nem jönnek be a számításai. A pórul jártak aztán a hitükkel takaróznak.

Isten Országának ilyenén való építése valójában a Sötétség Birodalmának fenntartása. Nem véletlen, hogy sem Jézus, sem Pál apostol nem buzdított biológiai térhódításra. A népesség növekedése ugyanis minden keresztényi erőfeszítést megghiúsít. A demográfiai robbanás elkerülhetetlenül erőszakot szül: nem a kardokból lesznek ekevasak, hanem a harangokból ágyúk. A tanítvánnyá tevési parancs *a megtérítettek* létszámával teljesíthető. Ám ezt sem tömegmérétekben kell elképzelni (vö. Tm 22., Mt 22,14).

A júdaizmust létrehozó Mózesnek egyik elsődleges célja volt a nemzet létszámbeli növekedése, ezért is hozott meg számos, a család védelmét célzó törvényt. Ezekre valóban a társadalom működéséhez volt szükség, hiszen a kizsákmányoláshoz elengedhetetlen a tömegbázis. A vándorlás során leigázott törzsek is simán zsidóvá lehettek. Ehhez csupán azt kellett eldönteniük, hogy a nyakukat vagy a himtagjukat metéltetik-e körül.

Istenországa megalapítására elméletileg megvolt a lehetőség, hiszen Nagy Konstantin 313-ban államvallássá tette a kereszténységet. A zsidók már ennél jóval korábban megteremtették ehhez az Írás-beli alapokat, ezt kérte számon a hatalomtól Keresztelő János. A középkori protestantizmus ideológusai mind valami ilyesmit szerettek volna, ahogy a mi Bulányi Györgyünk is... A máig félreértett Pap Károly „Vissza a gettóba !” javaslata szintén a minőségi elkülönülést, s a világ elé élt jó példa nyomán bekövetkező erőszakmentes térhódítást célozta.

Eme nagy emberek tévedéseit Jézus szellemi hagyatéka nyomán könnyű korrigálni,* ám annál nehezebb zöldágra vergődni a hívekkel (vö. Isz 86/166). Az állítólagos keresztények ugyanis nem olvasnak. Ismerek olyat, aki könyvespolcán tartja az ateista Gecse Gusztáv vallásellenes műveit, csak azért, mert a címekben szerepel a Biblia szó. Akkor, ugye, már érdemes megvenni... A belenézésre húsz év alatt sem volt idő, ahogy a hazai és külföldi újszövetség-kutatók írásaira sem...

A végső kérdések – köztük a túlnépesedés – nem foglalkoztatják őket. Egy magát teljesen hithűnek tartó személy a világvégével kapcsolatban Luther nézetét vallja: ha holnap köszöntene be, én akkor is ültetnék egy körtefát. Ezzel a logikátlan alapállással ma egy várost igazgat, noha annakidején belém azt sulykolta, hogy keresztény ember nem politizál... A bulányista szegénység-kicsiség-üldözöttség eszménye mára elillant a körülöttem levő testvérekből: senki sem akar alulértéymesültté válni. Főleg nem az Utat járás következményeként.

A hitetlen emberek demográfiai kérdésekhez való hozzáállása ennél is primitívebb. A metró mozgólépcsője előtt összetorlódott tömegben valaki azt mondta: kéne már egy háború... A romák a közösségükön kívüli környezetet szabad prédának tekintik, valahogy úgy, ahogy az USA a világ többi részét. Az etnikai szolidaritás mindenképpen mellettük szól: cigány hajléktalanok ugyanis nincsenek. Inkább összezsúfolódnak, de az utcán nem hagynak senkit.

Az alapvető bajt a materialista szemlélet és gyakorlat okozza, vagyis az ember istenítése, ami a világ szolgálatához vezet.** Annó azt tanultuk, hogy az Isten- és ember-szeretet elválaszthatatlan egymástól. Tekintve, hogy „a világ” a többi emberből, illetve az általuk létrehozott intézményekből áll,*** ezt a hittételt felül kell vizsgálnunk. Jézus nyilatkozatai alapján sem szolgálhatunk két úrnak, ezt az iszlám hagyományban megőrzött mondásai még világosabbá teszik.****

A világ már régen nem kezeli szentségként az anyaságot, s alanyi jogon biztos, hogy nem az. Lépten-nyomon belebotlok olyan édesanyákba, akik alpári stílusban és kiabálva „beszélnek” gyermekeikkel, ráadásul a nyilvánosság előtt. A trágár szavaknál sokkal fűlésebb a hangszín, melyből az derül ki, hogy legszívesebben megszabadulnának tőlük. Vajon tisztelhetjük és szerethetjük-e az ilyen embereket, pusztán biológiai anyaságuk okán? S apa-e az, akinek apasága pusztán genetikailag bizonyítható?

Evilágban körülnézve mindenre rájöhet a kereső lélek,***** s ehhez kereszténynek sem kell lenni. A júdaizmus a teodicea kérdéseit a *cimcum* eszmefuttatásaival válaszolja meg. Eszerint azért van annyi igazságtalanság és szenvedés a földön, mert a Jóisten nincs jelen. Amikor ugyanis teremteni akart, nem volt helye, hiszen mindent Ő töltött be. Vissza kellett tehát húzódnia, hogy a szabaddá vált területen világot teremthessen. Evakuációja folytán viszont a Föld de facto „istentelenné” vált.

* Az ún. Tamás-evangélium. (mek.oszk.hu/08000/08061)

** Bővebben lásd *Pszichén innen, és túl...* c. könyvemet (mek.oszk.hu/10800/10888)

*** I. m. Előszava és 8 – 9. old.

**** *Válogatott tanulmányok*, 123 – 134. old. (mek.oszk.hu/08000/08019)

***** vö. Tm 4.

Ehelyütt nem taglalom az elmélet hibás voltát, de a pozitívumára felhívom a figyelmet. Ez abban áll, hogy egyesek már kultúrkörünk kialakulásának hajnalán észrevették, hogy ez az élet-világ nem jó. Innen már csak egy lépés a helyes konklúzió. Ha a kereső nem hagyja abba a gondolkodást, akkor megismerheti magát, s ezzel együtt a mindenséget is (vö. Tm 1., 2.). A személyiség fejlődése egészen a praexistens létig ívelhet !

Aki viszont nem megy be a szűk kapun, az veszedelmes útra tér. Kikövezett pályán haladhat, ám ez az ív rotációba hajlik. Világa vele együtt semmisül meg, s a régi problémák mások számára termelődnek újjá. Ezt az ördögi kört a demográfiai robbanás úgy felgyorsítja, hogy az emberiség egyszerűen nem éri utol magát... Kollektív megmenekülés tehát nem lehetséges, de hát Evilág Ura éppen így tervezte ! (vö. Jn 8,44b)

A keresők átlátják a helyzetet, s előbb-utóbb a világ fiai is rájönnek arra, hogy mit kell tenni. Az egyházsíjak (= a papok és a hívek) azonban sereghajtóként fognak befutni a célba. Azért lesznek elsőből utolsók, mert nem használják az eszüket. Vakhitükben egymást támogatva haladnak ama gödör felé, amelyből nagyon nehéz kikapaszkodni.

Fotó: Surányi Kornélia

Emberekről volt?

Előszó

Bulányi, a tisztelendő című könyvem megjelenése után kaptam bizonyos visszajelzéseket. Az egyértelműen pozitív illetve negatív kritikák nem túlzottan érdekesek, de a dolgot továbbgondoló reflexiókkal érdemes foglalkozni. Ezekben a bulányizmus jelentőségét és a Bokor jövőjét firtatják. A könyv azonban nem a Bokorról szól, hanem Gyurka bácsiról. A kettő persze nehezen különíthető el egymástól... Mégis szétválasztottam a dolgot oly módon, hogy nem bocsátkoztam sem a múlt, sem a jelen értékelésébe, s a jövőt sem prognosztizáltam. Írhattam volna egy ilyen jellegű fejezetet is, ekkor viszont nem tudtam volna elkerülni a szennyes kiteregetését.

Az idő tengelyén

Evolúciószerű, kollektív üdvtörténet nem létezik, így a „bulányizmust” sem tudjuk elhelyezni annak valamelyik pontján. Ha feladjuk geocentrikus és emberközepű szemléletünket, akkor be kell látnunk, hogy zsidókeresztény kultúrkörünknek nincs kitüntetett jelentősége. Ma is sok más, ehhez hasonló élettér van a földön, s még nem hirdettek közülük győztest. Bolygónk történelme sem akkor kezdődött, amikortól mi számítjuk. Planétánkon már jó néhány civilizáció válthatta egymást, s ezek vallásáról semmit sem tudunk. Lehet, hogy egyszer a mi kultúránk is elvész a múlt kódében.

Gyülekezetek céltalansága

A júdaizmus sohasem ismert a keresztényekéhez hasonló egyházat. Voltak írástudók, vallási pártok és különböző szekták. A papi rend az egyetlen jeruzsálemi templomot szolgálta ki. Híveket irányító hierarchia nem létezett, a vallás tisztaságát „a zsidók” demonstrálták. Ezek a mértékadó személyek éltek és tanították mindazt, ami irányadó volt a nemzet számára. Az írástudatlan, szegény nép persze nemigen tudta utánozni őket, ezért de facto bűnösöknek számítottak. Megtisztulni csak költséges áldozatok árán lehetett. Az ilyen cselekedetek azonban senkit sem visznek közelebb Istenhez. A különböző keresztény egyházak is olyan vallási szervezetek, melyek nem tudják betölteni tulajdonképpen céljukat. Az egyes embert ugyanis csak a személyes és közvetlen istenkapcsolat elégítheti ki, az, amelyet Jézus világraszóló módon demonstrált (vö. Tm 27.).

Megújult a hit?

A bulányizmus csak meg akarta reformálni a saját, katolikus egyházát, mégpedig anélkül, hogy annak zsidókeresztény alapjait megkérdőjelezte volna. Minden lényeges tartópillért érintetlenül hagyott, mindössze új tartalmakkal állt elő. Nevezhetjük ezt persze óriási dolognak is, csak hogy a valóságban nem az. Ha továbbra is kollektív és folytatlagos üdvtörténetben hiszünk, akkor az emberek fejéből nem lehet kiverni az automatikus megváltottság tévhitét. Szép az egyetemes papság eszméje is (ami már Gyurka bácsi előtt is megvolt), de ha mégiscsak növelni akarjuk a papok számát, akkor ezzel a hívek helyét is kijelöljük. Az Egyházrend még a hierarchiát is meghagyja, mert nem tud struktúra nélküli egyházat elképzelni. Nem is lehet, de nem is kell, mert Jézus egyháza személyenkénti eklézsia, mely az egyre inkább megvilágosodó ember fejében épül fel, hierarchia, struktúra, adófizetés és egyebek nélkül. Templom se kell, mert a Szentlélek temploma: a Pneuma.

Nincstelenség

Gyurka bácsi halálával a Bokor karizmatikus vezető nélkül maradt. Hozzá hasonló vezéregyéniségek csak klasszisokkal lejjebb találhatók... Ráadásul olyasvalaki kéne, akinek markáns teológiája van, tudniillik a bulányizmus már az Öreg előtt elhunyt. Az ütőképes tisztikar is megtizedelődött, a tagok létszáma pedig a harmadára esett vissza. A dicső múlton lehet nosztalgiázni, de ez az unokákat már nem érdekli. Az ateista állam kimúlásával fel lehetett jönni a katakombákból, s a napfény sokakat elvakított. Az Ellenség új képe még nem körvonalazódott, de jobb is, mert a Vatikán most már nem segít. A magyar egyház legitim, a folytonosságához nem fér kétség. Ennél nagyobb rehabilitáció nem lesz, már csak a por vastagszik az aktákon. A Karajokban lévő tanulmányok rohamosan avulnak, egykori szerzőik visszavonultak.

Az egyetlen igazi bulányista

Gyurka bácsi nimbusza már életében megkopott. Ez főleg azoknak köszönhető, akik a helyére pályáznak. Szerencsére a torkának szánt harapások valahol a bokája körül csattognak. Annak is „lehet” örülni, ha valaki még mindig nem olvasta el a KIO-t, mert most már nem is érdemes. Egyházhűsége miatt a reformmozgalom tűzhelye végig takaréklángon égett, nehogy belekapjon a láng a függönybe. A Bokornak azonban nem ezzel kell foglalkoznia, tudniillik a bulányizmus Bulányi György szent kísérlete volt. Akik ebben részt vettek, azok valaki más mögé álltak be. Ideje saját magunk mögé beállni, mert a mozgalom dicsőségét ő fogja learatni. Gyurka bácsi valójában Keresztelő János nyomdokain haladt, s ugyan nem tudta őt megölni a világi hatalom, de újjászületés hiányában Életben sem maradt.

Szelídség és erőszak

Valaki olyat is mondott – elég helytelenül –, hogy Jézus tanításában gyakorlatilag csak az ellenségszeretet az új elem. Minden egyéb megtalálható a prófétáknál is, illetve más kultúrkörökben. Az erő-nem-alkalmazásra helyezett hangsúly azonban korántsem általános gyógyír. A kinyilatkoztatásokat tartalmazó logionok egyértelművé teszik, hogy „az Atya akaratának megtevése” egy konkrét dolog, ami semmi mással nem helyettesíthető be. Ha azt nem tesszük meg, akkor semmit sem tettünk. Magyarán: a börtönviselt pacifisták sem ülhetnek a babérjaikon. Tanúságtevésük ugyanis csak akkor jelentkezik igazi pluszként, ha királlyá lesznek. Ha kívül maradnak a királyságon, nemes tettük se tudja belökní őket oda. A bemenéshez viszont mindenkinek erőszakot kell alkalmaznia ! Nézzük meg, hogy miért:

„Bemerítő János napjaitól mostanáig erőszakoskodnak a mennyek királyságán és erőszakosak ragadják azt magukhoz. A próféták mind, s a törvény is Jánosig prófétáltak. Ha ugyan el akarjátok fogadni: Illés ő, akinek jönnie kell. Akinek füle van, hallja meg !” (Mt 11,12–5).

valakinek a napjai = az az időszak, amikor ráérez az Igazságra (vö. Tm 3.)

erőszakoskodás = szellemi erőfeszítéssel (Tm 57.) egybekötött önmegtagadás, az enyhe iga felvétele (vö. Tm 91.), a küzdelem (vö. Lk 13,24)

a mennyek királysága = egy lelki- vagy tudatállapot

a törvény és a próféták = a kollektív istenkapcsolat egyengetői

prófétálás = Isten akaratának kinyilvánítása

1. Bemerítő János napjai előtt nem erőszakoskodtak a mennyek királyságán.
2. Mindenki a Törvény és a próféták diktálta széles úton járt.
3. Ez az út a veszedelembe visz.
4. Bemerítő János napjai előtt senki sem ragadta magához a mennyek királyságát.

5. Ez a Törvény és a próféták bűne !
6. Ádám-tól Jánosig senki sem hozta létre a Pneumáját (vö. Tm 86.).
7. Jézus az első Élő, előtte mindenki meghalt (vö. Tm 51.).
8. Csak az erőszakosak szerezhettek örök életet.
9. Jánosnak erre már nem maradt ideje.
10. A királlyá levéshez idő kell.
11. A Törvény és a próféták kollektív istenkapcsolatot hirdetnek.
12. Jézus a közvetlen istenkapcsolat megvalósíthatóságát tárta elénk (vö. Tm 27.).
13. A kinyilatkoztatás igazi forrása: Jézus.
14. A Törvény és a próféták nem közvetítették Isten akaratát.
15. János „egy Illés” volt, tehát lelkületileg ő még a prófétákhoz tartozott.
16. Jánosnak muszáj volt fellépnie az osztó igazság nevében.
17. Jézus ezt nem tette (vö. Lk 12,13–34; Tm 73.).
18. Kettejük közül kit érdemes követni ?

Csak libasorban !

Gyurka bácsi úgy gondolta, hogy ama *keskeny út* „szorongatottat” jelent, tehát olyat, ami csak üldöztetések közepette járható. Ez tulajdonképpen igaz, mégis magyarázatra szorul. A *szűk kapu* és a *keskeny út* jézusi képként elsősorban arra utal, hogy a „keresés” és a „találás” is egyénileg történik. A kinyilatkoztatás és a megvilágosodás tudniillik személyre szabottan megy végbe, mert máshogy nem tud végbe menni. A királlyá lett illető ugyanakkor üldöztetések közepette járja az útját (vö. Mk 10,28–31), és ezek a szorongatások már „trónörökös” korában is realizálódhatnak. Az Ördög ugyanis nem alszik; ő már a csírázó magot is meg akarja fojtani ! Az uralkodáshoz (vö. Tm 82.) azonban újjá kell születni (vö. Tm 3., Jn 3,3), tehát helyes isten-, világ- és emberkép kialakítása nélkül nem lehet trónra ülni (vö. Tm 1., Mt 19,27–30). Magyarán: más felismerésre kell térni...

Hol is élünk?

A legutóbbi pacifista találkozón Simonyi Gyusza szóba hozta azt a tényt, hogy bolygónk túlnépesedett... Az utóbbi nyolcvan évben erre már többen is figyelmeztettek, Bokron innen és túl. E megállapítás persze csak akkor igaz, ha a Föld zöldsövezeteire vonatkoztatjuk. A magas hegységekben, a sivatagokban, a föld felszíne alatt és a tengerek mélyén még van hely. Végső soron holdunkat is lakhatóvá tehetjük, az interneten már telkeket is le lehet foglalozni.

A kérdés azonban komoly, érdemes lenne gazdasági, politikai, jogi és vallási értelemben is kibontani. Hagyományos „felismerést” vallva nem igazán van mit tenni: Isten majd gondot visel az általa teremtet világra. A hívő emberek egyébként is úgy viselkednek, mintha a mennyországban élnének. A Teremtő tenyerében érezve magukat, szép lassan elzülленek, hiszen nekik mindent szabad, s ha nem, hát akkor is: mi baj lehet belőle. A Jóisten majd megbocsát, hiszen azért van...

Sokan magát a nagycsaládos életformát gondolják keresztényinek, noha ez más vallásokra is jellemző, sőt, a pogányok sem egykéznek. A családos mivoltot nyugodtan azonosíthatjuk a kereszténységgel, csak az a baj, hogy a kereszténységnek nincs köze Jézushoz. A család egyáltalán nem „Isten Országának” legkisebb sejtje, sokkal inkább evilág atomikus eleme. A keskeny úton haladni akarók üldöztetése innen indul, s ide ér vissza (vö. Tm 15., 100.). Aki képes más felismerésre térni, az nagyot fog „koppani”, mert mindent át kell értékelnie. Nem mindegy ugyanis, hogy egy Isten által teremtet világban rendezkedünk-e be, vagy a kaotikus külső sötétségben (vö. Tm 63.).

Fogytán a családi ezüst

A dicső múltból nem lehet megélni, mert az idő gyorsan devalválja az értékeket. A mai fiatalok – köztük papok is – már nem esnek hasra, ha valaki bulányista múltjára hivatkozik. A *Páter Bulányi* c. könyv 1989-ben két emblematikus figurát említ meg Gyurka

bácsi mellett, az egyik azonban pap létére megnősült, a másik pedig azt képviseli, hogy Jézus nem támadt fel. Ezek a dolgok – a Bokor toleráns légkörét leszámítva –, igen kellemetlenek. A hierarchia nem is rest úgy beállítani eme tényeket, hogy azok az egész mozgalmat minősítsék, mégpedig visszamenőleg. A kispapok és a hívek pedig nem észérvek alapján hozzák meg ítéleteiket...

Merre tovább?

Független kisegyházzá ma már nem lehet válni... Ezt akkor kellett volna megtenni, amikor a Bokor még ereje teljében volt. Most már se létszám, se kurázsi nincs hozzá. Lékai 1981-es beszéde volt ehhez az utolsó alkalom. A katolikus egyházba való integrálódást pedig a hierarchia bizalmatlansága biztosan megghiúsítaná. Mozgolódni nemigen lehetne, reformtevékenység nélkül viszont nincs értelme a beépülésnek... Elvileg persze a Bokor mindig is az egyház keretein belül volt, illetve van, a kérdés csupán az, hogy van-e ennek jelentősége...

Az idő nem a bulányizmusnak dolgozik. A Vatikánban már tudják is, hogy a Gamáliel-elv be fog jönni. Az ő szemükben Gyurka bácsi csak egy modern Marcion volt. Húsz év múlva akár néhány barátságos szót is kaphat az egyháztörténelemben. Fél évszázad se kell hozzá, és valami ilyesmit fognak írni: „A bolsevizmus a magyar kereszténységet is le akarta gázolni, de az egyház Bulányi György vezetésével ellenállt.” Az igazságot akkor már senki sem fogja tudni. Már ma is vannak olyan kispapok, akik azt hiszik, hogy a hidegháborút Szibériában vívták.

Az élet sója?

Valamikor azzal biztattak bennünket, hogy a világ majd körénk gyűlik, hogy ellesse tőlünk a boldog élet receptjét. Szerencsére nem jöttek, mert nemigen volna mit muto-gatni. Azóta nyilvánvalóvá vált, hogy az embereknek a Hit Gyülekezete kell. A homo sapiens valójában mindig is az ilyesmire volt vevő. A vallásos ember csak azt akarja, hogy valaki megszentelje hétköznapi életvitelét. Sok-sok Bokor-beli családnak is az az egyetlen reménye, hogy „a végén” majd kiderül; nekik volt igazuk. Hogy miben és miért? Azt nem tudják... Ahogy a véget sem (vö. Tm 17.).

Az ördög nem alszik !

Az igazság megismerésének, s így a szabadulásnak is, a Jézusnak való hitelt adás a feltétele. Ő csak azokat tartja tanítványainak, akik hisznek neki (vö. Jn 8,31–2). Akik elvetik őt és beszédeit, azok el fognak ítéltetni. Aki az ámen-igéket (*Bizony mondom nektek...*) vélekedéssé fokozza le, az nem jut el a logionokban rejlő kinyilatkoztatásokig. Tekintve, hogy az Atya minden tudást átadott a Fiának (vö. Jn 3,34–5), nem lehet megkérdezni (vö. Jn 16,30) azt, hogy: „ugyan kedves Jézus, honnan tudod te ezt?”. Vannak ugyanis a Bokorban olyanok is, akik hiúságukban az Emberfi fölé helyezik magukat.

Jézus relativizálása viszont szó szerint halálos bűn, tudniillik minden az ő egye-düli mértékadóságán múlik (vö. Mt 16,13–20). Aki nem fogadja el őt abszolút tekintély-nek, az még az alapokat sem fogja lerakni ahhoz a házhoz (vö. Mt 7,24–7), melyet az Életben maradáshoz kell felhúznia. Van azonban ennél súlyosabb, valósággal ördögi tett is, nevezetesen az, ha valaki a következőt jelenti ki: „Nem tudjuk, hogy Jézus mit mondott.” Ez az égbekiáltó hazugság persze csak a torzóban maradt herbsti teológiából vonható le, melyet magyar interpretátora következetesen képvisel.

A szóban forgó teológiát a Gyurka bácsival való utolsó beszélgetésünkkor a követ-kező mondatban foglaltuk össze: „Gyere velem, én se megyek sehová.” Ennek a páli megváltáselmélettel rokon szemléletnek magyar címe is van: „Álom és ének egy ország-ról...” Ezt az országot lehetett volna építgetni a gulyáskommunizmusban, már ha az ateista állam biztosította volna az ehhez szükséges feltételeket... A keresztény egyhá-zak többsége távol maradt volna tőle, mert a tömegeket csak azzal lehet vonzani, hogy: „Jézus feltámadt!”, azzal nem, hogy: „Gyertek, mert nem támadt fel!”

A herbsti teológia* kiforrhozhatna volna magát, ha megalkotója elmerül a Tamás-evangeliumban. Meglátásai ugyanis Jézus szellemi hagyatékában gyökereznek. A német szerzőt felmentheti korai halála, a magyar interpretátor számára azonban nincs mentség. Az elmúlt tizenöt év alatt ugyanis bőven volt ideje a tan korrigálására, tekintetbe véve azt is, hogy annak idején ehhez minden segítséget megkapott tőlem. Ma már „csupán” féltucatnyi szövegelemző könyvem érhető el a Magyar Elektronikus Könyvtárban.

Az, hogy ez az importált** és felületes teológia Gyurka bácsi egész életművére rossz fényt vetett, nem rám tartozik. Ez Bulányi György ügye. Az pedig, hogy ezek a tanok meggátolják a Bokor egyházba való integrálódását, az meg a Bokor ügye. Az én dolgom az, hogy kijelentsem: az Emberfi igenis feltámadt ! Ez az esemény akkor következett be, amikor életre nemzette a Pneumáját.*** Ezután már semmit sem tudott tenni ellene a Világ Fejedelme (vö. Jn 14,30b–31a). Az ember igazi lényét-valóját ugyanis nem lehet megölni, mert az – praexistens módon – öröktől fogva létezik (vö. Jn 1,4–5). A biológiai pusztulás nem igazi halál, így feltámadhatunk belőle. Az Emberfi esetében Isten „országa” nem a kivégzőkereszten jött el, hanem már a pusztai magányban. Királlyá levés (meggazdagodás) nélkül ugyanis nem lett volna lehetséges az uralkodás (vö. Tm 82.) vagyis a nyilvános működés...

Ezt persze olyan ember nem foghatja fel, aki ollóval teologizál... Nietzsche „kalapáccsal” filozofált, a nácik meg is kedvelték érte. Aki viszont Isten kedveltje akar lenni, az olvas. A mostani helyzet ugyanis az olvasás időszaka. Tessék szóba állni Jézussal ! A kánoni evangéliumok már lábjegyzetek segítségével is olvashatók.**** Az Emberfi minden logionja össze van gyűjtve.***** Szótár is van az elemzéshez. Bulányi György ilyen munícióval táncra perdült volna a hatvanas években...

A bulányizmus jelentősége tehát azon áll vagy bukik, hogy lesznek-e olyanok, akik a Bokor táptalajából kinőve növesztenek „nagy ágat” (Tm 19.) Isten felé.

* A mű részletes kritikáját lásd mek.oszk.hu/08700/08766, 34 – 42. old.

** Nem saját, nem eredeti, nem közvetlen kutatáson alapuló, nem személyes kinyilatkoztatásból nyert.

*** Bővebben lásd *Pintér István: Pszichén innen, és túl...* (mek.oszk.hu/10800/10888)

**** mek.oszk.hu/08900/08907

***** mek.oszk.hu/08000/08061

Ravatal előtt állva

Temetési szertartás alkalmával szerencsétlen dolog a János–evangéliumra alapozni a szentbeszédet. Ez a máig kellőképpen meg nem értett szöveg ugyanis az antiszemita kedvenc hivatkozási bázisa. Sűrűn előfordul benne „a zsidók” kifejezés, amit ezúttal is hallhattunk, noha nem bántó szándékkal. A vegyes összetételű gyászoló tömegben azonban többen is feszengetek, mert a pap nem tért ki arra, hogy Jézus kiket ért zsidókon. Szerencsére a modern szentíráselemzés már rég bebizonyította az amúgy is nyilvánvalót. Az újszövetségi iratok szerkesztői számára egyértelmű volt a szó jelentése, hisz ők még ismerték mesterük terminológiáját. Az egykori názáreti építómester zsidókon a logikusan gondolkodni nem tudó hivatalos mértékadókat és azok következtlen híveit értette. Vagyis azokat a személyeket, akik formális tekintélyek feje után mennek, ahelyett, hogy józan paraszti eszüket használnák. Amikor (természetesen zsidó) tanítványait imígyen korholta: „*Olyanok lettetek, mint a zsidók*”,* akkor a felfogásukat kritizálta, és nem az etnikumukat. Származás szempontjából ő is zsidó volt, ámde olyan – igazi – zsidó, aki szombati elmélkedései alkalmával erősen igénybe vette az Örökkévalótól kapott értelmét !** Másoknak vasárnap kéne hasonlóképpen tenniük. Tudjuk jól, hogy ezt elmulasztják, tehát a Tanító logionja így is hangozhatna: „*Olyanok lettetek, mint a keresztények*.”

Jézus nem etnikum vagy vallás alapján diszkriminál, hanem lelkület szerint. Ezért helyezi piedesztálra az irgalmas szamaritánust,*** a római századost**** vagy a kánaáni asszonyt.***** Szülőfalujában (!) azért akarták meglinceselni, mert szíreket és samrónikat állított eléjük példaképpül.***** Ez olyasmi, mint ha ma egy keresztény templomban azt mondaná: én vagyok a Messiás, de nem hozzátok jöttem, hanem a muszlimokhoz, mert azok megérdemlik...

A júdaiaiak ezért őt magát is pogánynak bélyegezték,***** vagyis „levették róla a keresztvizet”. Ezzel természetesen nem azt akarták mondani, hogy: *te nem vagy zsidó*, hanem azt, hogy: *nem úgy viselkedsz, mint egy zsidó*. S ezzel el is érkeztünk a lényeghez, ami meg is oldja az identitásproblémákat. Kérdésünk a következő: ki számít zsidónak, s vajon Jézus zsidó volt-e ?

A közfelfogás szerint csak az a zsidó (és a keresztény), aki betartja vallásának előírásait, s annak formáit közösségileg gyakorolja. A vallási szervezetek ennyivel be is érik, Bemélt János és Jézus azonban nem hagy kétséget afelől, hogy a mintazsidóság (életszentség) nem elég.***** A családfát nem Ábrahámig, hanem az Örökkévalóig kell visszavezetni !

Jézus látszólag nem tartotta be a júdaizmus előírásait. Szombaton gyógyított, nőket tanított, vámosokkal és cédákkal étkezett, internacionalista módon viszonyult a népekhez. Eszerint tehát nem volt zsidó. A gének alapján ítélő fajvédők szerint viszont annak minősül. Ilyen buzgó fajvédők írták ki a Szentkirályi utcában, a volt Franklin Nyomdával szemben, a pázmányosok szeme elé a falra: „*Jézus is zsidó volt*”. Tehát egyrészt magukénak vallják, másrészt elutasítják. Ez az ambivalens magatartás teljesen logikátlan, azaz zsidótlan, mert az igazi zsidó értelmes. A graffitit elkövető zsidók ugyanolyanok voltak, mint az ellentábor „magyarkodói”.

* Mt 7,16; 12,33; Lk 6,43

** Tm 26.

*** Lk 10,25–37

**** Mt 8,5–13; Lk 7,1–10

***** Mt 15,21–8; Mk 7,24–30

***** Lk 4,25–7

***** Jn 8,48

***** Mt 3,9; Jn 8,31–47

Jézus „hivatalosan” zsidónak számít, mert édesanyja az volt, őt magát pedig körülmetélték. Erről az aktusról azonban azt állítja, hogy az üdvösség szempontjából nem ér semmit.* Nem, mert mit profitálhat az ember egy csecsemőkorban (tehát tudtán és akaratán kívül) elvégzett műtétből? Ezzel megismertük Jézus gyermekkereszteléséről alkotott véleményét is... A körülmetélés a hagyomány szerint az Úrral való népi szövetségekötés jele. Ha vallási szempontból semmisnek nyilvánítjuk, akkor – nagyon helyesen – azt is kimondjuk, hogy a Jóisten nem tud nemzetekkel szövetséget kötni, csakis egyénekekkel.** Az Örökkévalóval kötött szövetségnek ugyanis a tudáson alapuló magabiztosság és lelki nyugalom a jele.*** A Logoszhoz hasonlító békességcsinálók azért „boldogok”, mert logikus magyarázataikkal győzik meg a keresőket.

Jézusnak van egy nagyon érdekes mondása az „antiszemita” János–evangéliumban. Így hangzik: „A megmentés a zsidók közül ered”.***** Ugyanis ők jöttek rá arra, hogy az Örökkévaló szellemi létező ! A Mária fiának (zabigyereknek) csúfolt honfitársuk pedig a szombatot megszentelve demonstrálta, hogy ez a szent Szellem (Ruach) képes embereken keresztül is működni... Így aztán az Atya (kronológiailag) elsőszülött és (mindmáig) egyetlen fia a zsidók közül került ki. Elméletileg persze más nemzetiségű, sőt nő (!) is megelőzhette volna őt, hiszen a megvilágosodásig tartó állhatatos gondolkodás lehetősége bármelyik homo sapiens számára nyitva áll.*****

Az Abszolútumnak természetesen csak átvitt értelemben lehet „fia” vagy „leánya”. Jézus is szerényen választott nevet: Emberfinék titulálta magát, hiszen az Atya emberi fiává vált. Ez lelkületi azonosságot jelent, nem többet és nem kevesebbet. Ezt a szintet a történelem folyamán napnyugatról és napkeletről érkezők (tehát nem zsidók) is el fogják érni.*****

Elvileg a zsidóknak nagyobb esélyük van erre, mint a keresztényeknek. Ha ugyanis szóba állnak Jézussal, akkor előbb–utóbb követni is fogják. Magyarán: ugyanazt a szoros utat fogják járni, s ugyanazon a szűk kapun lépnek majd be. A teljes megvilágosodáshoz vezető út tudniillik egyéni és személyre szabott, mert nem tud másmilyen lenni. A közvetlen istenkapcsolat nem igényel s nem tűr meg közvetítő közeget. A vallásos emberekből élő hierarchia számára ez nem örömhír, hanem egzisztenciális veszély !*****

A keresztények rosszabb helyzetben vannak, mert az általuk szent Pálként tisztelt Saul becsapta őket. Bebeszélte nekik, hogy ők már meg vannak váltva. (Ezt a kereskedelmi kifejezést egyébként az Emberfi soha nem használta !) Megmenekülésre annak van a legkisebb esélye, aki úgy tudja, hogy biztonságban van. A papok és a hívek azonban kétezer éve képtelenek értelmezni Jézus szimbolikus tettét,***** pedig a János–evangéliumban szinte agyonmagyarázza a dolgot.***** Az utolsó vacsora jelképes cselekedete egy mondatban is összefoglalható: *Legyetek olyanok, mint én !*

* Tm 52., Jn 6,63; 7,22; Róm 2,28–9

** Tm 1., 2.

*** Tm 49.

**** Tm 109.

***** Jn 4,22b

***** Tm 115.

***** Mt 8,11–2

***** Jn 12,19

***** Mt 26,26–9; Mk 14,22–5; Lk 22,17–20

***** Jn 6,27–58

Pintér – Jurinkovits

Érintő a szabadság felé

nyilatkozat utáni beszélgetés

PILISVÖRÖSVÁR, 2014.

ELŐSZÓ

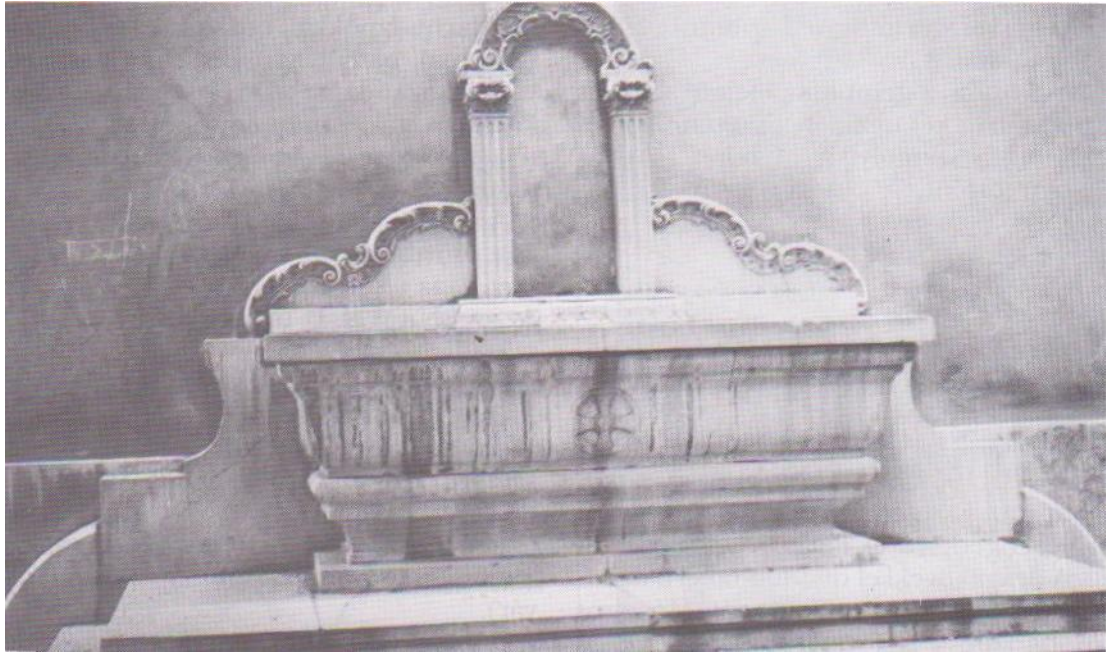
Bármilyen mély is legyen egy interjú, marad még kérdés, épp elég. Búcsúzáskor, a küszöbön állva megtorpannak a felek, hogy az utolsó utáni mondatok is elhangozzanak.

Egy íróemberrel azonban nem lehet négyszemközt beszélni. Közlendői akkor is az utókornak szóló vallo-mások, ha nem annak szánja azokat.

A követ csak elhengeríteni nehéz, aztán már megáll a sarkán. Elegendő gyertyát gyújtva belépni abba a barlangba, melynek falán titkos írások rajzolódnak ki.

Pintér István több merész kijelentést tett. Meg is kérdeztem tőle: nem félsz, hogy keresztre feszítenek az illetékesek? Ezt válaszolta: rajtam már soktonnás harc-kocsik gázoltak át. Lemezvékonyra vagyok hengerelve. Belőlem legfeljebb pléhkrisztus lehet.

Jurinkovits László

Az iskola felé néző egykori kőoltár a templom nyugati oldalán

– *Tisztaságra ítélve* című novellásköteted kapcsán óhatatlanul felmerül bennem a kérdés: miért nem nősültél meg?

– Polgárjogi értelemben nem vagyok, nem voltam – és valószínűleg nem is leszek nő. Lélek-tani szempontból már más a helyzet.

– *Amennyiben?*

– Általános iskola negyedik osztálya óta nő vagyok. Ugyanis napközis voltam, a délutánokat tehát a sulis és a templom közötti téren töltöttem, társaimmal játszadozva. Akkoriban még megvolt az az orgonabokor dzsungel, melyet a rendszerváltás környékén irtottak ki. A templom oldalában, a falhoz ragasztva, kőoltár terpeszkedett, körmenetek alkalmával azon celebrálták a misét, mert az összecsdült tömeg nem fért volna el az épületen belül. Különböző életkorú iskolatársaim abban hasonlítottak egymásra, hogy ők valamennyien hittanosok voltak. Ezért aztán ismerték az esketési szertartás pontos szövegét. Egy verőfényes májusi napon összeadtak valakivel, mert tudták rólunk, hogy együvé tartozunk. Lesöpörték az oltárról az elsősök homokból formázott süteményeit és alacsony tornatermi padot tettek eléje. Azon ült – hosszában – a násznép, akinek nem jutott hely, az mögöttük állt. Menyasszonyomnak orgonavirág csokrot adtak a karjára, az én felső zsebemből pedig fehér zsebkendő kandikált ki. A gyűrűk szerepét függönykarikák töltötték be; akkoriban az igaziak is hasonlóan vékonyak voltak. Papunk csuklyás esőköpenyt viselt, misekönyv gyanánt a négy bé naplója szolgált. A tanúk komoly ábrázattal feszengtek, a jelenlévők meg a hitvesi csókot akarták látni.

– *Jó, jó, de hát ez csak játék!*

– A játék a legkomolyabb dolog a világon.

– *Igazi pap nélkül nem is számít...*

– Az eskü nem a paptól érvényes. Ő csak Isten és a közösség nevében tudomásul veszi a dolgot. Az eggyéválás szentségét a kimondott szavak adják. Ama bűvös szót is – éppen ezért – még ölelés előtt kell kimondani.

– *Te már kimondtad?*

– Életemben háromszor. Tudniillik háromszor kerültem közel a nősüléshez. Mindhárom esetet megírtam.

– *Sorrendben...*

– Ballada az ólomkatonáról, A viaszbaba, Jeruzsálem leányai.

– *Ama hitvesi csók azonban már negyedikben elcuppant... Akkor ez a három már bigámia lett volna!*

– Bizonyos értelemben az is volt. Sokszor gondolok arra, hogy ott, a kőoltár előtt, meg kellett volna állítani az időt.

– *Ezt a lány is így akarná?*

– Ma már senki sem kérdezheti őt. A tudakozódással várni kell. Egészen az örökévalóságig. Még szerencse, hogy az az egyetlen valóság.

– *És ha ő is azt szeretné, hogy boldog légy?*

– Özvegyeket sokszor kapacitálnak ilyesmivel. Ez viszont felszínes, a testtől függő lélekre utal.* Én Szimonovval értek egyet.

– *Tehát, amit Isten egybekötött, azt ember ne válassza szét?*

* vö. Tm 113.

– Az eredeti zsidó közmondás nem egészen így szól, és nemcsak a házasságra vonatkozik. Azon az íghelyen Jézus nem is a házasságról beszél, hanem a válóleveles gyakorlat szeretetlenségéről. A házasságról csak szűk tanítványi körben nyilatkozik.*

– *Miszerint a mennyek országában nem nőülnek s férjhez sem mennek...*

– Ő nem használta az „ország” kifejezést, mert *Isten királysága* egy lelki- vagy tudatállapot. Azt se mondja sehol, hogy az embert az Örökkévaló teremtette. Ezt Mózes állítja. Az Emberfi csak ráolvassa a zsidókra a saját Írásaikban foglaltakat, hogy kime- nekülhessen a számára életveszélyes szituációból.

– *Péternek azonban azt ígérte, hogy amit megköt a földön, az az égben is kötve lesz...*

– Most a logion negyedrészt idézted... A szövegösszefüggésből kiderül, hogy Jézus nem anyakönyvvezetőt akart csinálni a Sziklaemberből, hanem hozzá hasonló istengyer- meket. Olyat, aki távozása után a helyébe lépve folytatni tudja a bűnök megbocsátását. Ezt a Mester-séget a nők is kitanulhatják, ha használják az eszüket.** A Tanító a ki- kezdhetetlen logikára kívánta építeni személyenkénti eklézsiáját, vagyis a gondolkodókra alapozott. A tudás által felhatalmazott egyén a vétkek alól oldozhat fel, s a gonosz lel- keket kötözheti meg.*** Tragikus, hogy az egyház éppen fordítva értelmezi: a megkötő- zést veszi pozitívnak, a feloldást pedig olyannyira negatívnak, hogy nem is említi meg esketéskor. Persze, ez a válásra utaló dolog nemigen illene az alkalomhoz. Ahogy az egész íghely sem.

– *Akkor végül is miért hagyja el apját és anyját az ember?*

– A szöveg csupán a férfiről beszél, mert a szent írások szerzői a nőt nem veszik emberszámba. Ahogy más vallások korifeusai sem. Az egyenjogúság demokratikus cél... Jézus volt az első, aki asszonyokat is oktatott, hiába berzenkedett a Tizenkettő.****

– *Az Örökkévaló bizonyára nem szexista. Feltehetően azonos súlyú szerepet szánt terveiben a nőknek.*

– Madách Imre úgy tartja, hogy létezik Isten általi elrendelés, mely értelemszerűen monogám házasságot jelent:

*Úgy rémlik, egykor már ismertelek,
Hogy együtt álltunk Isten zsámolyánál.*

– *Te nem így gondolsz?*

– A predestináció összeegyeztethetetlen a Jóisten képével, amit a szívünkkel rajzo- lunk meg. Ugyanakkor lehetetlen észre nem venni a homo sapiens determinált mivoltát. Ezt a meghatározottságot éppen a nemileg jellemezhető testisége adja. Az étel-ital-ruha- lakás-közlekedési eszköz mellett szexpartnerre is szüksége van... Ha ezt az illetőt Isten választaná ki, akkor mindenki hozzá illő társra lelne, s frigyük örökké tartana. A leg- több ember azonban magányos és boldogtalan, házasságon kívül vagy belül. Ennek fő oka a majd minden téren jelentkező frusztráció.

– *Például?*

– Kivetettség, kiszolgáltatottság, lehetőségek hiánya, esélyegyenlőtlenség, az adott- ságok igazságtalan eloszlása, a szépség és az egészség mulandósága, halálfélelem...

– *Ezekről nem maga az ember tehet?*

* Mt 19,10–2; Lk 20,34–6

** vö. Tm 115.

*** vö. Tm 34., Mt 9,32–4; 12,22–36; 18,18 Mk 3,20–35; Lk 11,14–23; 13,16

**** vö. Tm 20., 115.

– A hitszónokok szerint igen. Csakhogy senki sem tudja megnyújtani a termetét, megváltoztatni a hajlamait, megszüntetni örökletes tulajdonságait. Ez az egész valami-féle számítógépes tervezésre utal, véletlenszerű elrendezéssel. Úgy tűnik, hogy az alkotó a saját céljait tartja szem előtt.

– *De hát a gép forog, az alkotó pihen...*

– Épp azért pihenhet, mert a Rendszer önfenntartó módon működik, ördögi automatizmusok mentén. S ennek az egésznek a házasságban gyökerező család az alapja, legkisebb sejtje.

– *Hiszen a házasság szentség...*

– Ha az lenne, akkor nem lehetne felbontani. Fizikai lehetetlenség volna. Csak az szent, ami jó, s csak az jó, aminek a lényege változatlan.

– *Most Istenről beszélsz ?*

– Jézus szerint senki sem jó az egy Istenen kívül.* Ez azt jelenti, hogy kizárólag a hozzá kapcsolódó dolgok mutatnak jó irányba. A szentséget tehát a viszonylat garantálja. Ilyen dinamikus állapot a *boldog* mivolt, amely nem eufóriát jelent, hanem egy „tulajdonképpen” boldogságot. A lelki szegény (= tudásra éhező, az élet nagy kérdéseire választ kereső személy) azért van jó helyzetben, mert már elindult az istengyermekség keskeny (= egyéni és személyre szabott kinyilatkoztatásokban bővelkedő) útján. Ennek a gondolkodási folyamatnak a végén a szentség fogja várni, amelyet a teljes megvilágosodás hoz el.**

– *S mi szerepe van ebben a nemiségnek ?*

– Nincs benne szerepe. Hús és vér nem örökölheti Isten királyságát.***

– *Akkor a nemi élet teljesen fölösleges ?*

– Nincs külön nemi élet, ez a földi élet maga – nemi. Világunk nemiséggel van átszőve.

– *És ez olyan rossz ?*

– A zsidók azt mondják: bűn az élet. Ez helyes meglátás. Egy bűnös dolognak viszont az összetevői is bűnösök. Nem önmagában véve, hanem céljukat tekintve.

– *A szexualitásnak mi a célja ?*

– Az alkotó szempontjából kizárólag a szaporodás. Az őt szolgáló egyházak ezt is propagálják. Ez azonban nem más, mint ennek a bűnös világnak a fenntartása.****

– *Tehát a világot az emberek tartják fenn ?*

– Mondjuk úgy, hogy ők működtetik. Azzal a gépies tevékenységgel, mely nélkülöz minden rációt.

– *Hogyhogy ?*

– Hát nem a halálnak nemzenek és nem a pusztulásnak építenek ? *****

– *De hát Isten azt parancsolta, hogy uraljuk és töltsük be a földet !*

– Ez az emberben munkáló sátáni program kivetítése, amit a homo sapiens adott a szájába, hogy szalonképessé tegye harácsoló magatartását. A zsidó istenképet megtestesítő Úr azonban nem azonos a Jóistennel.

– *Hát akkor hogyan kéne viszonyulnunk a világhoz ?*

– Ellenséges módon. Az lesz Isten barátja, aki szembehelyezkedik vele.

– *Miért, mi a világ ?*

– A közvetlen istenkapcsolat pótléka.

– *Vannak, akik simán be tudnak illeszkedni a világba...*

* Mt 19,17a Mk 10,18 Lk 18,19

** vö. Tm 1., 1Ján 3,9 Jn 8,45–7

*** 1Kor 15,50 Jn 3,6 Tm 113.

**** Isz 62/145 157/117

***** Isz 104/218

***** Isz 29/90

– Azoknak nincs Isten-igényük. Az emberek többsége sajnos zsebkiadású káosz-harcos,* vagyis olyasvalaki, aki a tékozló fiúhoz hasonlóan saját magát tartja a teremtés koronájának. Ezzel a felfogással alkotója elképzeléseit valósítja meg.

– *Ki ez az alkotó ?*

– A Tékozló fiú, akit Másolónak is nevezhetünk, mert a jóisteni teremtést majmolva egy neki tetsző világot hozott létre. Ez az ördögi rendszer – az emberközpontúság miatt – teljesen materialista. A homo sapiens beéri az egyházak által nyújtott közvetett istenkapcsolattal, mert igazából nincs szüksége az Örökkévalóra.

– *De hát folyton az élete értelmét keresi...*

– Ja. Ha ráér a mammon hajhászása közben.

– *Van egyáltalán értelme az életnek ?*

– A homo sapiens életének, önmagában véve, nincs. Azért létezünk, hogy alkotónk céljait szolgáljuk. Ez az embergyilkos** nem törődik az egyén boldogságával.

– *Azért van, aki boldog...*

– Kizárólag az, akit Jézus annak aposztrofál. A többiek csupán azt hiszik, hogy jó nekik.

– *Hát, néha van egy kis veszekedés...*

– No, most rátapintottál a lényegre ! Tudnád definiálni a veszekedés fogalmát ?

– *...Te vagy az író...*

– A veszekedés nem más, mint egymás igaztalan hibáztatása a létfeltételek hiánya miatt. Ezeket az életfeltételeket ingyen, alanyi jogon kéne megkapnunk.

– *Miért ?*

– Mert ez a természetes ! Aki életet ad, az biztosítja a hozzá valókat,*** hiszen a kettő ugyanaz. Az emberpárnak ezzel szemben mindent elő kell teremtenie. Következésképpen azt a személyt nyúzzuk, aki a legközelebb áll hozzánk. Mintha ő tehetne a világ rosszaságáról.

– *A házasság éppen arra van, hogy segítsük egymást.*

– A Teremtés könyvének szerzői szerint a nő van azért, hogy segítse a férfit. Ez az alárendelt mivolt szentesítése.

– *A kölcsönös szerelem egyenjogúságot generál.*

– Papíron. Az idő múlásával a nő teljesen feloldódik a házasságban, szerető helyett asszonytárssá válik. Áldozathozatalai „természetessé” válnak, személyisége leértékelődik. Sokan elég korán észre is veszik, hogy *ennyi volt...* Ha van rá módjuk, el is válnak.

– *Azért még mindig elég sok az életre szóló kapcsolat.*

– Kérdés, hogy a formában mennyi a tartalom. A társadalom csak a formális egységet tartja nyilván. Az érzelmi kiüresedés az egyházat sem érdekli.

– *Hát, minden mulandó...*

– De csupán azért, mert egy mulandó világ alkotóelemeinek is mulandónak kell lenniük. Egyetlen összetevője sem lehet örök, jó vagy szent. Ez pedig nem természetes. Itt érhető tetten az *egész* természetellenessége. Ezzel valamennyien szembesülünk, legkésőbb halálunk óráján.

– *Utódainkért azért sokat tehetünk.*

– Ez tévhit. Az ő sorsuk teljesen független tőlünk. Semmi olyasmit nem adhatunk nekik, ami befolyásolná a lényegét.

– *Mi a lényeg ?*

– Az örök élet megszerzése és tovább adása. Tovább adására viszont csak akkor van *esély*, ha mi magunk már megszereztük. Ennek hiányában esélyünk sincs rá.

– *Nem mindenki vallásos...*

* Pierre Casetti-Frei meghatározása.

** vö. Jn 8,44

*** Mt 6,25–34 Lk 12,22–32

– A hitetlenek automatikusan felmorzsolódnak „nárcisztikus materializmusukban”. Aki az emberiségben hisz, az eleve feladja az egyéniségét.

– *A házasságkötést követő együttélés során is ez történik, a kompromisszumok ere-
dőjeként.*

– Ha létezne jó házasság, az épp attól lenne jó, hogy ez nem történne meg. Elvileg „arcunknak” meg kéne őrződnie.

– *Hát nem azért hagyja el apját és anyját, hogy egyesüljön...*

– Testileg. A szöveg egyértelműen a koituszról beszél. Lélekről szó sincs.* A házasság csupán a szexuális ténykedés legalizálása. Az élettársi kapcsolatok elburjánzása is ezt igazolja.

– *Amennyiben ?*

– Régen a házasság volt az egyetlen lehetőség a szexuális vágyak kielésére. Ma már nincs feltétlenül szükség erre a keretre.

– *A társadalom szemében ez erkölcstelenség.*

– A társadalomnak nincs szeme... A társadalom egy elméleti kategória... A sokat emlegetett „világ” közvetlen környezetünkkel egyenlő. Azzal a környezettel, amitől egyre inkább elidegenedünk.

– *Az állam és az egyház azért ragaszkodik a törvényességhez.*

– Persze, mert így egyszerűbb a nyilvántartás, az ellenőrzés, az adóztatás, magyarul a kizsákmányolás. A hitelintézetek nyugodtabban adnak kölcsönt. Az egyházat meg a párbér és a vallási hovatartozás érdekli, mert pénzre és hívekre van szüksége. A világ féltve őrzi legkisebb sejtjét, a családot, mely lehetőleg jó nagy, a perspektivikus tervezettség érdekében. A szaporulat ismeretében előre számolni lehet a majdani „előfizetőkkel”, akik profitot termelnek gazdáiknak.

– *De hát az ember eleve társadalmi lény...*

– Kénytelen az lenni, mert nemileg meghatározott testbe van zárva és különféle szükségletekkel van megverve.

– *És mit tegyen ? Bújjon ki a bőréből ?*

– Pontosan. Mert amíg nem tagadja meg magát, addig nem lehet boldog. Amíg a lelke nincs Istennél, addig semmit sem tud birtokolni.**

– *A házastársak egymást birtokolják.*

– Amíg közéjük nem áll a világ. Vagy egy nem várt gyerek.

– *Régen egyáltalán nem volt családtervezés...*

– Tévedsz. A fogamzásgátlás egyidős az emberiséggel. Legalábbis az igénye.

– *S ez helyes dolog ?*

– Enélkül nincs se önmegvalósítás, se házastársi harmónia. A nem kívánt terhesség mindent tönkretesz, elsősorban a nő viszonylatában. Mire felocsúdik, kondíciói már le is olvadtak... Ezt az egyházak is tudják, ezért nem szorgalmazzák a gyengébb nem aktívabb részvételét a hitéletben.

– *Vessük hát el a nőemancipációt ?*

– Szó sincs róla ! De eszünkbe kell vésni az amerikai mondást.

– *Ami úgy szól...*

– Hogy Lincoln szabadította fel a rabszolgákat, de Colt tette őket egyenlővé.

– *Magyarán...*

– Tabletta nélkül a nők nem tudnak egyenjogúak lenni.

– *Csakhogy ez előrehozza a fiatalkori szexualitást, ami több okból sem jó...*

– Az öngyilkosság, a magzatelhajtás vagy a kórházi abortusz jobb? Régen a nem kívánt terhességtől való félelem a koitusz örömét is megkeserítette...

– *Helyeseljük hát az összeköltözést és az élettársi kapcsolatot ?*

* 1Móz 2,24

** Lk 18,27 Mt 6,19–21

– Ez két különböző dolog. A fiatalok összeköltözése az ő szemükben pozitív dolog. Nyitás a boldogság felé. Az élettársi kapcsolat pedig nem más, mint együttjárás felnőtt fejjel. Ez utóbbi előbb dolog a házasságnál, mert több odafigyelést igényel. Hiszen egyik fél sem érezheti magát bebiztosítva...

– *A szakítás tehát nem egyenértékű a válással ?*

– De bizony egyenértékű. Én itt érzem azt, hogy amit Isten egybekötött...

– *Csak hogy sokan felelőtlenül és éretlenül mennek bele egy komoly kapcsolatba.*

– Ez a jegyesoktatáson részt vett, szülői támogatással rendelkező házasulandókra is igaz. Egyik ember sem tudja, hogy mire vállalkozik az igen kimondásakor. Olyan dolgokra esküszik meg, amikről fogalma sincs.

– *Vagyis a fogadalmakat félvállról vehetjük...*

– Ellenkezőleg ! Hiszen a felek nem hazudnak. Épp akkor deklarálják, hogy adott esetben hűtlenek lesznek.

– *Ilyet még nem hallottam.*

– Mert nem figyeltél oda ! Azt állítják, hogy jegyesüket szegénységben, betegségben, öregségben sem hagyják el.

– *Mi ezzel a baj ?*

– Hát az, hogy a mellettük álló egyén fiatal, szép és egészséges. Éppen azért választották őt, és nem egy alulértékű, ronda, fogyatékkal élő személyt... Ha az volna, nem mennének vele oltárhoz. Ebből az következik, hogy amikor az illető olyanná válik, akkor nem fognak kitartani mellette. A saját magukat boldogító igent azért mondják ki, mert azt hiszik, hogy ők a legjobbat kapták ki.

– *Mindenki ideális partnert szeretne...*

– Persze, mert az ember úgy gondolja, hogy a válogatás szuverén joga.

– *S nem az ?*

– A homo sapiens nem szuverén lény. A mindenséget csak olyasvalaki láthatja át, aki teljesen megvilágosodott.* Ezt a királlyá vált személyt a tudása képesíti uralkodásra, s ez önrendelkezési jogot is ad.** Párvalasztás előtt meg kell ismerni magunkat.*** Ama „önmagában való élet” birtoklása nélkül, összehasonlítási alap hiányában, nem szabad döntenie a jövőnkéről. Lehet, hogy más, fontosabb dolgunk van.****

– *Nem rendelkezhetünk a saját testünkkel ?*

– Nem, mert ezzel nemcsak a teremtes koronáivá neveznénk ki magunkat, hanem egyenesen istenné. A Sátán pontosan ebbe az irányba terelget bennünket.

– *Melyik irányba ?*

– A geocentrikus és emberközpontú világkép felé... A homo sapiens piedesztálra helyezése azonban szintisza materializmus. Ráadásul ezt a felmagasztalást csak kollektív módon lehet értelmezni, ami az énünk zárójelbe tevésével jár.

– *Olyan nagy baj, ha az egyén háttérbe szorul ?*

– Igen, mert megmenekülni (üdvözülni) csupán egyéni és személyre szabott módon lehet. Mindig nekem fáj és mindig én szeretnék boldog lenni.

– *Hát, majd a Paradicsomban az lesz...*

– Kultúrkörünk paradicsomképei eléggé földhözragadtak... A zsidó világkép szerint Isten Királysága bolygónkon valósul meg, és a körülmények megváltozásában merül ki. Az iszlám hetedik mennyországában hedonista örömek várnak ránk. A keresztény hívek „odaát” ugyanazt akarják folytatni, amit itt csinálnak, csak tökéletesebb formában. Ezek a dolgok azonban köszönő viszonyban sincsenek azzal, ami Isten Világában történik...

– *Mi történik Isten Világában ?*

* Tm 1.

** Jn 10,18

*** Tm 2.

**** Mt 7,21

- Azt szem nem látta, fül nem hallotta, kéz nem érintette, és emberi szívbe nem ment be.*
- *Ezek szerint nem lesz testiség és szexualitás...*
- Fordítva ! Azt, ami ott van, a nemileg megjellegzett test hivatott pótolni, itt a földön.
- *Ebből az következik, hogy a heterogén kapcsolat éppolyan természetellenes, mint a homoszexuális...*
- Így igaz. Mindegy, hogy Marcsi vagy Karcsi, mindkettőről le kell mondani. A dolgot nem a tolerancia oldja meg, hanem az absztinencia.
- *Mit szólna ehhez Ady, az érosz költője? Szerinte a szexualitás része az emberi szuverenitásnak:*

*Vagyok, mint minden ember: fenség
Észak-fok, titok, idegenség.*

- Igen, de ez a „lidérces messze fény” közelebb oldalog, és bevallja: szeretném, ha szeretnének.
- *Vagyis, hogy minden érzékszervével a lehető legközelebbi kontaktusba kerülhesen valakivel.*
- Stendhal az utolsó szó helyett „imádott lényt” mondott, és ez óriási különbség. A szerelem tudniillik mindig konkrét személyre irányul. Legalábbis a férfiak esetében.
- *Azt akartam jelezni, hogy a szóban forgó szeretetigény nem baráti vonzalom...*
- Nem hát. Szerelmi vágyak várnak beteljesülésre.
- *A szerelemnek a nemi vonzalom az alapja.*
- Igen, de erre az alapra egy felépítmény kerül, mert az ember élni akar a társas lét nyújtotta lehetőségekkel. Akkor tartja magát boldognak, ha minden lépcsőfokot bejárhat.
- *Csak annak tartja magát, vagy valóban boldog ?*
- Elhiteti magával, hogy a körülményekhez képest elégedett lehet.
- *Ez sem kis dolog !*
- Érett személyiség nem érheti be ennyivel... Az okos ember gyorsan rájön arra, hogy csak körben jár, mégpedig spirálisan lefelé irányuló mozgással. Lassanként mindeleből kifosztják.
- *Milyen értékei vannak ?*
- A homo sapiensnek egyetlen kincse van: az a lelkületi mag, amely szárba szökkenhet benne. A szabadságot az igazi énünkkel való teljes azonosulás hozza el.
- *Miféle szabadságról beszélsz ?*
- Önmagunk birtoklásáról, ami határtalan lehetőségekkel jár. Ezt a szabadságot a hovatartozás biztosítja.
- *És hogy jön ehhez a szerelem ?*

* **Tm 16.**

(1Kor 2,9; 2Kor 4,18)

Jézus mondta: Azt adom majd nektek, amit szem nem látott, és amit fül nem hallott, és kéz nem érintett, és az emberi szívbe nem ment be.

– Úgy, hogy a szerelem is egy „hovatartozás”. Azt is mondhatnám: hűség. Egy igazi kapcsolatban csak azt birtokolod, amit visszakapsz. De az valóságos birtoklás. Senki se veheti el tőled.

– *A szerelem mulandó.*

– Igen, mégis ekkor csap meg bennünket az öröklét szele. Ilyenkor igénylünk változatlanságot és tökéletességet. Készek vagyunk meghozni minden áldozatot.

– *A vallomások azonban nem mindig őszinték.*

– Sohasem azok. Ott és akkor igazak, de már a szituációból kilépve elvesztik valóságtartalmukat.

– *Akkor nem is kéne kimondanunk ama bűvös szót...*

– Viszont ahányszor elhangzik, annyiszor érintőt húzunk a szabadság felé.

Fog. sinu, majd
megbeszéljük. O.K.?
De. - holnap - nem
érkező.
Ha mind, majd
legközelebb!

Lib: 011@

Pinep!
bas, h. enyit kellett
várni, majd a kh-
ponban - pöntek 3^oh-
chuanban, h. miért!

hiu, megix

kedden ne vőgy!

Szintén találkozunk a repce-
dában. De -ös csapdák!

A férfi-nő barátságról I.

Elöljáróban fogalomtisztázásra van szükség. Nem is olyan régen a „barát” még azt jelentette, hogy egy olyan személyről van szó, akivel nincs nemi kapcsolatunk. Ha ezt a főnevet a „csak” szó is megelőzte, akkor az is nyilvánvaló volt, hogy előreláthatólag nem is lesz. Múltbéli szexualitásra utalás nemigen történt, részint szeméremből, részint kulturátlanságból. A szeretői viszonyt követő önzetlen barátsághoz ugyanis érzelmi felnőtt-ség szükséges, melynek önbecsülés az alapja. Az ember nem viselkedik idegenként olyasvalakivel, akivel egykoron intim közelségbe került.

Ez a „már” baráti viszony egyáltalán nem „csak”, azaz nem kell feltétlenül degradálónak lennie. A kapcsolatok többsége persze viharosan ér véget, legalább az egyik fél részéről. Ez általában ki is zárja a „legyünk barátok”-féle lezárást, itt tehát nincs miről beszélni. A közös megegyezéssel való szakítás is fehér holló; a megállapodást mindig a domináns fél erőlteti rá a másikra.

Ez a szétválás egyértelműen rámutat a lényegre, amit a képmutató társadalmi verbalizmus igyekszik elkendőzni. Ma már pusztán a szóhasználat alapján nem derül fény az igazságra. A férfi és nő közötti viszony lehet olyan „barátság”, amely szexuális alapokon funkcionál, s lehet olyan együttjárás, ami nélkülözi a nemi aktust. A „barátság extrákkal” inkább csak vágyálom, amely mögött a kötelezettségektől mentes kapcsolat igénye húzódik meg. Ilyen jellegű viszonyra jellemzően a férfiak áhítoznak, és ez nem is olyan alacsony szint. Ha ugyanis a kapcsolatnak ténylegesen van jóbaráti tartalma, akkor a felek nem pusztán *szeretők*. Ezen a kifejezésen most a „barátnő” nemi jellegű kihasználását értem. Ennél lejjebb már csak a prostituálthoz való közeledés áll, mely teljességgel nélkülözi az érzelmi vonatkozásokat.

A szív szerinti szabad igazodás azonban modern korunk vívmánya. A 20. századig férfi és nő között nem lehetett mai értelemben vett (ellenőrizetlen) barátság, tapogatózó jellegű (szárnypróbálgató) együttjárás még kevésbé. A valláserkölcstől felügyelt kispolgári házasságok sem voltak alkalmasak arra, hogy a felek egymás barátaivá vagy szeretőivé váljanak. A társadalom és az egyház által szentesített „kapcsolat” pszichoszexuális része házasságon belüli erőszakkal, zsarolással és prostitúcióval volt terhes.

Emelt fővel vállalható kiút nem létezett: a vadházasság vagy a válás egzisztenciális ellehetetlenülést vont maga után. Ha egy nőről azt suttogták, hogy „múltja van”, mindkét nembeli ismerősei kurtizánként könyvelték el, noha nem biztos, hogy többet csinált, mint egy mai tizenéves. Érzelmi-erotikus fejlődés (nemi élet) csak rejtett és tiltott módon mehetett végbe. Szexualitással fűszerezett baráti viszonyok félrelépések és rangon aluli kapcsolatok vállalásával jöhettek létre, illetve nyilvánosházakban alakultak ki.

Ennek az az oka, hogy a házasság – legalábbis hosszú távon – nem megfelelő keret a szexuális őszinteség, változatosság, izgalom és intimitás fenntartásához. Ez az intézmény nem arra van kitalálva, hogy az ember boldog legyen, hanem arra, hogy szaporodjon. A jobbára akaratlan reprodukció ugyanis automatikusan újratermeli az egyén és a társadalom problémáit. Ez az ördögi Rendszer pedig abból él, hogy rossz.

A férfi-nő kapcsolat prolongálódását többek között a kommunikáció hiánya veszélyezteti. Őszinte beszélgetések nélkül nincs érzelmi-erotikus fejlődés, azaz virágzó nemi élet. Magához az aktushoz csupán pszichoszexuális fellángolás kell, de a tűz ugyanolyan gyorsan ki is aludhat, mint ahogyan fellobbant. Fiatalabb koromban megbotráncoltam, mikor egy lány bevallotta, hogy olyasvalakivel is le tudna feküdni, akit nem szeret. Ez a feltárulkozás is megmutatja, hogy egy „csak barát”-tal nyíltabban beszél az ember, mint a szeretőjével. Az egészséges viszonyból azonban nem hiányozhat a barátság, mert a szexuális őszinteségnek az a táptalaja. Ennek hiányában közvetítőre van szükség, egy lelkivezetőre vagy pszichológusra. Harmadik személy bevonása azonban kockázatos és illúzióromboló dolog.

A nemi vágyak legyűrhetik az embert, de érzelmi vonatkozásokat nem tudnak reáerőltetni. Ez alól csak a szexuális nyomorban élők kivételek, akikben egyetlen érintés hatására is nagy remények ébrednek. A sérülések legfőbb oka tehát az, hogy a felek nem egyformán érdekeltek... A lépcsőfok jellegű barátság azonban meg tudja előzni a csalódást. Ezen a szinten kell kiderülnie annak, hogy egymáshoz valók vagyunk-e.

Régen a nemek közötti barátság a gyerekkorra redukálódott. Ha kialakult, akkor a játszópajtásoknak komoly esélyük volt a későbbi egymásra találásra. Akivel viszont összebarátkozni sem tud az ember, abba valószínűleg bele se szeret. A kapcsolatot tehát célszerű barátsággal kezdeni. A legtöbben nem hisznek a férfi-nő barátságban, de nem is hinni kell benne, hanem gyakorolni. De egy perccel se tovább a kelleténél! Ha már kiderült, hogy valamelyik fél nem óhajt tovább lépni, akkor nem szabad hamis illúziókba ringatni a másikat.

Ezt a bűnt főleg lányok szokták elkövetni, mégpedig érdekből. A fiú – csöppet sem önzetlen – szolgálatait tudniillik nagyon jól jönnek neki „az igazi” becserkészésénél. Nem ritka, hogy a perspektivikusan többre vágyó barát eltékozza energiáit abban a reményben, hogy áldozatai majdan megtérülnek. Lehetőségei azonban végesek, így nemcsak a riválissal szemben veszít, hanem egzisztenciálisan is padlóra kerül. A „maradjunk (csak) barátok” megállapodás tehát olyan paktum, amelyet az erőfölényben lévő fél kényszerít rá a másikra. Ereje abból a tényből fakad, hogy (még mindig) szeretik őt. Ilyenkor áldozatának kéne megértenie azt, hogy totálkáros autóba felesleges benzint tankolni.

A férfi és nő közötti barátságot az teszi lehetővé, hogy a barátnak titulált fél nem felel meg a másik pszichoszexuális várakozásainak. Ha az illető szóba jöhetne szerelmi partnerként, akkor merőben más viszony alakulna ki. A barát (már és még) csak pótlék. Optimális életkörülmények között nem lenne szükség baráttra, hiszen mindenki időben megtalálhatná a hozzá illő társat. A modern társadalmakban azonban szexuális nyomor van, a virágzó nemi élet a szépek osztályrésze.

A barátságokat is mindig „a harmadik” zúzza szét, még az azonos neműek között is. A barátok akarva-akaratlanul is vetélytársakká válnak, ha feltűnik a potenciálisan szóba jöhető partner. Ez csak akkor nem következik be, ha a barátokat nem nemi vonzalom köti össze. Ha a másik fél tudja, hogy esetenként nem azért szorul háttérbe, mert kisebb értékű, akkor nem sérül az önbecsülése. Az ilyen háromszögek tartóssága persze változásfüggő, mert a múltó idő átrendezheti az erővonalakat.

Az evilági élet ugyanis nem más, mint a létfeltételekért folytatott harc. Biztos révbe érést még a házasság vagy a közös gyerek se garantál. Vallásos feleségek foggal-körömmel kapaszkodnak hitese urukba, de ők is csak a formai harmóniát érhetik el. Jellemző dolog, hogy a már elvált, de egy fedél alatt élő egykori társak jobban kijönnek egymással, mint régen. Nem egyszer szexuálisan is.

A túl korai frigy, illetve a nem kívánt teherbe esés sok házasságot zátonyra futtatott. Ma már tizennégy éves kor felett szülői beleegyezés nélkül is felírja a háziorvos a fogamzásgátló tablettát. Ez ugyan több szempontból is aggályos, de így lehetőség nyílik a következmények nélküli válogatásra és próbálgatásra. Érzelmi-erotikus fejlődés („nemi élet”) kizárólag szuverén módon képzelhető el. A sokat emlegetett és amúgy is illuzórikus *szabad akarat* nem lehet gazdasági, politikai vagy vallási előírások függvénye.

A férfi és nő közötti viszonyt tulajdonképpen az határozza be, hogy van-e a kapcsolatban szexuális perspektíva. A „maradjunk (csak) barátok” azt jelenti, hogy az, akinek ezt mondják, az (már) ki van rekesztve az ilyen jellegű távlatokból. A *miért* kérdése jogosnak tűnhet, de teljesen felesleges feltenni. Érdemi választ úgysem kapunk, s ha mégis, hát az sem nyugtat meg bennünket.

Igazi vesztesek akkor leszünk, ha boldogságunkat pszichoszomatikus módon keressük. A szerelem csupán a test által generált lelkiség, ami nem maradandó. Az imádatot olyan formák és arányok táplálják, melyek állandó változásban vannak. A szépség hervadásával a vonzalom is alábbhagy, mert okafogyottá válik. Test és lélek halálos ölelésben pusztul el, mulandóságuk okán. Csak az örök, amit jobb híján szellemiségnek nevezünk. Ilyen dolog például a barátság. Persze, az igazi, nem a pótlékkul felkínált.

Ha az általad (még mindig) szeretett lény pótlékszerű barátsággal akar „kifizetni”, akkor nem jött létre köztetek a szóban forgó szellemiség. Hiába dörzsölődött össze két fadarabként test és lélek, nem lobbant lánggra az, ami örök. E Pneumatikus gazdagság nélkül viszont nincs értelme semminek...

A férfi-nő barátságról II.

A szakirodalom több férfi-nő vonatkozást ismer (pl. barátság, együttjárás, jegyesség, házasság, összeköltözés, élettársi kapcsolat, szeretői viszony, kitartottság...), de tulajdonképpen csak kettő van: a házasság és a barátság. Magyarul: az „igen” és a „nem”.

Az együttjárás, az élettársi, szeretői viszony érzelmi és tartalmi szempontból ugyanolyan „házasság”, mint a hivatalosan megkötött. A polgári vagy vallási pecsét csak egy már meglévő erotikus kapcsolatot törvényesít. Az „igen” hitelességét tehát nem a papír adja. Ezt minden világi és egyházi hatalom elismeri azzal, hogy a nász el nem hálása esetén érvénytelennek nyilvánítja a házasságot. A lepedő összegyűrése tehát „szentség”, s a válás is „ágytól és asztaltól” értendő. A „nem” pedig abban realizálódik, hogy a testi-lelki kapcsolat nem kapja meg az erotikus töltést.

Ideális esetben a cseperedő barátok automatikusan szeretőkkel válnának, „barátaik” pedig a szintén együttjáró párok lennének. A csak-baráttá való minősítésnek az az oka, hogy egyesek nem felelnek meg a pszichoszexuális elvárásoknak. Ez a tény olyan gyorsan nyilvánvalóvá válik, mint az, hogy a velünk szemben álló személy férfi vagy nő. Itt különleges szempontok dominálnak, a kémiai folyamatokat a formák és arányok látványa indítja be bennünk. Tisztán-pusztán szeretői kapcsolat nemigen létezik, mert az erotikus összeillés érzelmeket is generál.

A szerelem tehát egy olyan folyamat, amely akarunktól függetlenül ragad magával minket. Ez az *illúzió* az emberi faj fennmaradását szolgálja – mondja Schopenhauer, s nem is téved nagyot. Mindenesetre boldoggá vagy boldogtalanná ez a felcicomázott nemiség tesz bennünket. Sajnos, a többség ki van rekesztve ebből a játékból. Ez azért nem feltűnő, mert az ember a hogyléte iránt tudakozódóknak kötelességszerűen azt válaszolja: köszönöm, jól vagyok.

Én azért nem panaszkodom, mert rájöttem arra, hogy semmit se szűrtam el. Eleve esélytelenként indultam egy sportszerűtlen versenyben. A földi élet egy olyan sakkjátssza, amiben parasztok is kellenek... Egyszerűen több bakára van szükség, mint tábornokra... A vallási szervezetek képviselői persze össze-vissza hazudoznak, szabad akaratról, meggy-másról. Nem veszik észre, hogy ezzel a naiv rajongással evilág urát szolgálják, a Jóisten rovására.

Szerencsére volt valaki, a kivetettek közül, aki gondolkodni kezdett. Ő elsőként jött rá arra; hol vagyunk. Aki hallgat rá és hisz neki, az megérti, hogy a perifériára szorított „egyedülállók” tulajdonképpen boldogok. Igazából azért azok, mert nekik módjukban áll megérteni valamit. Nevezetesen azt a tényt, hogy semmit sem veszítenek.

Nemrég egykori általános iskolám mellett karikáztam el, az épület körül éppen a tradicionális futóverseny zajlott. Egy alacsony, dundi kislány volt a sereghajtó, aki megalázottan küzdötte magát előre. Felnőttként tudtam, hogy ennek a viadalnak nincs tétje, még az osztályzatot sem befolyásolja. Pár év múltán emlékezni sem fog alulmaradására, amit tőle független, objektív okok idéztek elő. Ugyanígy leszünk ezzel a földi élettel is, ami az esélyegyenlőtlenség miatt nem számít bele semmibe. Annyira lesz csak érdekes, mint az a néhány perc, amit a mosdóban töltünk el egy operai díszelőadás szünetében. Otthon nem erről fogunk mesélni, hanem a gála részleteiről.

Jelenleg a „homo sapiens” nemi életét a legfontosabb és legizgalmasabb dolognak tartjuk a világon. De ha már nem lesz világ és nem emberek leszünk, akkor a hústest-hez kapcsolódó szexualitás elveszíti vonzerejét. Odaát az öröklét kínálta lehetőségek felé fogunk fordulni. A mostani sikeres emberek viszont, a földi élethez való affinitásuk miatt, ott is pszichoszomatikus kapcsolódásokat keresnek majd, csak hogy olyanok nem legyenek. A Pneumatikus értékek vételéhez különleges érzékszerv kell, amelyre már itt és most is szert lehet tenni. Ez a *lehetőség* a kivetettek osztályrésze, ezért mondja Jézus boldognak őket.

A férfi-nő barátságról III.

Az alábbiakban három szituációt vizsgálunk meg közelebbről. Az elsőben működik a dolog, a másodikban csak időlegesen, a harmadikban pedig nem.

Férfi-nő barátság akkor jöhet létre és funkcionálhat jól, ha a felek nemi szempontból obligón kívül vannak. Ez nem azt jelenti, hogy szólóban nem sorolhatók a kíváncsú partnerek közé. Egyszerűen arról van szó, hogy nem zsánerei egymásnak. Ezért aztán a jó viszonyba csöppenő „harmadik” irányában se alakul ki feltékenység. A barátság még tovább mélyülhet akkor, ha valamilyen más vonatkozási alap is létezik. Például, ha a „harmadikon” kívül egy „negyedik” is van a színen, vagyis mindkét fél rendelkezik szeretői partnerrel.

Az ilyen négyesfogat egyáltalán nem ritka képződmény; ez az előképe a házastársak baráti összejárásának. A másneműekkel folytatott barátság tehát akkor legális, ha erkölcsi okokból is kizárt az erotikus közeledés. Tudjuk, hogy ez utóbbi kritérium gyenge lábakon áll, és az idő múlásával veszít visszatartó erejéből. Ezért akkor igazán szilárd a baráti viszony, ha a „harmadik” (szeretői) féllel harmonikus a kapcsolat.

Ezt az összhangot bizonyos mértékig rombolhatja a jól működő barátság, akkor, ha barátunkhoz őszintébbek vagyunk mint a szeretőnkhez... A barátság azonban a szerelmi kötelék katalizátora is lehet. A felek tudniillik „pallérozhatják” egymást, hiszen tudják, hogy saját nemüknek milyen elvárásai vannak.

Az egykor jól működött barátság akkor is megmarad, ha a személyes találkozások megritkulnak. A funkcionálás feltételei természetesen változatlanok, magyarul: a viszony később sem kaphat szexuális töltést. Ezt csupán az erkölcsi tartás garantálhatja, hiszen „jogilag” már átrendeződhettek az erővonalak. A barát szeretőként való kezelése ugyanúgy lerombolja a kapcsolatot, mintha korábban léptek volna félre. A legjobb barát csak átlagos szerető lehet, mert azt a bizonyos szikrát nem lehet szintetikusán előállítani.

A férfi-nő barátság korlátozott időtartamú is lehet. A képzeletbeli óra akkor kezdhet el ketyegni, amikor visszautasítják a velünk való érzelmi-erotikus kapcsolatot. Okossággal és türelemmel sok mindent megnyerhetünk. Fogjuk fel ezt úgy, mint a protokoll betartását: előbb a barátság, aztán a szex. A lépcsőfok jelleggel gyakorolt viszony olyan élményekkel is gazdagíthat bennünket, amelyekben egyébként nem lenne részünk.

Ha nem fogadjuk el az együttjárás helyett felkínált barátságot, akkor mindenképp kimaradunk, a szerelmi bánatot kivéve... Barátként azonban olyan ajtók is megnyílnak előttünk, amelyek egy elvileg magasabb szinten zárva maradnának! Persze, barátként megkapni egy telefonszámot nem olyan érzés, mintha a szerelmesünktől vennénk át, de a készülék ugyanabban a szobában fog csörögni. Potenciális partnerként, a szülők miatt, talán nem is léphetnénk át a küszöbét, barátként viszont bemehetünk.

Azt is észben kell tartani, hogy elutasításunk pusztán szemrevételezés alapján történt, vagyis a vétó nem a személyiségünkre mondatott ki. A baráti viszony jó lehetőséget nyújt portfóliónk kitergetésére, azaz valódi énünk megcsillogtatására. Tudják csak meg, hogy mire mondtak nemet. Nekünk is könnyebb belenyugodni a megváltoztathatatlanba, ha mindent megpróbáltunk.

Ezt az izgalmas kalandot azonban könnyörtelenül le kell zárni, a második szerelmi vallomással. Ezt 99%-os kikoszorúzási eséllyel abszolválhatjuk. A két kudarc között csak az a különbség, hogy először gőgösen koptatnak le bennünket, a baráti szakasz után pedig sajnálkozva. Arra viszont, aki ismételt elutasítás esetén sem száll ki a kapcsolatból, származás sors vár. Érzelmileg és anyagilag is ki fogják fosztani.

A tartós szerelmi kapcsolat megszűnése után felkínált barátság pedig egyáltalán nem működik. A kedves gesztusok csak utóregések. Nem egy új állapot legális jeleiről van szó, hanem arról, hogy a múlt utánunk nyúl...

Medves Pimp!

Nem tudom, h. tudatlann-e már
Világ-kelet kezentől, h. fontos
csoportok! Koudy is nem
cicc! Nem duzza. ♡-ből jött!

Pénteken 4⁰⁰ kor az OKTO-
GON-on ill. deborri: OKTA
Szida!

Részletek Spigi leveléből

Öt perc verselemzés

Elöljáróban bevallom, hogy összesen egy évet töltöttem az Athenaeumban; fél évet mint szedőtermi segédmunkás, fél évet pedig mint kéziszedő tanuló. Az iskola gyakorlati részét a Ságvári tanműhelyében fejeztem be, s az időközben Tótfalusi Tannyomdává lett intézmény tantestületének tagjaként váltam meg a szakmától. Előzőleg több helyen is dolgoztam, egykori athenaeumosok társaságában, akiket most nem sorolok fel név szerint.

Kezdetről fogva nemcsak betűszedő, hanem betűvető is akartam lenni... Mivel ez hellyel-közzel sikerült, feladataim vannak. Kollégáimat is tanítanom kell, akik nyomdászok lévén, előnyben vannak. A nyomdász ugyanis már kéziratban elolvashatja azt, amit a többi ember nyomtatásban sem fog.

Most tehát olyasvalamit fogtok olvasni, ami még sehol sem hangzott el. Lesz próza és vers is, a téma pedig férfit s nőt egyaránt érint. Kezdem a verssel.

Van Radnóti Miklósnak egy költeménye, amit mindenki ismer... A címe az, hogy „Nem tudhatom...” *Nem tudhatom, hogy e tájék másnak mit jelent, nekem szülőházam e lángoktól ölelt kis ország...* Ugye, unalomig ismerjük? Hát nem, nem ismerjük ! Erre akkor jövünk rá, ha újraolvassuk a vers egyik sorát, amely így hangzik:

„s nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály”

Itt valaminek szöveget kéne ütni a fejünkbe, s ez a valami a megnevezett személy... Már az is furcsa, hogy egy költő a pályatársára hivatkozik. Ez nem szokás. De ha már ezt teszi, akkor miért Vörösmarty? Miért nem Petőfi vagy bárki más? Példaképe volt vagy annyira szerette? Nem, Radnóti Arany Jánost tisztelte, még a munkatáborokba is magával vitte a műveit.

Tudjuk, hogy minden vers a formáról szól, vizsgáljuk hát meg a verset formai szempontból ! Talán Vörösmarty neve illik a sorba, és pusztán azért került bele. Nem nem, az időmértékes verselés szabályai szerint egy szótaggal hosszabb a sor... És itt kezd forrósodni a dolog ! Mert ha egy költő – egy Radnóti – feláldozza a formai tökélyt a tartalom kedvéért, akkor annak oka van.

Hát ki ez a személy, akit megnevez? Ki ez a Vörösmarty Mihály? Másképpen fogalmazva: mi jut eszünkbe Vörösmartyról? Mi az, ami azonnal beugrik? Igen, a Szózat.

A „Nem tudhatom...” című Radnóti versben néhány sorral feljebb ezt olvassuk:

„s remélem, testem is majd e földbe süpped el.”

Miért írta ezt ? Mert

*„Bölcsőd az s majdan sírod is
Mely ápol s eltakar.”*

Radnóti tehát beleintegrálta a Szózatot saját versébe, és a gyengébbek kedvéért ezt jelezte is Vörösmarty névvel. Tette ezt azért, hogy identitásproblémával küszködő generációink eligazítást nyerhessenek.

A mondanivaló tehát egyenesen nekünk szól. Nekünk, a zsidókeresztény kultúrkörben élő magyar embereknek. Akik magyarok is vagyunk, meg zsidók is. És jó esetben: emberek.

Ha azok vagyunk, akkor Radnótiról veszünk példát, akinek nem volt identitásproblémája. Zsidó volt? Persze. Magyar volt? Természetesen. Az Örökkévalóban hitt vagy a Szentháromságban? Az magánügy.

A legnagyobb magyar gondolkodók – zsidók. Ugyanezek ateisták. Szégyenszemre ! Az pedig botrány, hogy még büszkék is a hitetlenségükre... A mai fővárosi entellektüel akkor boldog, ha nyilvánosan kijelentheti, hogy márpedig ő nem hisz JHVV-ban. Eufóriája akkor válik teljessé, amikor lezsidózzák. Ez persze csúnya és méltánytalan dolog. Azért méltánytalan, mert aki nem hisz a Névben, az nem is zsidó.

Én hiszek benne, pedig sváb vagyok. S mert Benne hiszek: zsidó is... Mármint a keresztények szemében. A zsidókéban soha. Pedig csak a szellem embere zsidó, ezért volt igazi zsidó az a názáreti építőmester, aki saját magán demonstrálta az Örökkévaló lelkületét. Mert a lelkület a fontos, a genetikának semmi szerepe nincsen.*

Magyarország és Izrael történelme nagyon hasonló. Az ígélet földje nem volt üres, ahogy a Kárpát-medence se. A honfoglalás mindkét esetben *foglalás*, ami az őslakosok kiirtásával jár. Kérdezem én: milyen Isten az, aki véráztatta mezőket kínál fel új otthon gyanánt?... Tudom, a magyarok istene, aki semmiben sem különbözik Jahvétól vagy Allahtól. De ez nem az az Isten, akiben hinni lehet.

A Semá Jiszráél tartalmát elsőként *az az ember* valósította meg, akit Jézusnak hívtak. De ezért nem kell kikeresztelkedni. A ki-be téregetés olyan, mint a focimeccsen a térfélcseré, amely semmiféle kihatással nincs a mérkőzés eredményére. Ha valaki a nyertesek közé akar tartozni, akkor szövetséget kell kötnie. Mégpedig egyéni és személyre szabott módon. A kollektív szövetségek ugyanis nem érvényesek.

Radnóti életútját s a végkifejletet ismerve, akár Jézushoz is hasonlíthatnám a költőt, hiszen mindkettőt az övéik likvidálták. Az egyiket a magyarságától, a másikat a zsidóságától fosztották meg. És mégis ők nyertek.

*** Római levél 2,28-9:**

„Mert nem az a zsidó, aki szemnek láthatóan az, és nem az a körülmetélés, amely a húson látható, hanem az számít zsidónak, aki rejtett mivoltában zsidó, és a szív körülmetélése az igazi körülmetélés, amely szellemben, nem betűben történik, és amelynek magasztalása nem emberektől származik, hanem Istentől.”

Tamás-evangélium 52. logion:

A tanítványai mondták neki: Használ-e a körülmetélkedés vagy sem? Jézus ezt mondta nekik: „Ha használna, atyjuk körülmetélnék nemzené őket anyjuktól. De az igaz körülmetélkedés Lélekben, meglett mindent.”

Pintér – Hollósy

Betűk, mindhalálig

exkluzív interjú

PILISVÖRÖSVÁR, 2015

F Ü L S Z Ö V E G

Pintér István tizennégy kötetet írt. Eddig. Interjút senkinek sem ad... Senki olyannak, aki nincs a szakmában. Én ugyanabból a vérből való vagyok: nyomdász, újságíró, elvetélt poéta. Ezért kereshettem fel.

Most nem azokról a betűkről lesz szó, amelyek festékes nyomot hagynak a papíron, hanem azokról, amelyeket kimondunk és leírunk.

A mester életútjára nem sok szót pazarolunk. Az ügyis benne van a műveiben. Már az *Igaz történetek* is kronologikus, a *Tisztaságra ítélve* úgyszintén. Ebből a szempontból a *Jeruzsálem leányai* is megemlíthető. Olyan is van, ami csupán nyomdaipari korszakát dokumentálja. Ez a *Ballada az ólomkatonáról*.

Írásaiból szinte mindenre választ kapunk. A *Viaszbaba* olvasója például nem kérdezi meg tőle azt, hogy miért nem nősült meg.

Szerzőnk semmit sem rejt véka alá, csak nem mindig ott mondja ki az igazságot, ahol keressük. Spiginek is leírja a valódi nevét, a *Nők bolygójában*.

Ez az interjú is időutazás lesz, mert különféle helyszínekre kandikálunk be. Eközben sosem hagyjuk el az írói dolgozószobát, amely attól az, hogy Pintér István dolgozni is ott szokott. Mert más szoba nincs.

Eljutunk a gyerekkori nagy hátsó udvarba, a nyomdaipari tanműhelybe, a Futkosóra, a Ságvári tantermeibe, az Athenaeum negyedik emeleti padlásbeugrójába, részt veszünk egy élő klasszikus jubileumán, és elvetődünk a Gyórfy István és a Villám utca sarkára.

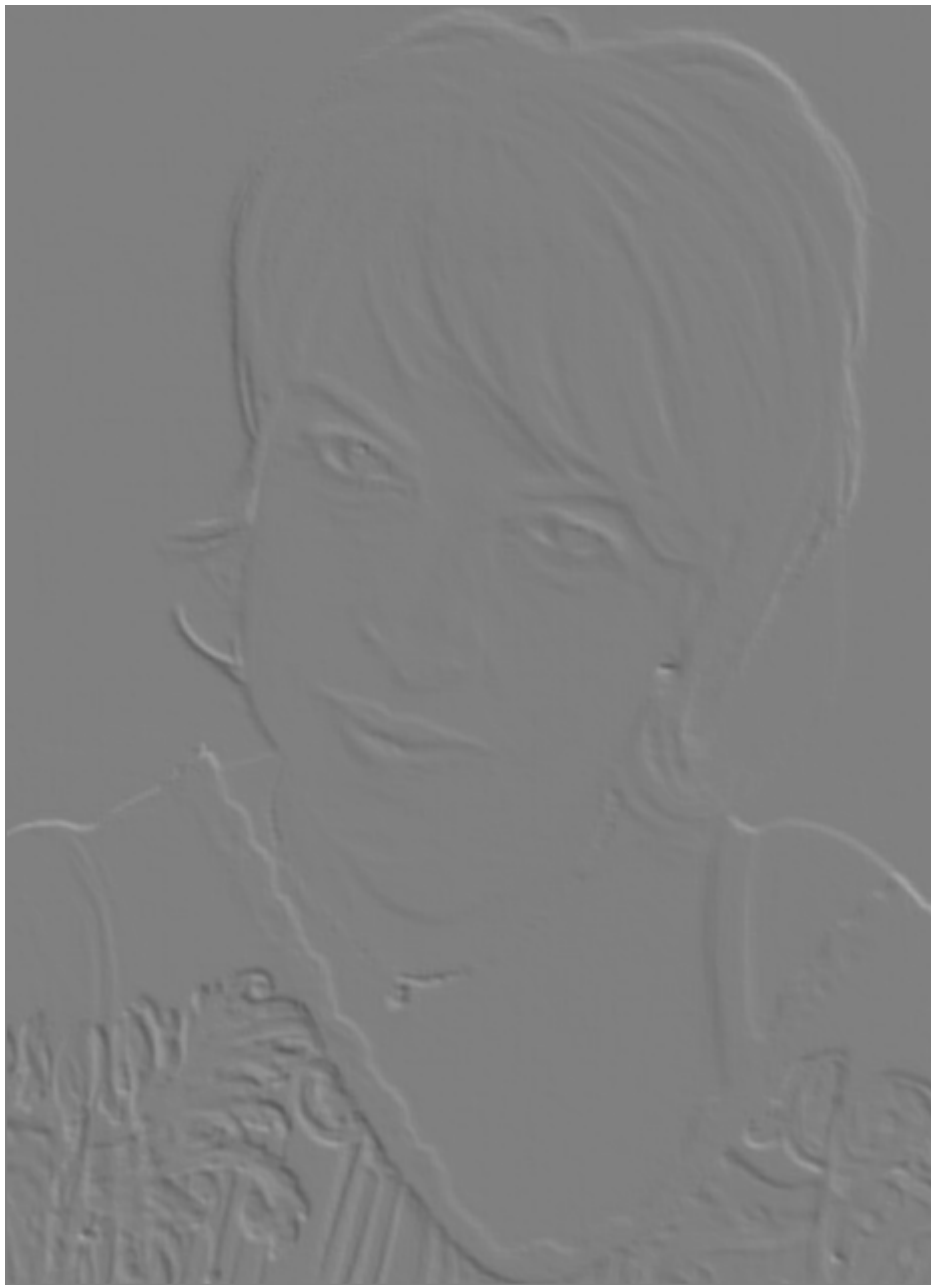
Azért lehetek útitárs, mert tudom; a Néprajzi Múzeum egyik szárnyában működött a Széchenyi. Ami bizonyos szempontból az alfa és az ómega.

Beszélünk antropológiáról is: test, lélek, szellem egységéről. Egyszerűbb dolgok szintén szóba kerülnek, úgy mint szex, szerelem, házasság, élet és halál, valamint a szív rejtelsei.

Látunk majd mezítelen nőt, és megtanulunk táncolni. És ez itt egy hasábforma, ha valaki nem látná...

Hollósy Ferenc

*Én hiányoztam az iskolából
amikor a „szeretlek” szó
múlt idejét tanították.*

Aphroditét ábrázoló relief

Rímfaragók

Télvíz idején járunk, korán sötétedik. Ilyenkor már nincs nyitva semmi Pilisvörösvár üdülőtélepi részén, csak egy ablak... Szerencsére éppen oda tartok... Horváth Attila *Mi van még?* című száma árad ki a résnyire nyitott üvegtáblák közül. Egy nagyon hamis gitár próbál lépést tartani vele. Gyorsan bemegyek a kapun, mert a tél örömeiből leginkább a meleg szobát szeretem. Odabent kihúzzák a vezetéket az erősítőből, a gépzene is abba marad.

– Felőlem szólhat, Pinyókám...

– Már negyedszer megy Ferikém... A macska is unja.

Stacia a gázkonvektor langyos fedelén ül, s csak egy pillantásra érdemesít. Hja, aki a statikus szubsztancia birtokosa, az magasan hordhatja az orrát. Vajon fiú vagy lány? Megkérdezem.

– Mikor idevetődött, lánynevet adtam neki, de aztán rájöttem, hogy tévedtem.

– Egész pontosan milyen körülmények között derült ki a neme?

– Ilyen korán haza akarsz menni?

Szerencsére csak a fekete-fehér kandúrnak kell mennie. Ajtót nyitok neki. Pinyó kiordít hozzám:

– Mondd meg neki, hogy tizre itthon legyen !

Azt is megtudom, hogy vasárnaponként együtt hallgatják a rádió az istentiszteletet. Stacia a katolikus misét szereti a legjobban, mert azon tud aludni. A protestánsok nagyon kiabálnak.

Leülök egy kis asztal mellé. Postai boríték hever rajta, Dobó Istvánnak címezték, a Pintér István utca 66-ba.

– Összekeverték egy kicsit, de azért megtaláltak.

– Ismernek a környéken?

– Jobban, mint kéne. Szerencsére Piroska unokahúgom most végez, és hozzám jár korrepetálni. Mondtam neki, figyeljen, amikor az utcán bemutatom valakinek. Ha a jobb fületem fogom meg, akkor a feleségem, ha a balt, akkor a csajom.

– Hogyhogy nem vagy még házas ?

– Ezt én sem értem... Már sok nőt kértem arra, hogy legyen az első feleségem.

A fal valóban tele van képekkel. Gyorsan rájövök, hogy ezek mind irodalmi hősnők. Némelyiket ismerem is.

– A Facebook-os profilképeden miért Lepkés Gabival vagy? Hiszen csak barátok voltak...

– Mert az az egyetlen olyan fotóm, amin vidám arcot vágok.

– Én is vidámabb lennék, ha megkínálnál valamivel.

– Itthon egyáltalán nem iszom.

– Csak a Konkollyal mi ? A Szigetcsépi Tangazdaság borozójában...

– Azért tartottam vele, mert egy sablonos vallomásra vártam. Ki is bökte, a második liter után.

– Hadd találjam ki: még mindig szereti azt a ribancot.

– Ja.

– Cigid sincs ?

– Csak a rákospalotai Futkosón dohányoztam... Ott is azért, hogy ne lógjak ki a bandából. Bár olyan is volt, később, hogy fél doboz cigit szívtam el egy óra alatt.

– Hű, az gyilkos dolog !

– Koránt sem. Mert a Moszkva téri óra alatt spangliztam, egy velótrázóan csinos lányra várva. Ráment az egész napom.

– És megérte ?

– Nem. Nem szeretem az olyan csajokat, akik nem tudják helyesen leírni, hogy Athenaeum vagy Typographia.

– Neked mi a végzettséged?

- Nyugi, megvan a nyolc általánosom. Négy első és négy második.
- Végül is mi a fene vagy te? Filozófus, teológus, pszichológus, antropológus vagy ontológus?
- Egyik sem. Az ilyen emberek alapművek után tájékozódnak. Én ezeket az alapműveket – írom.
- És mi van a versekkel? Mikor leszel József Attila-díjas?
- Van, aki már kétszer-háromszor is megkapta... Csak azt nem értem: hogyan... Hiszen azt csak egyszer lehet átvenni. A sínek között.
- Nekem nehezen megy a versírás. Most egy olyan szó kéne, aminek „ty” hang a vége. Tudsz „ty”-re végződő főnevet?
- Hármat is. Kamaty, ramaty, hablaty.

A vén cigány

- Neked szerencséd volt a szüleiddel... Mindig ezt érzem, ha beszélsz róluk. Azt a kimondhatatlan tiszteletet.
- Bizonyos értelemben sose érem őket utol. Persze, más időkben éltek. Ha kellett egy csasztuska, nem volt kecmec. Az ünnepélyre meg kellett lennie. Hidas Gyurka bácsi, a zenetanár, egy szorongatott helyzetben azt mondta magyaros anyámnak: írj egy verset reggelre, én majd megzenésítem délután.
- Rendkívüli asszony lehetett.
- Ma is az. Több helybéli tanító most is az ő vázlatai alapján dolgozik. Maga gyártotta szemléltető eszközei közkézen forognak. Egyszer elhívták órát látogatni, csak úgy, dicsekvésképpen. A gyerekek azt a dalt énekelték, amit ő írt német nyelven. Gesztikuláltak is hozzá, a koreográfia szerint... Az egyik strófánál az egész osztály megvakarta a kobakját. Édesanyám könnyeket hullatva nevetett, mert annak idején csak viszketett a feje, az nem volt benne a műben. De így adták tovább, évről évre.
- Értékelték a munkáját?
- Anyagilag soha. Amikor kapott egy kisebb összeget, együtt mentünk elkölteni. Egy nagy piros fazekat vett rajta, sokszor annak a fenekén írtam a házi feladatot.
- Asztal nem volt?
- Dehogynem. De az kellett apámnak. A soha el nem készülő könyvét írta.
- Akkor gyerekszobád se volt...
- Hogyne lett volna! Egy felfordított hokkedli. Abba állítottak bele.
- Hogy ne szaladj a lányok után...
- Akkor még csak a Hófehérkét szerettem. Mármint a fogkrémet. Enni.
- Az a balatoni sátorozásokkor lehetett. Az első tábortűzzel azonban a szerelem is fellobban...
- Csakhogy az bűn, a tiszi szerint.
- Hittanra is jártál?!
- Én nem, csak a csajok... Volt is vallásos beütés a *Walesi bárdok*ban, amit a fél osztály így szavalt: „Ne szülj rabot, te Szűzanya!”
- Akkor nem sok bugyit láttál...
- Nana! Ismered a mondókát: messze van a Budapest, mégis ide látszik...
- Volt állandó játszótársad?
- Persze, a Blaccs húga. Tudod, hogy mutatta be? „Anyám tyúkja.”
- Moziban is voltatok?
- Igen, de folyton világos képeket vetítettek. Jobb lett volna, ha a barnaszénfejtés folyamatát mutatják egy bányában.
- Biztos nem mertél kezdeményezni.
- Ellenkezőleg. Nagyon is bátor gyerek voltam. Én a szertárban is mertem csókolózni, a csontváz mellett.

- Ki tanított meg smárolni?
- Egy gyönyörű cigánylány. Kiss Ágnes, akit én *kismágnés*nek hívtam, mert tapadt, ahol kellett. Az apja tüdőgyulladásban hunyt el, amit egy láncos kútban szerzett.
- Hogyan?
- Az urak azt akarták, hogy onnan hegedüljön.

Szirmok, virágok, koszorúk

- Hmm. De az erotika még mélyebbről jön. Mert nem a smárolással kezdünk...
- Én azzal kezdtem, pontosabban egy habcsókkal. Volt egy bádogteknőnk, amit a szüleim kitétek a napra. A szomszéd Marikával lubickoltunk benne, alig látszottunk ki a buborékok közül.
- Ezt majd kitörlöm az interjúból, mert pornográfia.
- Tudod, mi a kemény pornó? Az, amikor a kanos férj azért visz virágot a feleségének, mert valami extrát szeretne az ágyban. Persze, az asszony előre tudja, hogy mi következik. Nem a vágy az undorító, hanem a gesztus. A virág legyen virág, a csók meg csók.
- Akkor nagyon lassan jutunk el a lényegig.
- Az nem baj... A rózsza bimbóját nem szabad idő előtt feszegetni... Kinyílik az magától is... Ha türelmetlen vagy, leszakítod a szirmokat... Visszaragasztani pedig nem tudod.
- És ezt te már gyerekkorodban tudtad...
- Igen, mert megmondták.
- Hol?
- Az új hűtőszekrényünk papírdobozában. Abban szállították le a gépet, és a pincébe került.
- Nem tudlak követni.
- Ne is kövess, mert te már nem férsz be. Abba bűjtünk bele Marikával, papástimást játszani. Nem nagyon akart jönni, de arra hivatkoztam, hogy ezt a nagyok is így csinálják. Ő pedig ezt nem akarta elhinni. Láttam a szemén, hogy őszintén kételkedik. Mert az nem lehet, hogy az egész csak *ennyi*...
- Ezt ki is mondja Szende-Kicsi Julika, *Aranyások* című novellád végén.
- Ki hát, mert ez az igazság... Most már én is értem. A lányok pedig zsigerből tudják.
- Ez nevetséges.
- Hát, az erotikában van némi humor is... Erre akkor jöttem rá, amikor Marika apja átjött hozzánk, vacsora közben... Kivágta az asztal közepére, hogy én ledumáltam a kislányról a bugyit. Édesapám vészt jósló arccal kísérte ki őt. Aztán bejött, rátolta a reteszt, és háttal nekidőlt az ajtónak. Én még életemben nem láttam őt úgy nevetni.
- Ez nem mindennapi hozzáállás.
- Marika faterja volt nem mindennapi. Egyszer azt mondta nekem; nem érti, hogy miért ugrál a karmester az orkeszter előtt. Elvégre, csupa tanult ember ül ott, ismerik a kottát.
- Szóval, te nem *azért* viszel virágot a nőknek...
- De azért. Csak nem előtte, hanem utána. Mert az a fontos, hogy mi történik az aktus után. Annak van értéke, ami utólag hangzik el.
- A kislány is kapott csokrot?
- Igen. Egy virág alakúra tépkedett vattacukrot.
- Te nem vagy normális!
- Az lehet. Mert minden évben gyertyát gyűjtök a sírjánál.

Szemek szerelme

- Aztán az ember kinő a diákszerелеmből...
- Igen, ám ez nem egyidejűleg történik. A korosztály némely tagja megreked tinédzser szinten. Én jól megjártam a Szilágyiban. Felhívott valaki magához, elég késői időpontban. Viharos éjszakára készültem, de ami történt, az minden várakozásomat felülmúlta. Arra nem gondoltam, hogy hajnalig „Gazdálkodj okosan!”-t kell játszanom...
- Miért, te mit akartál?
- Hőembert csinálni.
- Tél volt?
- A hőember, az nyáron is kilenc hó múlva lesz ember.
- Jaj, nem muszáj rögtön frigyre lépni...
- A kamasz egyből erre gondol. Úgy érzi, hogy már révbe is ért. Én már a napköziben is azt mondtam a szvíhartomnak, hogy a templom előtt találkozunk. Legjobb, ha hosszú fehér ruhában jön, fátyollal az arcán.
- És ott volt?
- Látod, ez az érzés azóta is hiányzik nekem! Az izgalom, hogy mi lesz, ha nem jön. S a még nagyobb félsz: akkor mi lesz, ha jön...
- Könnyen megy neked... a vallomás?
- Az, hogy *szeretlek*, először a másik mosolyában „hangzik el”. A kiejtett szó már csak pecsét. Igaz, súlyos pecsét.
- Törtél már fel pecsétet?
- Soha. Én hiányoztam az iskolából, amikor a *szeretlek* szó múlt idejét tanították. És nem bántam meg a lógást.
- De hát a szerelem elmúlik. Mert múltnia kell.
- Én nem erről beszélek, hanem a köztünk levő kapocsról. Ami volt, az megmarad. Minden ellenkező híreszteléssel szemben... Azt nem lehet semmissé tenni! A *volt* és a *lesz* ugyanolyan valóság, mint a *van*, mert ugyanazon dolognak a megjelenési formái... Ez a dolog pedig a szeretet. Ami azért van, mert volt és lesz.
- És akiben nem lángol az égő csipkebokor?
- Az már halott. Az sose hallja meg a hangot: *én vagyok*.
- Mikor hangzik el ez a két szó?
- A „mikor”-ra a „hol” a válasz. Az időpontot a szemekben kell keresni. Az igazi szerelem: szemek szerelme.
- Tehát mindenki számára van remény...
- Van bizony! Egy suli bulin megható dolgot láttam. A zenekari pódiumnál számokat lehetett kérni, amit az együttes jól-rosszul le is játszott. Kóválygott ott egy értelmi fogyatékos, rácsodálkozva a számára elérhetetlen csajokra. Ő is kért egy dalt... A zongorista be is konferálta: „Laci küldi a sárgapulcsis lánynak!”
- És mi ebből a tanulság?
- Hogy ez a Laci egyszer találkozni fog a sárgapulcsis lánnyal. Mert van Isten, aki ezt összehozza.

Egy hajótörött

- Az az Isten talán csak a kertvárosok tájékán ógyeleg. Oda tesz, ahol már van. A gazdag és sikeres emberek zsebét tömi.
- Tévedsz! Én egy panel lakótelepen is találkoztam vele.
- Ja, igen... a *Mennyből az angyal* Völgyi Erikájával.
- Én azt írtam, hogy Hegyi!

– Nahát, jól megváltoztattad a nevét! Így aztán senki nem ismer rá...

– De legalább következetes vagyok... És korrekt... Mert meg szoktam kérdezni a hösnőimtől, hogy megírhatom-e az igazit.

– És hányan vállalták a nevüket?

– Tulajdonképpen senki. Egy Kati nevű lánynak azt mondtam; az olvasók úgyis azt hiszik, hogy álnévről van szó, tehát felesleges másikat kiötleni... Ő azonban kötötte az ebet a karóhoz, ezért Sáríként szerepel a sztoriban. Bár, szerintem így sem elégedett.

– Miért?

– Mert Sári Katinak hívják.

– Hogy lehetsz ennyire frivol?!

– Ellenkezőleg! Teljesen komoly vagyok. Ugyanis már az első pillanatban láttam, hogy az egy örök szerelem lesz.

– Vannak olyanok?

– Persze. Ha a másik fél sose mond igent.

– Hapiendes történeted nincs?

– Hogyne lenne... A Gépmadár utcai lakótelepen Piroska és a Farkas házasságkötésig együtt jártak. Csak aztán váltak el.

– Nem szeretem a rossz poénokat!

– Ez való igaz! Piroska József és Farkas Andrea boldogan éltek, amíg el nem váltak. Ágytól és asztaltól.

– Te meg a Sári Katinak udvaroltál.

– Nem. Lakótelepen az ember nem udvarol. Lépcsőházal.

– Na jó, térjünk vissza a panelrengetegben járkáló Istenre... Melyik sarkon találkozta veled?

– Semelyiken. Én játszottam a szerepét.

– Kivel szemben?

– Éldegélt ott egy öreg nénike, akit Mendéről hozott fel az unokája. Kellett neki a pénze meg a nyugdíja. Az anyóka egész nap a parkban ücsörgött, egy padon, háromlábú botjára támaszkodva. Eleinte minden elhaladónak köszönt, aztán leszokott róla. Hajótöröttként nézte a közöny tengerét. Én a viseletéről láttam; hová valósi, ezért leültem melléje. Megkérdeztem tőle, hogy bezárták-e már a rácsos kaput a viadukt alatt. Ez egy mendei mondás, azt jelenti, hogy özvegy asszony nem fogad kérőket. Úgy nézett rám, mint aki kísértetet lát. Mondtam neki, hogy ismerem ám a Szántaiékat. A faluban az gyakori név, azért azt említettem, mert Krajczár Marit nem akartam hírbe hozni... Kibeszéltük a népeket a Cserepes kocsmától a temetőig... Karomat szorongatva kötötte a lelkemre; jöjjenek ám máskor is, mert valósággal fulladozik a magánytól. Attól félttem, hogy boldogságában megszakad a szíve. Lehet, hogy így is történt, mert a rákövetkező héttől fogva a pad üres volt.

A király meztelen

– A mendei csajokkal az Athenaeumban ismerkedtél meg?

– Nem. Azok későbből datálódnak.

– Nem volt rossz legalulról kezdeni a szakmát?

– Egyáltalán nem. Sőt, helyzeti előnyben voltam másokkal szemben.

– Egy segédmunkás?

– Nézd, egy tanuló vagy egy szakmunkás helyhez van kötve, munkaidejének nagy részét a csoportjánál tölti. A szedőtermi segédmunkás hivatalból jár be minden termet, senki sem szól rá, hogy mit keres ebben vagy abban a sarokban. Ő mindenkit ismer, mégpedig név szerint, mert a nyers szedéseket ő hordja ki a csoportoknak. A brigád-

vezetők keresik a kegyét, hogy náluk kezdje a melót. Némelyik még tegeződik is, hogy ha kell, akkor legyen dobogó, amire az oldalakat tartalmazó deszkákat rá lehet rakni. Üres helyre is szükség van, ahová ideiglenesen le lehet állítani a félkész munkát. Betűket a depóból kell hozni, úrköltő anyagokat pedig a rámolóból. Az ilyen jellegű tevékenységek csökkentik a szakmunkás hatékonyságát, rontják a brigád teljesítményét. Jobb, ha ezt olyasvalaki csinálja, aki nem vesz részt közvetlenül a termelésben. Ha ez a személy érdeklődik is a munkafolyamatok iránt, akkor olyan dolgokat lehet el, amivel más sokkal később találkozunk.

- Meg van ideje csajozni.
- Ami fontosabb: módja is van rá. Legálisan. Például kiveszi az összes „e” betűt a szekrényből, aztán felajánlja, hogy ő majd feltölti a fakkot. Ezt hívják ráfolásnak.
- Én ezt másnak nevezném...
- Nevezd, aminek akarod, de így jön össze hely, idő és alkalom.
- És összejött?
- Köztünk szólva: még ma is abból élek.
- Ilyen erősek az emlékek?
- Esetemben a betű és a szerelem összefonódik. Nálam ez nem két dolog. A szerelem szó betűkből áll, a betűk pedig a szerelem szót formázzák. Mindhalálig.
- Ezek a betűk összeállnak egy névvé is?
- Igen, de az a név ugyanolyan kimondhatatlan, mint a JHVH.
- Akkor beszéljünk más nevekről. Athenaeumos írásaidban szinte dobálózol velük. Évtizedek távlatából!

- Pár napja írt nekem a Név tulajdonosa. Ugyanazt csodálta, amit te: nem tud versenyre kelni a memóriámmal. Pedig csak egy este eseményeit soroltam fel. És nem is mindet, csak azokat, amelyekkel szembesíteni tudtam. Így már emlékezett is rájuk. Hogy mit viselt, mit mondott, milyen zene szólt. Én azt is tudom, hogy buli közben mi ment a tévében. A *Nagy csaták* sorozat. Anglia második világháborús bombázása.

- Akkor neked fotografikus memóriád van!
- Nem hiszem... A fotó állókép, egyetlen pillanatot rögzít. Az én emlékeim mozognak és dalolnak. Ma is hallom a Várnagy cipősarkának kopogását, Kernmüller nyuszifogainak kaffogását, azt, ahogy Fidi bácsi kimondja: Csááárli Kaplin, a Kovács markában elrepedt borospohár cikkasztását, a Weltner Sándor kezében felelősséggel futó toll sercegését, a Langermann Tóni másnapos fejére csorgó hideg víz zubogását, és Fehér Kálmán telefonálás előtti torokköszörülését.

Látom Nagy Pista bánatosan megfontolt bölintését, Vályi bocsánatot-kérek-hogy-élek testtartását, Boross Dani bácsi fojtott dühöngését, Nemtsik Tamás mindenttudó fejfördítését, a Bursics Vera selyemharisnyáján lefutó szemet, az öreg Stark felháborodását az izraeli merényleten, Gábor bácsi virgonc bekanyarodását az utcájába, Árvai Sanyi agitálás közben is dolgozó kezét, Séra idegességét a késő menetrend miatt, Csillag János merengését, amikor Feczkőről beszél, Béres István elvörösödő homlokát, Kuka „dolgozni kell” jelbeszédes mozdulatát, a Gera bácsi kezében remegő K1-es ragasztót, és azt is látom, amint Horváth Ildikó hátranyúl, hogy megigazítsa a köpenyét. Két ujjal csíp bele, mert igazából a bugyija nincs jó helyen.

- Atyavilág!... Ilyen szemekkel hogyan nézed a nőket?
- Teljesen meztelenül látom őket. De erről majd később.
- ...Kezdelek sajnálni... Úgy tűnik, előtted a mások szemében titokzatos *királynő* meztelen.
- Egyet kivéve. Az előtt én vagyok póré.
- Ezzel az ésszel politizálnod kéne.
- Sohasem politizáltam, csak az Athenaeum ebédlőjében. Volt egy helyünk, kicsit beszorítva a lefelé vezető lépcső alá. Ott étkeztünk, mi bolondok. Úgy is mondták, hogy a három Pista asztala. Bimbi, Mezgár, Kispintér. Az Albzikowszky később történész lett. Azt hiszem, le is doktorált. Mezgár csinálta a legjobban: ő végigdalolta az életét. A kaja mellé bort is ittunk.
- Az meg hogy lehet?

– Úgy, hogy kaptunk a nemzeti Csalától egy tejesüveget. Akkor még literes kiszerezésben lehetett venni. A zacskós csak később jött. Az okos szedő szétlőtykölt benne egy kis fehér festéket, száradás után pedig már nyíltan vihette be a piát a nyomdába. Kívülről úgy nézett ki a palack, mintha tej lenne benne.

– Miről folyt a duma ?

– A téma adott volt. Felettünk lógott egy hatalmas olajfestmény. Közismert alkotás: Lenin és vezérkara a páncélauto tetején. Sztálin sorban retusáltatta ki róla vetélytársait, Moszkvában már csak a sofőr maradt rajta... Az Athenaeumban azonban még mind megvolt. Mutattam is Mezgárnak: nézd, ott a Buharin.

– És mit válaszolt ?

– Hogy tegnap találkozott vele az éjjel-nappali közértben.

– Ő mondta azt, hogy Marxot és Engelist nem ismeri, de az a piszok Tanai még mindig tartozik neki ?

– Nem, az csak egy vicc.

– Nem viszolyogtál párttag munkatársaidtól ?

– Ugyan miért? Abban a pártban sok mindent lehetett csinálni, de politizálni, azt nem. Az egész túl van lihegve... Legalábbis ezen a szinten... Láttam egy dokumentumfilmet, amin a fehérterrortól faggattak egy túlélőt. Úgy kezdte, hogy verőfényes nap volt. A riporter nyomban leállította: ez nem jó, a fehérterror idején nem ragyoghatott a nap. Ha nem, hát nem. Ha meg jó, akkor azt úgy is mondhatjuk, hogy ócseny harasó.

Miből van a kerítés?

– Nem ilyen szavakat vártam attól, akit a pártállami rendszer börtönbe zárt.

– Néhány ország kivételével mindenhol lecsuktak volna. A pacifistákat sehol sem szeretik. Az Államokban sem. A sorkatonai szolgálatot elutasítókat ott is meghurcolták, hiába égették el a behívóparancsot.

– Te a rákospalotai Futkosóra kerültél, nyolc hónapra. Sem a helyet, sem az időtartamot nem értem.

– A bíróság is zavarban volt. Nem tartoztam Jehova tanúi közé, és a katolikus egyház is elhatárolódott tőlem. Én a lelkiismereti szabadságra hivatkozva nem fogtam fegyvert. Később mások is így döntöttek, összesen negyvenen vagyunk. Negyven prédikátor. Évente egyszer találkozunk is, egy zsámbéki borospincében.

– Nehéz volt ?

– Kezdetben igen. Ráláttam az újpalotai lakótelepre, meg a toronyház tetejére. Arra gondoltam, hogy azt a toronyházat én már a másik irányból is néztem. A Kavicsos közti iskolából.

– Ez akár erőt is adhatott...

– Inkább elvett. Ott értettem meg, hogy a külvilág se mennyország. Csak úgy érezzük, amíg rácsok mögött vagyunk. Keresni kezdtem a helyemet. Rájöttem arra, hogy a teológia legfontosabb kérdése a „hol”. Hogy hol is vagyunk tulajdonképpen.

– S mi a válasz ?

– Azt nem mondhatom meg... Mindenkinek magának kell rájönnie, különben nem szabadul. És én azt akarom, hogy mindenki szabad legyen.

– Mégis, mit tegyünk ?

– Nézzetek ki az ablakon ! Ha a kerítés nem kolbászból van, akkor nem otthon vagytok. A helyet a kerítés azonosítja be. Ha nem kolbászból van, akkor az lényegében szögesdrót. Ha pedig már tudjátok; hol vagytok, a státusotok is nyilvánvalóvá válik... A többi meg már megy magától.

– Úgy tűnik, sokat profitáltál a helyzetből.

- Első nyomtatásban megjelent novellámat is a Futinak köszönhetem... Korábban Moldova György is írt róla, de ő kívülállóként, én meg élményszerűen.
- *A nagy szökés* tulajdonképpen humoros olvasmány.
- Így, utólag.
- Voltak odabent álmatlan éjszakáid ?
- Azt a feszült pihenést át kell élni. Sokszor arra ébredsz, hogy megállt az óra.
- Ezt nem értem.
- A vekker hangosan ketyeg. Ez megnyugtató. Amikor nem hallod, már ugrasz is, hogy mi van.
- Volt, aki megtört ?
- Láttam olyat, akinek arcába égette könnyeit a nap.
- Hány fekvőtámaszt kellett csinálni ?
- Nem számoltam... Én azt mondogattam magamban: nonpareille, petit, garmond, ciceró.
- Gondolom, szívesebben járkáltál volna a szerelem utcában, fel s alá...
- Akkor éppen nem volt senkim... Később jöttem össze a szolgálatvezető unoka-húgával, Kormicával.
- Fekete haja volt ?
- Nemcsak a haja és a szeme volt fekete, a lelke is. Fényképe fent van a „Könyv-kötők” csoportban.
- Érdekes lehetett, amikor civilben találkoztál Patkó őrmesterrel...
- Pali odabent is rendes volt... Bárkinek adott vékony szíjat, aki föl akarta kötni magát.
- Ez ugye, csak vicc ?
- Igen, de olyan, amit te nem érthetsz.
- Akkor olyasmit mondj, ami felfogható !
- Kérlek... A parancsnoki épület folyosóján lógott egy kép. Azt a pillanatot örökítette meg, amikor a szovjet katona kitűzi a Reichstag tetejére a vörös zászlót.
- Azt ismerem.
- Azt ugyan nem. Mert abból a beállításból látszik, hogy német géppisztoly van a nyakában.

Rip van Winkel

- Olvasni lehetett a Futin ?
- Én voltam a könyvtáros.
- Miket olvastál ott ?
- Semmit. Kihasználtam a csendet és írtam.
- Mit ?
- Fantit. Egy klasszikus mű utánérzése volt. Tudod, van az az amerikai szerző, akinek Rip van Vinkl a hőse. Felmegy a hegyekbe és elalszik. Aztán, mikor lejön, látja, hogy több száz év telt el. Senkivel sem tud szót érteni, senki sem hisz neki... Na, ez adta az ötletet.
- Vagyis tőle loptál.
- A plágium a tisztelet egy formája. Tőlem is lehet lopni. Ha tisztelnék.
- Mondd el a rezümét !
- Egy szedőtermi segédmunkás, Rip van Winkel, elalszik ebédszünetben, mert jól bekajált és fáradt is. Az utolsó utcában borul rá egy félig kihúzott betűszekrényre.
- Ez nem az Athenaeumban történik...
- De igen !

- Hiteltelen, mert ott nem lehetett jól bekajálni.
- Ebből is látszik, hogy ez egy sci-fi. Szóval, megálmodja a jövőt. Harminc évet megy előre az időben. Mindenről tud, ami történni fog.
- A világban, vagy csak a környezetében ?
- Az ember számára közvetlen környezete a világ. A többi nem számít. Tehát ébredés után útra kel, hogy tájékoztassa a többieket. A főművezetői irodában kezdi.
- Egy segédmunkás ?
- Akár hiszed, akár nem, egyszer tényleg bementem oda, és az asztalra csaptam. Szó szerint.
- A Várnagy mit szolt hozzá ?
- Ő éppen nem volt bent. Szóval, hősünk figyelmezteti, hogy semmiképp se rúgja ki őt, mert annak beláthatatlan következményei lesznek. Ha mégis megteszi, akkor kénytelen lesz beiratkozni a nyomdaipari iskolába... Ezzel nehéz helyzetbe hozza a főváros oktatási bizottságát, ugyanis elismerő oklevelet kell majd kiállítaniuk a számára. Tudniillik, a tantestület tagjává válik.
- És mit csinál, amíg a főnök a mentőkért telefonál ?
- Nemtsik Tamás lelkére köti, hogy ne nősüljön meg ötvenhat éves korában, mert fél év múlva meghal. Innen Stark Miklóshoz szalad, és közli vele, hogy az izraeli-arab háború még a 21. században is tartani fog. Gábor Eleknek elűjságolja, hogy száz évig fog élni. Radich Emilt megnyugtatta, hogy hamarosan szép koszorúk lesznek a sírján... Kuchár Gyulának megsűgja, hogy közös barátnőjük lesz a fiával, majd ő embert farag a srácból. Filló Palit megint a nőügyei miatt, amelyek beárnyékolhatják politikai pályáját. Rászól Árvai Sándorra, hogy monóbetűs rakosgatása helyett fényszedéssel készítse el az oldalt. De a legjobb Word-ben megírni az egészet, aztán átkonvertálni PDF-be... Béres Istvántól pedig előre bocsánatot kér majdani lejáratásáért. Aztán megmondja, hogy ki kivel szakítson, a saját érdekében.
- Ennek a felét se élne túl...
- Bele is hal, mert őt nem óvja senki. Lift helyett a fölépcsőn távozik, ahol szembe jön vele az élete. Ez elől a találkozás elől nem tud kitérni.
- Még szerencse, hogy az egész kitaláció.
- Nem Ferikém, ez a véres valóság ! Rip van Winkel visszatért. Lejött a hegyről és mindenkit megszólított. Akinek füle van, hallja őt. A holtak újra élnek, mert beszélnek róluk. Az öregek ismét fiatalnak érzik magukat. Régi fényképeket adnak kézzel kézre. Az ajkak elfeledett slágereket dúdolnak. Évtizedes szerelmek szövődnek újra.
- És te hol vagy ?
- A félig kihúzott betűszekrényre borulva álmodom. Várom a megváltó csengőszót, ami az ebédszünet végét jelzi. Akkor már lehet rohanni a fölépcső felé.

Édentől keletre

- Azt a lépcsőt már lebontották, az épülettel együtt.
- Nem baj, majd fölépül újra. Egyszer újraépül minden. Újra lehet kezdeni minden csókot és minden ölelést.
- Ígérte Váci Mihály...
- Én még találkoztam vele. Felhatalmazott rá, hogy elmondhatom. Mindenkinék.
- Te komolyan hiszel ebben?
- Elmesélek valamit, talán akkor megérted. Huszonévesen a Gépmadár utcai lakótelep tizenéveseivel lógtam. A csajok találgatták, hogy vajon ki tetszik nekem közülük... A gömb alakú csobogóknál ültem, mikor odaküldték hozzám a nyolc éves Rónaszéki Anitát. Róla írtam is, később.
- Tudom, ő a *Menjünk világgá!* hősnője.

- Rákérdezett a nevekre: „A Jutkát szereted? – Nem. – Az Andit? – Nem. – A Nellit? – Nem. – A Magdit? – Nem.” Kifogyott a nevekből, és ettől zavarba jött. Hátranézett, de több lány nem volt a környéken. Ekkor mélyen elpirult, lesütött szemmel. „Engem?”
- És ezzel mit akarsz mondani?
- Azt, hogy választásainkat rajtunk kívül álló dolgok is befolyásolják. Az, hogy ki hány éves, hol találkozol vele, milyen körülmények között. Ha a gyerekkel kitelepülnek Amerikába, ott fogja megtalálni az igazit, ha maradnak, akkor Budapesten. Mi pedig azt hisszük, hogy a nagy Ő egyenesen nekünk van teremtve.
- Ezt éppen *te* monddod, aki még mindig azt a lányt várja?!...
- Nekem csak egy szerelmem volt, aki különböző arcok mögé rejtezett. Arról van szó, hogy az az arc tartalmazta belőle a legtöbbet.
- Az az arc már nem úgy néz ki.
- Tudom. De ma is ő van mögötte... Én látom őt, annak ellenére, hogy a tükör mást mutat. Mert annak az *Ő-nek*, akiről beszélünk, nincs kora. Akkor sem volt neki, amikor ennyi meg annyi idős volt. Az időnek egyszer vége lesz, de a szerelem örökre megmarad.
- Vele találkoztál az athenaeumos jubileumon? Olvastam ám *Árulkodom...* című írásodat!
- Az csak egy irodalmi mű.
- Annak pocsék... Kibuggyan belőle a slágermúzeum.
- Hát, teccik tudni, mink ilyenek vagyunk, eccerű emberek... Nem tudunk pallérozottan fogalmazni; mondjuk, ami kijön a szánk... Azt énekeljük, amit mások írtak, másoknak. Csak a fájdalom a miénk. Amikor meghalljuk azt a dalt a búcsúban, elindul velünk az érzelmi körhinta.
- Tényleg nem volt ott?
- Azt hiszed, ha eljött volna, elengedem? Még mindig ott lennénk... De legalább másoknak sikerült. Persze, különböző szinteken. Partosi Dóra és Füle Pali egymásra se mert nézni. Az öreg Édelmayer Józsi bácsi viszont táncolt a berakónőjével.
- Nem is volt zene...
- Azt ők nem tudták. Mindketten megsüketültek a Victoria Front mellett.

Pengeváltás

- Én nem tudok táncolni. Botlábaim vannak.
- A tánchoz nem láb kell, hanem szív... Az érző szív pedig már otthon táncolni akar. Azt is tudja, hogy kivel... Lerúgatja veled a papucsot, és csúszós csukába bujtat. Elrepít a parkettig, ahol felveszi a zene ritmusát. Ha pedig ott van Ő, elébe tol. Feldobog a torkodba, és kifényesíti a szemed... Ez fontos, mert nem a lábakat kell nézni, hanem a szemeket. A tánc nem lépésekből áll, hanem pillantásokból. Ha már nem tudsz tovább szemezni, jöhet a forgás. Aztán pihenésül egy kézzel elengeded és mögéje kerülsz. Amikor átfogod a derekát, már érzi, miféle tűz ég benned. Ingathatod erre-arra, de csak percekig a tiéd. Tudod te is, ezért jobb lábad toppantása élet, a balé pedig halál.
- Ez olyan, mint a szex.
- Nem, az csak halál... Abban minden mozdulatot a lét utáni vágy mozgat. Ezért reménytelen az egész... Az igazi ölelés mélyén nem kéj van, hanem adás. Adod, amid van, előre, számolatlanul. Pörén és védtelenül állsz a másik előtt.
- Sok ilyen élményed volt?
- Ugyan. Több fülem van, mint ahányan szerettek. De a nőket, ha akarom, meztelenül látom. Csak bele kell néznem az arcukba.
- Hány arca van a nőknek?

- Azt akkor tudod meg, ha egy összetört tükörbe pillant bele.
- Ez valami rejtélyes beszéd ?
- Igen is, nem is. Az együtt maradó üvegszilánkok ezer darabra bontják a képet, ez tehát misztikum. A repedezett kapcsolat azonban még tovább árnyalja a képet.
- Úgy beszélsz, mint valami lelki szeméthyűjtő.
- Általában az is vagyok. Nekem csak azok a gyümölcsök jutnak, amiket a vihar lever a fákról.
- Ez érdekes foglalkozás lehet.
- Ha bírod gyomorral... Mert részletesen elmondják a dolgokat. És közben eszükbe sem jut az érintettséged. Mert az a másik pont azt tette. Amit te akartál. Nagyon. Hát, az olyan érzés, mint amikor a halálra ítéltnek beadják a injekciót. Szinte érzed, ahogy szétterjed a méreg az ereidben.
- Akkor miért csinálod ?
- Sajnálom őket. Bejönnek reggel, sötét monoklival, napszemüvegben, annyi sminkel, hogy abból az Athenaeum homlokzatát is tatarozni lehetne. Udvariasságból megkérdelem tőlük; mi történt.
- Elestem.
- Ekkora ütéstől nem is maradhattál talpon...
- Biztos, hogy a te dolgod ez ?
- A bunkókra bizony rá kell szólni. A múltkor az egyik azt írja fészbukos csoportunkban: hú, mekkora cickói voltak a Jutkának. Bebillentyűzöm: eszednél vagy? Ezt ő is olvassa. Visszaszól: miért, mi van abban, ha valakiről megmondják, hogy jó nő volt. Mi abban a durvaság? Hát a múlt idő ! Mert szegényben az fog visszhangzani, hogy volt...
- Azért néha a csajok is sértegetnek.
- Ja. Hallottam, amit a Moncsicsi mondott neked.
- Mit ?
- Hogy bezzeg a cikkeid kilométer hosszúak.

Jó sztorik

- Van egy pohár vized ?
- Szomjas vagy, Ferikém ?
- Nem. Csak nyakon akarlak önteni. Térjünk át vidámabb dolgokra !
- Vagyis beszéljem ki a barátnőimet... Én olyat sohasem teszek.
- Ez nem fedi a valóságot !
- Nem is áll szándékomban elfedni a valóságot.
- Akkor tárd fel egy részét !
- Kizárólag abban az esetben, ha megígéred, hogy nem lopod el a sztorikat.
- Az interjú megjelenése után úgysem tehetném.
- Igaz... Akkor kezdem... Szilvikével a pilisvörösvári bányatónál ismerkedtem meg. Neki is azt mondtam, amit a többi fürdőzőnek; hogy pesti vagyok. Ha az ember ki akar kapcsolódni, akkor nem hiányoznak az ismerősök... Még aznap összejöttünk, ő pedig kötelességének érezte, hogy megmutassa szülővárosom nevezetességeit. Sorban elcipelt a gyerekkorom óta ismert helyekre, és elmagyarázta – nekem, parasztnak –, hogy farka van a malacnak. Még fényképeket is csinált, emlékül.
- Nagy kár, hogy még nincs szobrod. Oda is elvihetett volna.
- Krisztivel a szüleink szerettek volna összeboronálni. Ők régóta ismerték egymást, és azt hitték, emiatt mi is kijövünk egymással.
- És nem ?

– Hát nem. Különben sem voltak komolyak a szándékai.

– És neked ?

– Az én szándékaim komolyak voltak, csak tisztességtelenek. Nem érzek lelkipurítást, mert kerek perccel kijelentette, hogy ő sohasem megy férjhez, gyereket sem akar, s amint teheti, elköltözik Vörösvárról. Egy apácázárdában akart novícia lenni.

– Ezt komolyan mondta ?

– Ráadásul az ágyban. De még nincs vége. Egyszer a Thália Színházba készülődünk, és nem tudott választani a ruhái közül... Sürgetett az idő, ezért mérgemben azt mondtam: vegye fel a matrózbélűt, amit a ballagásán viselt. Képzeld, abban jött, meg sötétkék rakott szoknyában. Úgy néztünk ki, mint apa és leánya, ugyanis tíz év korkülönbség van köztünk.

– Te általában a fiatalokat fogod ki. Spigivel is az volt a baj.

– Éppen azt akarom mesélni... Kapcsolatunk kezdetén betelefonált az apja a tanonyomdába, hogy panaszt tegyen. Szerencsére én vettem fel a kagylót. Beleszóltam, hogy Pintér István. Mondja, hogy ő a Zoltánnal akar beszélni... A hangsúlyából egyből éreztem, hogy baj van, de jól jöttem ki a dologból.

– Hogyan ?

– Megkérdeztem tőle; mit csinált már megint az a bűdös kölyök.

– Azért nem ártana, ha egyszer-kétszer pórul járnál...

– Volt, hogy ráfaragtam... Én minden viszonyt igyekszem barátsággal zárni, ezért nem lepett meg, hogy felhívott Recsi.

– Az *Egy levél a fán* című novellád hősnője?

– Ő bizony. Arra kért, hogy menjek fel hozzájuk, a szokott időben. Több se kellett, rohantam, kivont karddal. Aztán kiderült, hogy egy Amway előadásra hívott; körülbelül fél tucat volt hapsija közé kellett leülnöm, baleknak.

– Most van valakid ?

– Á, ez csak nyelvtanulás. Itt is nyílt egy kínai bolt, az egyik eladó úgy néz ki, mint egy ronggyal kitömött baba. De a másik, a fiatalabb !

– Mi a neve?

– Vei-Ling. A werischwári svábok persze vejlingnek mondják.

– Hogy ismerkedtél meg vele ?

– Egyszerűen. Bemutatkoztam. Mondtam, hogy Sing-Li vagyok.

– Micsoda ?

– Hát szingli.

– Fordítsuk komolyra a szót ! Soha nem akartál még öngyilkos lenni ?

– Egyszer kivettem magam az ablakon, egy lány miatt.

– Erről nem is hallottam...

– A pinceablakon. A szülei már nagyon dörömböltek a vasajtón, hogy mit csinálunk odalent.

– Halál közeli élmény ?

– A kilencvenes években totálkárosra törtem a piros Renault Gordinimet... Jeges volt a reggel és pörögni kezdtem.

– Olyankor a megcsúszás irányába kell kormányozni.

– Ja. Ha lassan hajtasz, és csak egyszer sodródsz ki. De én kilencvennel mentem. Vannak azok az útjelző karók, ötven méterenként. Azokból kettőt kaszáltam el. Próbáltam korrigálni, ami nehéz dolog, ha az ember hol az eget látja, hol a földet. Szédítő váltakozással.

– Mivel úsztad meg ?

– Csak a szemüvegem tört össze. A hátsó ülés sodorta le, amikor előre repült. A kocsi az oldalán állt, meg, az árokba ékelődve. Nem nyíltak az ajtók, úgyhogy a szélvédőn jutottam ki, de az simán ment, mert üveg már nem volt benne... Felhívtam a Sanyit, hogy késni fogok a melóból.

– Az Árvait ?

– Igen. Érdekes, akárhol dolgozom, mindig ő veszi fel a telefont. Mondom neki; a szélvédőn szálltam ki. Persze, úgy értettem, hogy kézzel-lábbal, erre elhíresztelte, hogy kirepültem. Pedig én mindig bekötöm a biztonsági övet, autós szex közben is.

Az ismerős kabát

- Simán meghalhattál volna...
- De nem úgy, mint sokan mások, akik már rég elhunytak, csak még nincsenek eltemetve...
- Most az igazi halálról beszélek.
- Én is... Hidd el, az az igazi hulla, akiben már kialudt a tűz, vagy lángra sem lobbant.
- Úgy beszélsz, mint akinek nincsenek halottai.
- Számomra nincsenek is... Ha bejönne ide Hörömpő, a másvilágból, azt kérdezném tőle, hogy továbbította-e azt a szerelmeslevelet, amit annak idején rá bíztam.
- Azt hiszem, te a múltban élsz.
- És a jövőben. Jelenem pedig folytonos újjászületés. A minap ismét tizenhat éves voltam.
- Megtaláltad az élet vizét?
- Lehúztam belőle egy kortyot... Kaptam ugyanis egy régi fekete-fehér fényképet, ami a Széchenyi egyik osztálytermében készült.
- Te nem is oda jártál.
- De szerettem volna, valaki miatt. Most pedig láthatom a padban ülve, a kabátja meg ott lóg a fogason. Én is ott vagyok, és úgy érzem magam, mint aki hazaért.
- Vannak otthonaid ?
- Egnéhány... A gyerekkori hátsó udvar, az Athenaeum negyedik emeleti padlás-beugrója, a tanműhely VI.-os utcája... A világban azonban nem vagyok otthon.
- Miért ?
- Mert a Természet nem természetes.
- A halál miatt ?
- Fogd már fel, hogy nincs igazi halál ! Isten az élők istene, nem holtaké.
- Akkor miért vagy ilyen szomorú ?
- Most találtam meg egy régi lányt. Tíz körömmel kapartam ki a földből, de nem akar velem találkozni... Úgy érzem magam, mint akit egy hosszú utca elején is kifosztottak, meg a végén is. Mert se szerelem, se barátság.

Elfelejtettük felkapcsolni a villanyt. Pinyó meggyújt egy vastag díszgyertyát. Ettől a falra aggatott irodalmi hősnők arca időnként boszorkányosra nyúlik. Stacia, a macska, az ablakpárkányon ülve néz be a szobába. Mögötte hullik a hó... Hideg lehet odakint. Nyakam köré tekerem a sálamat.

- Van szilárd alapod a feltápáskodáshoz ?
- Persze. A padló elég kemény.

Régimódi, fából készült betűszekrények